מוסף ידיעות אחרונות

כולל:
זמנים במטבח

הסירנה בשחור
של אזדין עלייה - עמ' 5

מה חדש?

קחי טיפ חדש
ותקבלי חינם
משחת קלין

קני טיפ חדש באריזה 5 ק"ג ותקבלי חינם
גביע משחת קלין לימון 1/2 ק"ג

ומה לא חדש?

טיפ חדש ומשחת קלין זכו גם השנה בתארים
"המוצר הנבחר" ו"הקניה הטובה ביותר"

החודש את חייבת טיפ חדש קלין

סי. סי. קאץ'

שידוך באמצעות טלפתיה

את הלילות האחרונים של ביקורה בארץ, לאחר ההופעה בסינרמה, בילתה זמרת הדיסקו הצעירה, סי. סי. קאץ' בדיסקוטק של מלון „ימית". מי שהיה צמוד אליה חזק־חזק הוא לא שומר־ראש בריון כפי שסיפרו מקורות מסויימים. זהו החבר שלה בשנה וחצי האחרונות. שמו פראנק אוטו והוא צעיר יפה־תואר ומעודן.

הבריונות – מהם והלאה. אפילו הבסיס להיכרותם היה רוחני: קריאת־מחשבות. תחביב משותף של שניהם. „שנינו ביקרנו ביריד־בינלאומי של רדיו וטלוויזיה. ישבתי בהפסקה עם איש המתמחה בטלפתיה ועסקנו בקריאת מחשבות. כשראיתי את פראנק הוא מצא חן בעיני מהרגע הראשון. האיש שאל אותי: 'נכון שאת רוצה את הבחור שממולך' הודיתי שכן. 'אני אגרום לכך שיבוא אליך תיכף ומיד על־ידי טלפתיה', אמר.

כך קרה. בערב השני פראנק ואני כבר עשינו סאנס ספיריטואלי. מאז אנחנו יחד", סיפרה סי. סי. קאץ', ששמה האמיתי הוא קרולינה קתרינה מיילר, ילידת דרום הולנד, בת לאם הולנדית ולאב גרמני.

פראנק עזב את עבודתו (כעסק של אביו), כדי להתלוות אל סי. סי. בסיבובי ההופעות שלה. מעין מנהל צמוד. מלבד מוסיקה, מה שהכי מעניין אותם זה כל מה שקשור בפרפסיכולוגיה והה־תחקות אחר העל־טבעי. איך לא? הרי הטלפתיה היא שחיברה אותם יחד. סי. סי. אפילו נולדה עם זה.

סי.סי. קאץ' ופראנק אוטו: „גן־עדן וגיהנום" על תקליטון

„סבא שלי, יוהאנס בירמן, עסק בפראפסיכולוגיה וחקר הנסתר. הוא נודע בכוחות העל־טבעיים שלו. היה מרפא חולים וחוזה עתידות. אנשים באו אליו מכל העולם. הוא אפילו הודיע לנו בדיוק מתי ימות, וכך היה", סיפרה היפהפיה. „חבל שאין לי זמן לעסוק בנסתר באופן מעשי. בימים אלה יוצא אריך הנגן שלי 'ברוכים הבאים למלונו של שובר הלבבות', וכבר אני עובדת על התקליטון הבא שייקרא 'גן־עדן וגיהנום'".

ד"ר עמי צ'רנוב

אלמנה עם בעל

כבר בילדותו ידע עמי צ'רנוב, שהוא רוצה להיות רופא כשיהיה גדול. אפילו את תחום ההתמחות כבר ידע. „לסבא שלי היה בחצר עץ בננות בלי בננות. רבים נהגו להצטלם מתחתיו ותמיד התפלאו איך זה שאינו מניב פרי. יום אחד בא אגרונום והסביר לסבא את הסיבה, זהו עץ בננות ממין זכר.

המיקרה הזה גרם לי כבר אז, להתעניין במין ובהשלכותיו", מספר ד"ר צ'רנוב, שבאחרונה החל לקבל מטופלים גם במכון היופי של הקוסמטיקאית הוותיקה אלישבע חיימרבסקי.

„זהו שיתוף־פעולה ראשון בארץ בין רופא־עור לקוסמטיקאית. עד היום הקשר בין שני התחומים היה תחרות, או ...חוסר קשר", מסביר צ'רנוב, רופא עור ומין הידוע בחוש־ההומור שלו. „לדעתי זהו שיתוף־פעולה הכרחי. הכנסתי למכון של אלישבע, טיפול רפואי בקמטים (כולל זריקות קולגן) וכמו־כן הסרת גידולים ופצעי־בגרות.

אצלי זה נובע מאידיאולוגיה של אסתטיקה. גדלתי באווירה של אסתטיקה. זה התחיל מאותו סבא, יעקב פרמן, שהיה אספן של יצירות אמנות. הוא גם היה מצנאס של אמנים. עם עליית הנאציים בגרמניה, מכר את ביתו כדי להציל ספרייה יהודית עתיקה הקשורה באמנות".

„כשהייתי ילד, רצה סבי שאהיה חוקר בתחום הרפואה. הוא נטע בי חלומות בנוסח פאסטר. משהו כמו גילוי מיקרובים חדשים. הוא רשם אותי לאגודת חובבי־חי. אז, בתל־אביב של ראשית שנות החמישים, היינו הולכים לפגוש נחשים בתוכנית ל'. היתה שם פאונה (ממלכת החי) יפהפייה של בעלי־חיים.

ד"ר עמי צ'רנוב: עץ־הבננה שלא הניב בננות, היה ממין זכר

עם אור ראשון של בוקר, נהגתי להסתובב בירקון. פעם פגשתי שם אלמנה־שחורה מזדווגת עם בעלה. לפני־כן לא ידעתי שלאלמנה יכול להיות בעל.

כל החוויות האלה, עוררו אצלי כבר בילדות את המשיכה לרפואת עור ומין ולאסתטיקה. את הנוסחה לשלב אותם יחד מצאתי עם הקוסמטיקאית אלישבע", סיפר צ'רנוב, הנראה באחרונה כשהוא מאושר כחבר ידידה חדשה, בלונדית בשם תווה מרגלית, באכסדרה של הסינרמה.

אורנה קריסטין

אהבה בין פורצלן למתכת

אורנה קריסטין, אשה צעירה עם עיניים כחולות כמו באגדות, עוסקת במיקצוע לא שיגרתי: החייאת הציור על פורצלן בסיגנון המאה ה־18. שלוש שנים מחייה הקדישה ללימוד המיקצוע בשווייץ. למדה את כל התהליכים כולל שריפה בתנור ותהליך השומר על הצלחת, אפילו במדיח־כלים.

לפני שנה וחצי שמעה על עבודותיו של גי קריסטין, עולה חדש מצרפת העוסק בצורפות אמנותית זה עשרים שנה. היא הלכה לסטודיו שלו ברחוב מנדלי בתל־אביב, הציצה – ונפגעה. כלומר נדלקה על היצירות ועל יוצרן.

אורנה לבית דויד (לשעבר רשקר־בין', מראשוני יסוד־המעלה), גדלה בתל־אביב לאב מהנדס ולאם מורה. ילדות הכי קונבנציונאלית. יום אחד הרגישה משיכה חזקה לתקופה אחרת, רחוקה. כאילו חייתה פעם במאה ה־18 ועסקה בציור אמנותי על פורצלן. בעיני רוחה ראתה את עצמה בין אמני התקופה ההיא כשהיא מציירת אצילים יוצאים לציד.

קמה, נסעה לשווייץ ולמדה את המיקצוע אצל המומחית בהא הידיעה זה חמישים שנה. כששבה ארצה הכירה בחור קנדי, נישאה, ילדה בן (כיום בן 9). כשרצה הבעל לחזור לארצו, החליטה אורנה שמקומה בארץ. האהבה לא ניצחה במיקרה הזה. כעבור זמן קצר הכירה את גי קריסטין. אהבה ממבט ראשון בין פורצלן לתכשיט אמנותי.

אורנה קריסטין: אצילי המאה ה־18 יוצאים לציד בסטודיו תל־אביבי

זה שנה וחצי שהזוג קריסטין נשואים ועובדים יחד. במיקרה שלהם זה פועל טוב. גי, יליד העיר מץ, בנו של תכשיטן מקלן, עושה בעצמו את תערובת הזהב, כדי לקבל את הגוון הרצוי לכל תכשיט. אורנה מציירת בשיטה הייחודית שלה. התוצאות המרהיבות הן סיכות מקוריות לנשים, חגורות לשני המינים, שהאבזם שלהן עשוי כסף ומצופה זהב וניתן לעשות בו שימושים נוספים. על קירות הסטודיו, מוצגות צלחות אמנותיות לפסח, חנוכיות, מראות ומסגרות מעשה ידיו של גי ועליהן ציוריה של אורנה.

נושא המידבר אהוב עליהם במיוחד. „במידבר יש זוהר של שמש, שאותו למדנו לקבל על־ידי שימוש מסוים במתכת", מסבירה אורנה. „כל מה שגי רואה במתכת, אני רואה בפורצלן".

מוסיה בוגרשוב

שישים שנה אחרי

יש אנשים הזוכים ששמם יהפוך ברבות הימים למושג. או אולי שם של רחוב. ד"ר חיים בוגרשוב הוא אחד מאלה שזכו לכך בחייהם. רחוב בוגרשוב עולה משפת ימה של תל־אביב ונפגש עם המלך ג'ורג'. בחייו הארוכים והסוערים לא פגש בוגרשוב את מלך אנגליה, אבל נועד עם מנהיגי עולם אחרים שגם הם זכורים כיום בעיקר כשמות רחובות.

מיפגש מסוג אחר הקשור בבוגרשוב, התקיים בשבוע שעבר בבית־ראובן בתל־אביב, לא הרחק מרחוב הקרוי על שמו. לאחר 60 שנה מחדש בית־ראובן, כיום מוזיאון, את תערוכת הציור הראשונה, שנערכה בתל־אביב ושבה נתגלו הניצנים הראשונים של הציור המודרני בארץ.

„לפני שישים שנה הקימו חברי הסטוריה־הדרמטית של תיאטרון „האהל" צריף עץ בלב החולות של ת"א מול שפת הים. הצריף הפך מעין היכל תרבות בזעיר אנפין, שבו התרכזו חלוצי התקופה", מספר יהודה גבאי, ממייסדי „האהל" וממארגני התערוכה אז ועתה.

17 אמנים הציגו באותן תערוכות בשנים 1926־1928, ביניהם נחום גוטמן, ישראל פלדי, יצחק פרנקל (פרנל), ראובן רובין, חנה אורלוף ויוסף זריצקי, שהלכו לעולמם. רק ארבעה נותרו בחיים, ביניהם מוסיה בוגרשוב, 82. בערב הפתיחה כאילו קמו לתחייה האנשים שמאחורי הרחובות: מודיליאני (ידידה של אורלוף), בוגרשוב, נורדאו. אביה של מוסיה, ד"ר חיים בוגרשוב, ממנהלי גימנסיה הרצליה, היה האיש שאירגן את מחוסרי הדירות בראשית שנות העשרים והקים להם שכונה, שלה קרא נורדיה, על שמו של ידידו המנהיג הציוני ד"ר מכס נורדאו.

„כששכבתי חולה במדריד לפני כ־70 שנה", נזכרת הציירת מוסיה בוגרשוב, „בא ד"ר נורדאו, רופא במיקצועו, לטפל בי. כאשר ראה שאני קוראת את 'שלושת המוסקטרים', גער בי. 'ילדה, את צריכה לקרוא ספרות יפה או חומר ציוני. כאשר אבותיהם רעו צאן, אבותינו המציאו את הציוויליזציה'". מוסיה שומרת עד היום על ידידות עם בתו מכסה נורדאו, ידידות שהחלה לפני 70 שנה.

תוך התבוננות נוסטאלגית בתמונת־שמן גדולה המוצגת שוב בתערוכה, 60 שנה אחרי, סיפרה מוסיה על האשה הצעירה שבתמונה. „לא, אין זו אני, למרות הדימיון. זו היתה חברת־נעורים, שהיכרתי בתקופה שגלינו לספרד (האב נמלט מהארץ כי התורכים איימו לדון אותו למוות על פעילותו הציונית). שמה היה שריטה הלפרין.

„יום אחד, שנים רבות לאחר מכן, הגעתי לפאריז והוזמנתי אל מאנה כץ. כשהדלת נפתחה, ראיתי ידידים משותפים, ביניהם חנה אורלוף ובנו של הסופר תומאס מאן, לידם עמדה עוד דמות מוכרת. על־פי התמונה הזאת שציירתי בנעורינו במדריד, זיהיתי אותה. 'שריטה!' צעקתי. אז היא כבר היתה סופרת ומתרגמת ידועה בפאריז. כך, הודות לציור הזה חידשתי קשר ידידות, שנמשך שנים רבות, עד מותה של שריטה".

מוסיה בוגרשוב (משמאל) עם מרים פלדי וחוה גמזו בבית־ראובן: אבא הוא היום שם של רחוב

יוסי יבלונקה

חמישה רופאים ושני פסיכיאטרים

יוסי יבלונקה: סטאז' רפואי אצל החותנת

הוריו של השחקן יוסי יבלונקה רצו שבנם יהיה רופא או לפחות פסיכולוג כמו אחיו. הבן אומנם לא למד רפואה או פסיכולוגיה, אבל גורלו התיאטרלי זימן לו את המיקצועות האלה על הבימה. „בשנתיים האחרונות יצא לי לשחק חמישה רופאים ושני פסיכיאטרים", סיפר יבלונקה בהפסקה של תיאטרון הבימה לאחר הצגת „ביבוף" שבה הוא מגלם שוב פעם... פסיכיאטר.

„זה קרה לגמרי במיקרה. החלפתי את מרק חסמן בתור רופא מנהל בית־חולים ב'איש הפיל' בתיאטרון באר־שבע. ב'שאלה של גיאוגרפיה' גילמתי רופא יהודי (כללי) במחנה־עבודה בסיביר ואילו ב„שטן במוסקבה" שיחקתי את סטראווינסקי, לא המלחין אלא פסיכיאטר, שמנהל בית־משוגעים. דרך התפקידים האלה די התקרבתי לתחומי הרפואה והפסיכיאטריה, אלא שאז יצא לי לשחק ארכיאולוג ב„גיסתו של גולדין" בתיאטרון באר־שבע. לשימחתי הארכיאולוג היה...בעל תואר דוקטור".

כשראה יבלונקה שהקאריירה התיאטרלית שלו קשורה כל־כך ברפואה, החליט שהגיע הזמן להשתלם קצת בתחום. ללכת ללמוד את המיקצוע – אין זמן. חשב וחשב ומצא, שהדרך הקלה ביותר היא גם הקרובה ביותר – ממש ליד האף. חותנו וחותנתו ששניהם רופאים מתגוררים סמוך אליו בבאר־שבע.

אבל מה יהיה עכשיו, כשהוא משחק פסיכיאטר ב„ביבוף"? כיוון שאינו חוזר כל לילה אל האשה והילדים בבאר־שבע, הוא מתארח אצל הוריו בגבעתיים. גם שם אפשר להתאמן קצת. אמו היא אחות ותיקה בקופת־חולים. כאשר יגיע אחיו, ד"ר לפסיכולוגיה זאב בר־אב לביקור יעשה קצת סטאז' גם בפסיכולוגיה.

נלה יעקובי

המיליארדר שלא ידע לקרוא מיספרים

נלה יעקובי: ילדים יפים ומוכשרים מפילים דברים מהידיים

אילו נוסדה אגודת „ניצן" לפני כמאה שנה, היתה יכולה לעזור אפילו לאיינשטיין ולרוקפלר. מעטים יודעים כיום, ששני הגאונים הללו, היו זקוקים לטיפול. איינשטיין התקשה בכתיבה ולאיליהון רוקפלר, היו בעיות בקריאת מיספרים.

יום שלישי הבא, ה־2 בדצמבר, יהיה יום ההתרמה המרכזי לאגודת ניצן, אגודה המטפלת בעיקר בילדים עם ליקויים וקשיים בלמידה. „צריך להביא לתודעת הציבור של־15 אחוז מהילדים הנולדים בארץ, יש קשיי למידה או תיפקוד. לא תמיד קל לאתר את הבעיה. אפילו בקרב רופאי־ילדים יש חוסר מודעות לדפלקסיה, שהיא פגם מיזערי במוח", אומרת נלה יעקובי, רעייתו היפה של השר גד יעקובי, המכהנת כנשיאת האגודה.

„לפני כשנה וחצי, כשעבדתי כמנהלת הפקות וכיועצת שיווק בחברה להפקת דברי־דפוס לייצוא, היכרתי מישפחה שבנה מוגדר כלקוי־למידה. יום אחד פנתה אלי האם בבקשה שאצטרף ל'ניצן'. החלטתי לקחת חופשה ללא תשלום מהעבודה ולהתמסר לאגודה. תוך כדי היתחקות אחר התופעה, גיליתי מיקרים מדהימים. הבחנתי למשל, שגרפיקאית מצליחה בת 42, עדיין כותבת בשגיאות כתיב. כשהצעתי לה שתיגש לבדיקה, אובחנו אצלה דפלקסיה חלקית ובעיות במיקוד־הראייה. לו היתה נבדקת בילדותה היו נמנעות ממנה אי־נעימויות רבות, שיש לה כיום".

יעקובי מגלה בקיאות רבה בנושא ונותנת דוגמאות. „לאלברט איינשטיין היתה דפלקסיה. הוא התקשה מאוד בכתיבה, למרות שזכר הכל בראש. לכן נזקק לעזרת אנשים שיכתבו עבורו. גם למיליארדר נלסון רוקפלר היו ליקויים בקריאה ובכתיבה. במיוחד התקשה בקריאת מיספרים. את כל הסכומים האסטרונומיים חישב בראש. הורים רבים אינם מודעים לליקויים של ילדיהם, מפני שאי־אפשר להבחין בהם בלי ידע מיקצועי. מדובר גם בילדים יפים ומוכשרים, שלפעמים נופלים להם דברים מהידיים או שאינם מצליחים לשמור שיווי־מישקל ברכיבה על אופניים".

כשנלה יעקובי לוקחת על עצמה פרוייקט, העניינים זזים. לפני שנים אחדות היו ל„ניצן" רק שלושה סניפים. כיום יש 15. היא יוצרת קשר עם אירגונים מקבילים ברחבי העולם. מנסה להקים אירגון־גג. באחרונה החלה מייסדת בחו"ל אגודות־ידידים. באנגליה גייסה את מרי מיקארדו, אשתו של חבר־הפרלמנט הבריטי. בארה"ב הפעילה את סלי לואיס, רעיית השגריר־לשעבר של ארה"ב בישראל. „לבתו יש פגם מיזערי במוח הגורם לה קשיים בקריאה ובכתיבה. במקום לקרוא היא נאלצת ללמוד משמיעת קלטות. ביד אינה יכולה לכתוב, רק במכונת־כתיבה. למרות זאת, בעזרת טיפול נכון, היא הצליחה ללמוד ועושה היום תואר־שני באוניברסיטה. בשנה האחרונה גיליתי, שלהרבה מאוד ילדים יש איזשהו פגם בתיפקוד. לכך נועדה 'ניצן'".

שולה פאר

רגל־קרושה נוסח קווקז

שולה פאר: הולכת לחתונות, מתבוננת בקהל, ושואבת השראה לציור

במוצאי־שבת, 29 בחודש, תיפתח תערוכת ציוריה של שולה פאר בבית יד־לבנים בראשל"צ. שולה פאר, אשה גדולה, מלאת חיים, ג'דע מודרנית. שונה מאוד מהנושאים שהיא מציירת: יתמות, פרידה, אסירים וכל אנשים במצוקה. „החיים לא תמיד יפים. יש הרבה דראמות, לבטים, תיסכולים", מסבירה שולה, 39, נשואה ואם לשלושה.

שולה נולדה בראשון־לציון, למשפחת יעקובי שעלתה מקוקז בראשית המאה. מצד אמה היא בת למשפחה קווקזית שורשית אחרת, אדמוביץ' (בן הדוד הוא אלוף יקותיאל אדם ז"ל). היא ואביה ושאר בני המשפחה הם בוגרי בית־ספר „חביב", שחגג באחרונה מאה שנה להיווסדו. בילדותה החלה מציירת, ובנעוריה למדה באופן מסודר. לאחר שילדה את שלושת ילדיה, פתחה סטודיו, שבו היא מלמדת ציור לילדים ולמבוגרים, בין השאר בליווי מוסיקה קלאסית.

שולה, אשת־חיל של ממש. כשביתה היה בתהליך היא עשתה במו־ידיה את כל עבודות הנגרות, מלאכה שלמדה מאבותיה (נגרים ותיקים). את תיקרת הבית בנתה מצינורות־השקייה ובחצר התקינה פסלים שעשתה מנטיפי גומי, שאריות מבית־החרושת לנעליים. היא ידועה כבעלת עצות מקוריות לחיסכון. וכאשר היא עורכת מסיבה, זה מישתה כיד המלך.

באחרונה ערכה מסיבת־הפתעה ליום הולדתו של דודה, סגן ראש עיריית ראשל"צ זרח יעקובי, ומסיבות בר־מיצווה לכמה בני מישפחה קטנים. לקייטרינג אינה זקוקה. את הארוחות הדשנות היא מכינה בעצמה, ללא עזרה, גם כשיש לה מאה אורחים. „גם זו אמנות. הכל נובע אצלי מאהבת אנשים. אפילו כשאני הולכת לחתונה אני יושבת ומתבוננת בקהל ושואבת השראה לציור".

על סיגנון המיטבח שלה היא אומרת: „אני מוצאת דימיון רב בין המיטבח הקווקזי ל...פולני. ממש אותם מאכלים בשמות אחרים. לרגל־קרושה קורים חאלאדים ולקרעפלעך, קודזה. רק במרק־העוף חל שינוי. מוסיפים שום עם חומץ". אולי כאן נעוצים מקורותיה של שולה פאר, אשה עם הרבה פילפל, מלח, ושום.

יאניק לנואה

אי־אפשר בלי גברים

„אני חיה ונושמת קולנוע 24 שעות ביממה", הצהירה בימאית־הקולנוע הצרפתיה יאניק לנואה בביקורה בארץ כאורחת מכון־התרבות הצרפתי של שגרירות צרפת. סירטה „הנערות" זכה להצלחה רבה בצרפת בשנה שעברה ועתה מתכוננים לקראת הקרנתו גם בארץ.

„ראיתי שידידותי מתחבטות בבעיה של תוצאות המאבק לשיחרור האשה. אמרתי לעצמי: 'את מה שאני רואה בחייהן, עדיין לא ראיתי בקולנוע'. החלטתי לעשות סרט על הנושא. הסרט עוסק איפוא בסיטואציה שנוצרת עשר שנים לאחר שגברים נעלמים מחייהן של אותן נשים, בשל מאבקן לשיחרור האשה. נשים רבות מצאו את עצמן בודדות. אני צפיתי את זה. הן לא", אמרה לנואה במלון רמדה בתל־אביב. „כשראיתי את הסרט מוכן, כמו שעשיתי אותו, ללא אף גבר, הבינותי כמה צדקתי במסר שלי. אי־אפשר בלי גברים".

הרומן של לנואה עם ישראל, החל לפני 20 שנה. היא הגיעה מצרפת מיד לאחר מלחמת־ששת־הימים. כל־כך הרשימה מהעיר העתיקה של ירושלים, עד שהחליטה להישאר בה כמה חודשים. בשנה שאחרי, חזרה לארץ וגם בשנים הבאות.

בגלל עיסוקיה הרבים, ביניהם ניהול בית־קולנוע יוקרתי בפאריז, לא היתה כאן עשר שנים. „שמחתי לראות את הקידמה הרבה והשינויים שחלו בישראל. ממש אי־אפשר להכיר מקומות מסויימים", אמרה. „אולי אעשה סרט על הארץ המופלאה הזאת".

יאניק לאנואה: נישואין לא באים בחשבון; ילדים – אולי

בינתיים מכינה לנואה את סירטה הבא: סיפור חייו של סופר צרפתי שמת באורח מיסתורי בשנה שעברה. „הוא היה גבר צעיר ויפה, שנודע בחייו כמבקר סיפרותי של כתב־עת ידוע. לאחר מותו נתגלו פרטים מדהימים על חייו כגנגסטר, למרות שמימיו לא ירה ירייה, או היה מעורב בפועל בשוד", סיפרה יאניק לנואה, בימאית־קולנוע צעירה החיה עם חברה־לחיים זה שבע־עשרה שנה על ספינה בנהר הסיין, בלב פאריז.

„נישואין? לא בחשבון. ילדים? אולי. בינתיים אין לי זמן לגדל אותם. הקולנוע אצלי במקום הראשון".

מאת נורית בת־יער
תצלומים: סיגמא

אזדין עלייה, הטוניסאי שהדף את השפעת היפאנים, החזיר את הצללית הצמודה לאופנה ● החורף הנוכחי שלו – שחור, מרוכסן ומדליק ● מלבישן של הנסיכה סטפאני, גרייס ג'ונס, טינה טרנר וקתרין דנב, הוכרז על־ידי כתבת־אופנה אמריקנית כמי־שהיה ● בפאריז גרשו את אולם התצוגה שלו מאות סקרנים. כאן הוא המלך

סירנה בשחור

משמאל: הנסיכה סטפאני ממונקו בשימלת סירנה באורך מאקסי, עם צווארון גולף וכתפיים מרופדות; רחוק משמאל: גרייס ג'ונס בשימלה מעוטפת צמודה סגולה עם ברדס

הנסיכה סטפאני ממונקו מחליקה לתוך יצירות אופנאים נודעים רבים. אבל רק בשימלה של אזדין עלייה היא נראית כמו סירנה שהרגע עלתה מן הים (ראה תצלום).

גם לפיתחה של גרייס ג'ונס משחרים אופנאים לא מעטים. אבל האם אי־פעם נראתה כה מהממת כפי שהיא נראית בשימלת הברדס הסגולה של עלייה, שבתצלום? גם היא משוכנעת שלא. איזבל אדג'אני, טינה טרנר, קרול בוקה, פאני ארדאן, אפילו קתרין דנב, המוזה של סאן לורן ומי שהיתה עד לעת האחרונה נציגת שאנל מיספר 5 עלי־אדמות – כולן מתלבשות אצל עלייה.

עלייה, שנבחר לאופנאי המצטיין של השנה האחרונה – נחשב גם בעת כתיבת שורות אלו למיספר אחד בפאריז, כך על־פי מישאל עתונאים שערך מגזין הטקסטיל הצרפתי.

אם השם אזדין עלייה נשמע לכם מיזרחי, ערבי, משהו שיצא משהזרה – זה בגלל שהוא כזה. הכתרתו למלך האופנה של פאריז הורגת, אם כן, שתי דיעות קדומות במכה אחת. הדיעה הקדומה האחת המגולמת בביטוי „טעם ערבי" הופרכה, למעשה, עוד לפני שכולם הורידו את הכובע בפני עלייה, על־ידי כישרונה של האופנאית האמריקנית ממוצא לבנוני, נורמה קאמאלי. הדיעה הקדומה השנייה, כאילו רק הצרפתים נולדים עם חוש מחודד לאופנה – מופרכת על־ידי עלייה הטוניסאי כמו גם על־ידי קודמיו, לכתר הפופולאריות של פאריז: היפאנים למיניהם מקנזאי וקנזו ואיסי מיאקה ועד לאחיות קושינו וליוג'י ימאמוטו, והגרמני קארל לגרפלד. מה מייחד את עלייה שהצליח להדוף, לפי שעה, את השפעת היפאנים, ולגלף את הנשים מתוך הצלליות האנדרוגניות־מופשטות ששלטו בעולם האופנה בעונות הקודמות?

מדוע נזקקה פאריז לעלייה כדי להחזיר את הצללית המערבית הצרה? עלייה „עשה את זה" משום שהצליח להסב את הצללית הקלאסית ביותר למשהו נועז. זאת, באמצעות גיזרות מתוחכמות, שימוש מחוכם בתפרים המטיילים סביב הגוף, ושילוב משכנע בין חומרים טבעיים לסינתטיים.

השמלות הנצמדות כעור שני המדאות את הסירנה שבנסיכה סטפאני, את גרייס ג'ונס כסופרוומן מכוכב אחר, הסגירה של עלייה לגוף – עוררו נגדו גם טענות. הב דורסי, כתבת האופנה של ה„אינטרנשונאל הרלד טריביון", בעצמה ילידת טוניס, סבורה שנשים, ובפרט אמריקניות, אינן מוכנות להיתענות כיום בבגדים מגבילים. „את יכולה לתאר לעצמך מה זה לנסות להשתחל לתוך שימלה של עלייה?", היא אומרת, „עד שאת נכנסת לתוכה – איחרת את הרכבת".

טענה אחרת שהוטחה כלפי עלייה היא שהמראה הנצמד (חלק משמלותיו הן אלאסטיות) גובל בוולגריות. אך עלייה עומד על־כך ש„בניגוד למה שאנשים מסויימים חושבים, אני שונא וולגריות". לדבריו, משחר ההיסטוריה התעניין האדם במיבנה הנשי, ורק הדעות הקדומות של המאה ה־19 עיוותו את התמונה. „למעשה", הוא מדגיש, „שום דבר אינו וולגרי כשלעצמו. תלוי מה עושים עם הבגד וכיצד לובשים אותו".

עלייה המתולתל, הלבוש תמיד בשחור, טוען שאי־אפשר להתעלם מהעובדה ש„אשה היא הפרעה, משהו שמוציא אותך משלוותך". את השראתו הוא שואב לפעמים מגינונים, מהתייחסות, מתנועה. „הטייה של הצוואר – ואני יוצר ברדס. מעבר של ירך – ואני מעצב משהו יצוק. הצצה בברך יפה – ואני גוזר שסע". לפעמים ההשראה היא „מישפט לא גמור שנשאר תלוי באוויר. אני לוכד אותו, מתרגם אותו לסריג יפה. וזה פועל".

214 פריטים העלו בתצוגתו לקיץ 87' בפאריז, אם אחד מ־34 הזרקורים, אחד ההבהובים של המצלמות, או איזו סיגריה – היו גורמים דליקה – מרבית צופי התצוגה לא היו יוצאים מהסיפור הזה חיים. כל נוהלי הבטיחות שנקבעו באוהלי חצר הלובר – נפרצו באולם הקטנטן של בית האופנאי.

כ־250 האיש שנדחסו לתוכו מילאו אותו עד אפס מקום כשאחרונים נצמדים לקירות ורק המסלול המוגבה נותר ריק מאנשים. האשה שוויתרה על מקום מושבה בשורה הראשונה מול המסלול, לטובת מקום עמידה ליד הדלת, הודתה שבאולם חסר המלונות – ידעה מה שהיא עושה. מולנו, כל האחרים, שמנו את נפשנו בכפנו כשנותרנו יושבים באולם המחניק ללא אפשרות להימלט מהמקום אם במיקרה תפרוץ בו שריפה.

כשהתצוגה סוף־סוף התחילה באיחור רב – נשמנו לרווחה. עכשיו אפשר היה לפתוח ולאמוד את הזמן שנותר עד לפתיחה [illegible]

את. שמלות צרות עם כתפיות דקות ורחבות, באורך מיני. שמלות־מאקסי נצמדות המתרחבות נמוך הירך. מיקטורני „פפלום" עם חידודים מאורכים בשני הצדדים. אימרה אלכסונית. חולצות פולו מרווחות עם חצאיות קפלים פתוחים.

בגדיים דו־חלקיים. חזיות מהונדסות. מיכנסונים צנועים. האם בקיץ הבא נלך לים עם גרבונים מתחת לבגד־הים? עלייה מראה אותם כך. הלאה. חגורת עור סטייל „פפלום" עם גרילים מקופלים. מיכנסיים קלאסיים. הדוגמניות נראות כנערות רגילות שלוקטו ברחוב. ללא איפור זוהר או תיסרוקות מיוחדות.

מיכנסוני לייקרה כמו תחתונים. חליפות קולוניאליות עם מיכנסי ברמודה. מיכנסי־גרב אלאסטיים ומעליהם כותונות עם אימרה קצרה המתחדדת בצדדים. מעילי טרנץ' מעל שמלות־מעיל. חליפות־עור בעיבוד מיוחד. חצאית טוטו של באלרינות מטול שחור, משכבות של אורגנזה שקופה בצבע זית. חצאיות עם צווארון דמוי צעיף שהוא גם כתפיות. צווארון מצטלב סטייל קולר.

אזדין עלייה, שהחורף הנוכחי שלו הוא שחור, צמוד, מרוכסן, ומדליק – הגיע לאופנה מפיסול. כשלמד פיסול בטוניס – הרגיש את דמי הכיס שלו מעבודה כשוליה של מעצבים מקומיים. כעבור שנתיים נוכח שהוא יותר טוב ביצירת בגדים מאשר בפיסול ונטש את לימודיו. עלייה גדל אצל סבתו באווירה חמה. כילד מעולם לא החמיץ סרט, כשהוא מקדיש יותר תשומת־לב למחלצות הכוכבות מאשר לפרטי העלילה. בגיל 18, היה נחוש בדעתו ללמוד תפירה עילית. הוא עשה זאת על אף מחאותיו של אביו שסבר ש„תפירה אינה עיסוק גברי".

לאחר לימודיו הגיע לפאריז להשתלם בטכניקות הגזירה. בעזרת ידיד התקבל לבית דיור. אולם הימים היו ימי מילחמת העצמאות של אלג'יריה, ומהר מאוד הבין שכטוניסאי, מקומו לא בבית דיור. עלייה עבר לגי לארוש. הסכם עם בעלת הבית שלו, שישלם עבור מגוריו באמצעות בגדים שיתפור לה, הוליד את רעיון פתיחת עסק אופנה צנוע בדירתו הזעירה.

יותר מעשר שנים לפני שנחשף לעיתונות, היו שמו וכתובתו של עלייה סוד שמור בין לקוחותיו. בשנים 76' – 79' עבד אצל מוגלר, ששיכנעו לפרוץ את מסך האנונימיות. בשנת 1980 השיק קו מוכנים משלו. ב־85' חנך חדר תצוגה ובוטיק ראשון. כיום מיוצרות יצירותיו ב־200 נקודות מכירה בעולם.

בגדיו מיוצרים בצרפת, דגמי העור על־ידי מקדוגלאס, הסריגים – באיטליה. לאחרונה נוצר קרע בין עלייה לבין רשת שיווק אמריקנית יוקרתית. על־פי נציגי הרשת, מנהגיו העסקיים עם האופנאי רחוקים מלהשביע רצון. בעיקבות הקרע יצא יומון האופנה האמריקני המוביל „וומנס ויר דיילי" בכתבה, שתארה את פרטי המיקרה, שכותרתה „עלייתו ונפילתו של אזדין עלייה". הכתבה התפרסמה כיומיים לפני תצוגת האביב של האופנאי והיתה לשיחת היום בקרב העתונאים והקניינים ששהו בפאריז לרגל התצוגות. ואם ארה"ב תיתן לעלייה הזדמנות נוספת? לא לפני שיחולל מהפך [illegible]

הכזא מן אלאצל

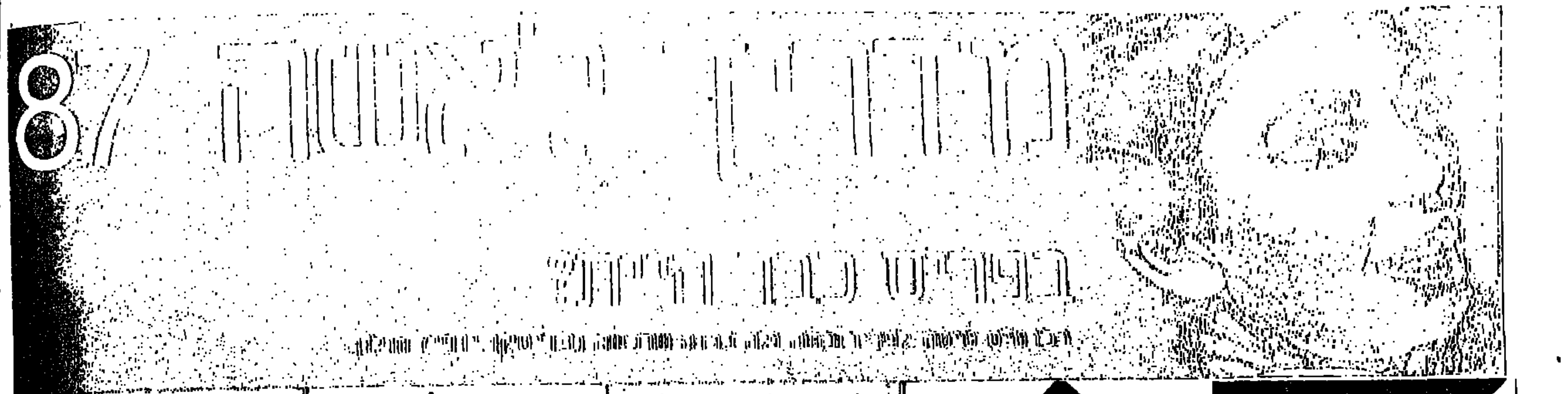

בוטיק מרלן
אופנת ספורט אלגנט
דגמים בלעדיים
במחירי מפעל
רח' דיזנגוף 182, ת"א
טל. 228917

צילה באואר
אשה
הלל מוסכנר

אינטר דקור
Inter-Decor
יבוא • שווק • התקנה
הסיטונאים של ירושלים
• שטיחים מקיר לקיר
• ריצוף פלסטי ואופי
• שטיחים מכל הסוגים
הלל 24, י-ם טל. 02-246688

רהיטי הרמוני
גם אם אתה חושב שראית
רהיטים יפים...
ריהוט - ריהוט מודרני
המשולב בסגנון עתיק באיכות
הטובה ביותר
רח' הסורג 2, י-ם
טל. 02-245410

שטוק
זה אופנה
מדרחוב בן־יהודה 3
פתוח ראשון עד 7.00 בערב
שטוק - זה אופנה
טל. 02-232828

מוצרי מזון טבעיים בע"מ
מזון מלכות מרוכז ביותר
המחיר? הפתעה...
★ מכבדים כרטיס אשראי
★ ש' לכל המביא מודעה זו.
המלך ג'ורג' 107, ת"א.
טל. 03-222820
ע"י קופת-חולים ומנהוף.

צמר וצמר
חנות הסריגה שלך
בשתוף מודה יבואני צמר
GEORGES PICAUD,
ANNY BLATT
שרות אדיב, יעוץ והדרכה חינם.
טאגור 38, רמת-אביב.
טל. 03-422010, שעות פתיחה:
16.00-19.00, 9.30-13.30

דוד וחוה
DAVID & CHAVA
מעצבי שיער לנשים וגברים.
התאמת השיער למבנה הפנים
שרות אדיב
מרכז מסחרי - רמת-אילן
גבעת שמואל, טל. 350661
(מול אוניברסיטת בר-אילן)

הצעצוע
צעצוע בע"מ
החנות הגדולה והידועה בירושלים.
המבחר הגדול ביותר במחירים הזולים ביותר.
פתחנו לנוחיות הקהל קומה נוספת
של צעצועים במחירים מפתיעים.
הנחה סיטונאית למוסדות ולקניות מרוכזות.
פינת רח' יפו 38, טל. 02-232676 י-ם

פרפורמריה דיסקו יופי
קוסמטיקה ואביזרי אופנה
CHRISTIAN DIOR
LANCASTER
AYER
בלעדים באיזור חולון ובת-ים.
רח' סוקולוב 47, חולון.
טל. 854830

אופטיק סנטר
המבחר הגדול בארץ
למשקפי שמש
ומסגרות אופטיות.
חדש ובלעדי בארץ.
עדשות דקות
למספרים גבוהים.
דיזנגוף סנטר שער 3
סימטת הפעמון 47,
ת"א, טל. 284337

נעלי במבינו
כיף שנועלים במבינו
BAMBINO במבינו
מבחר נעליים אופנתיות
לנשים, גברים וילדים
אשדוד - דימונה

עדשית בע"מ
מכון לאופטיקה
שרות אדיב ומקצועי
רח' חובבי ציון 6, בית.
טל. 03-913647

סלון אילן היכל הכלה
(עיצוב שיער) בהוראת
אילן מלכה
מבחר שמלות כלה
שמלות הכלה חופה
שטמפבר 21, בית
טל. 906963

פרחי גן-עדן
אלוף ישראל בשיזור פרחים
סידורים אמנותיים
זרי כלה, עיטורי במות
וקישוט אולמות.
משלוחי פרחים
לכל רחבי הארץ.
אינטר פלורה ישראל
אבן-גבירול 151, ת"א.
טל. 03-443234

נעלי לה בוהם
בהנהלת איציק
מרכז אזורי
רח' ראשון 39 כ"ס
טל. 052-484148

המסעדה של ניסו
מסעדה עממית
(מנה בשרית + תוספת 6 ש"ח
פתוח גם בשבת)
רח' בלפור 6, ת"א
ליד הדסה
טל. 293999

קוקט
Coquette
אביזרי אופנה תוצרת
הארץ וחו"ל.
מיטב העיצובים
מדרחוב בן-יהודה 11 י-ם
טל. 02-221150

בית הטבע
מרכז הדיאטה והבריאות
רשת בתי הטבע בישראל
טאגור 38, רמת-אביב
טל. 03-427098

ידי זהב
המרכז למלאכת יד
מבחר הצמר הגדול בדרום
תוצרת הארץ וחו"ל בטיב מעולה
ומבחר עבודות יד מגוונות
הדרכה חינם על כל קניה
פסג מאן-לאן, מפלים עלית
חנות 14 אשדוד

חדש מדונה חדש
תכשיטים ואביזרי אופנה
מיוחדים, תיקים מיוחדים.
תמרוקים לגבר ולאשה
מרכז מסחרי א' חנות מס' 2
אשדוד
טל. 055-31073

רהיטי לוסי
אשדוד, אזור התעשיה הקלה.
רח' העבודה 3 (ליד מסעדת ריגה).
שעות פתיחה: א-ב-ד-ה'
19.00-10.00
ג'-ו' 9.00-13.30 ימי ואיכות
פתוח במוצ"ש ממבט ראשון

לנית
פרחים צמחי נוי וסידורי משי.
משלוחים לכל רחבי הארץ והעולם.
רח' אחימאיר 31, רמת-אביב
טל. 427910

חדש סופר טבע - דיזנגוף
מוצרי מזון טבעיים
קוסמטיקה טבעית
מעדני צמחונות
פירות יבשים
ספרי בריאות
דיזנגוף 126, ת"א
טל. 03-237926

בני BENNY
עיצוב שיער ברמה בינלאומית
התאמת תספורת על פי אישיות
ומבנה פנים, בהשגחתו של בני.
רח' ירושלים 21 בת-ים
טל. 03-861952

לכיש טורס
משרד נסיעות ותיירות
מרכז מסחרי קרית-גת
טל. 051-88182 - 881407
סניף באר-שבע
טל. 057-39067

מדור זה מוגש בחסות
יפת מערכות ופרסום בע"מ
יעוץ ומחשוב.
פיתוח מערכות מחשבים.
יישום פרוייקטים
חדשניים בפרסום.
סניף איזור המרכז והדרום.
טל. 051-26852

כסף קטן
התלבשי בגדול ב...
כסף קטן
אופנה לכל כיס
רח' הרצל 198, רחובות
טל. 08-472578

סלון אלגנט טופר אשדוד
אופנת טופר וגווקס
אופנה ספורטיבית
ואלגנטית.
לכל גיל ולכל אירוע
רח' שבי ציון חנות
124, אשדוד

רביד
בגדי ילדים ונוער
מבחר נעלי [illegible]
מאגור 34, רמת אביב
ליד אחימאיר
(מרכז מסחרי רמת-אביב ג')

סוחרי הפו"פ

לא נעים להרגיש בודד, במיוחד לא בערבי שבת וחג • הפנויים מוכנים לשלם הרבה כסף, כדי להימצא בחברה, לקוות שאולי יפגשו בן־זוג מתאים • את הרצון הזה מנצלים היום היטב • בדקנו פן אחד של הנושא, אירגון מסיבות פרטיות בתשלום לפנויים. המסקנה: המארגנים מרוויחים, האורחים מפסידים • אין סיבה לחגיגה

מאת ריקי דנון

הפנויים והפנויות בישראל הפכו לתעשייה שלמה. בבניברית בתל־אביב, עורכים ערבים לאינטלקטואלים ולאקדמאים. ב„אולמקה", ערבי דיסקו, ב„סליק", ריקודים בסיגנון שנות הס60'. מועדונים נוספים: „קצת אחרת", „מיגוון", מציעים ערבי תרבות, ריקודים סאלוניים, הרצאות בעיקר בנושאים של עור ומין או תקשורת בין־אישית. בט"ו באב, חוגגים את חג האהבה עם יין וגבינות, אולי החג יביא את המזל.

מישהי בתל־אביב פתחה חוג לאנגלית, רק לפו"פ (פנויים ופנויות). לא מוכנה להזדהות. טוענת „שבאווירה קלילה תוך פיטפוטים באנגלית ייתכן שגם יווצרו קשרים רומאנטיים".

גם בתי־המלון בעסק. מיפגשים, נופשים מאורגנים באשקלון, במכמורת, באילת. גם ועדי־עובדים. יש גם קבוצות של דינמיקה־חברתית המונחות על־ידי פסיכולוג קליני, סקסולוג, יועצת־יופי, מדריכת נימוסים והליכות. את מה שהפו"פ לא קיבלו אולי בחיים, הם יקבלו עכשיו בכמויות מיסחריות ובמטרה מסויימת מאוד.

נוסף לכל אלה יש מסיבות. והרבה. יש מסיבות של חברות סגורות. חברים מביאים חברים. אולי יצא שידוך. יש גם מסיבות בתשלום. ועל אלה נעמוד הפעם.

כל יום שישי נערכות כמה מסיבות כאלה במקומות שונים בגוש דן. המקום בדרך־כלל: דירה מרווחת בתל־אביב, או וילה בצהלה, ברעננה. בעלת־הבית קונה ביסקוויטים או בורקס, שתייה וקפה. מעמידה בחוץ שולחן. מי שמגיע קודם זוכה. מי שמגיע בסוף ואוהב גם לחטוף משהו במסיבות חושב, למה שילמתי שמונה שקלים.

בפתח המסיבה יושבים גברת או אדון. קופה קטנה, וכסף מרשרש בין האצבעות. מסתכלים על האורח דקה, לוקחים את הכסף וזהו. אתה בפנים. אולי יתמזל מזלך ותוכל לפגוש את אבירת חלומותיך.

באחד מימי שישי האחרונים, ביקרנו בשתי מסיבות כאלה. אחת בתוכנית ל' ואחת ברעננה. בתוכנית ל', המסיבה היתה בקומה חמישית. היתה מעלית.

בפתח עמדה צעירה בלונדינית בת 35, עם תיק־צד כמו של מלצרית. כל מלצרית היתה מאושרת לשלשל את הסכומים שנכנסו לארנק הזה. היא אירגנה את המסיבה, הזמינה את האורחים. אבל את הבית נתנה מישהי אחרת. מחיר הכניסה, שיבעה שקלים, רק למי שמכירים. אבל נכנסו גם הרבה חדשים. בדרך־כלל זה התנהל כך: מבט חטוף על האורח וקריאה, כמו כרוז במכירה פומבית, „שבעה שקלים". מישהו מגיע עם בקבוק יין. המארחת מוחה: „אבל כבר קנינו, אין צורך". „נו, אז יהיה עוד אחד", מתעקש הבחור. זה לא עזר לו. היא הבטיחה לו חגיגית שביין הזה לא ישתמשו.

האורחים שלפו ארנקים, שילמו ונכנסו. בפנים התנגן לו שאנסון צרפתי. חלק ריקדו ואלס. 75 איש היו בבית. ניסו להכיר אחד את השני. חלקם כבר נפגשו במסיבות קודמות, במועדוני פו"פ, בנופשים. מסתובבים במעגלים, הרבה פנים חדשות אין.

ברעננה נערכה המסיבה בווילה גדולה ומרווחת עם גינה. המחיר: שמונה שקלים. בכניסה ישב גבר נאה וקיבל את הכסף. את העודף הוא נתן אפילו בלי להסתכל על הפנים. משהו בסיגנון תן וסע. אסור להיכנס להתרשם ואז להחליט. זה פוגע ברווחים. כל

יש גם קבוצות של דינמיקה־חברתית המונחות על־ידי פסיכולוג קליני, סקסולוג, יועצת־יופי, מדריכת נימוסים והליכות. את מה שהפו"פ לא קיבלו אולי בחיים, הם יקבלו עכשיו בכמויות מיסחריות

חרטה יכולה לעלות לו בשמונה שקלים פחות. בשעה שתיים לפנות בוקר, היו שם כ־100 איש. מישהו סיפר שקודם היו לפחות 200.

בעלת־הבית, חווה מועלם, 40, גרושה, אם לארבעה. לקראת המסיבה היא פינתה את הסלון. תלתה כמה בלונים צבעוניים, הניחה שולחן על הדשא. רוב הזמן שהתה במיטבח והכינה תבניות עם בורקס.

חלק מהאנשים פיזזו ורקדו בסלון. הרוב עמדו צמודים לקיר, צופים ברוקדים. לא מצאו בני זוג לרקוד. מדי פעם יצאו החוצה ללגום משהו. מדדו את הפנים, אולי בכלי־ואת הערב הזה ייגמר אחרת. התחושה הכללית היתה שזה עוד אירוע סתמי, שפיספס את המטרה.

– חווה, למה את עושה מסיבה כזאת?

„כדי להפגיש אנשים שהם בודדים".

– חושבת שהם נהנים?

„לא יודעת. אבל אין להם משהו אחר. היום ערב חג. מה הם היו עושים?"

– למה בתשלום?

„יש עלות לעניין. שתייה, בורקס, קפה. מלכלכים את הבית. הורסים את הדשא. צריך להקדיש כמה שעות של עבודה להכנה ולניקיון. יש נזקים עצומים, קשה לי לאמוד אותם".

– אז למה את עושה את זה?

„כדי לשלם את מיסי העירייה שלי".

– ולא איכפת לך שאנשים פה אולי לא נהנים?

„אם מישהו בא לפה עם ציפיות זה עניין שלו. אני לא הייתי הולכת למסיבות כאלה".

בחוץ אני פוגשת שתי נשים נאות בשנות ה־40 לחייהן. הן בדרכן הביתה. „עכשיו אני מרגישה עוד יותר זיפת", מודה פרידה קולשטיין, 40, גרושה ואם לשניים, יועצת־יופי במיקצועה. „אני באה בעצם למטרה אחת, לרקוד ולהנות. קשר רציני אי־אפשר למצוא פה. לפעמים נדבק אליך מישהו מגעיל וזה הורס לך את כל הערב".

חברתה אחות במיקצועה, מסרבת להזדהות: „זה המוני, רועש, צפוף, לא אינטימי והתשלום מוגזם. הם גובים יותר מדי כסף וזה לא מוצדק".

כמה גברים אומנם עמדו לידן וניסו ליצור קשר. הן כבר היו עייפות ורצו ללכת הביתה. הגברים סירבו להזדהות או להתראיין. משום־מה לא היו מוכנים להיחשף, ולשתף זרים ברגשותיהם. העובדה שרובם בודדים ניכרת.

את המסיבה הזו, כמו גם מסיבות אחרות בתשלום באיזור השרון, אירגנה ציונה ארנטרהוט, גרושה תושבת רעננה ואם לשלושה. היא עושה את זה כבר כמה שנים. במסיבה היא ישבה בחוץ, והציצה מדי פעם פנימה. לראות שהכל מתנהל כשורה. עזרה לחווה בעלת־הבית.

„אני דואגת לאנשים האלה, ולכן אני מארגנת את המסיבות", היא אומרת. „התשלום לא גבוה. קונים שתייה, קפה בורקס. אני רצה שעות כדי לארגן מסיבה כזאת. מגיע לי משהו על הטירחה. נוסף לזה, יש לי שלושה ילדים. אם למשל נשארו לי 150 שקל מהמסיבה, אז אני יכולה לתת משהו לבת שלי, לבן שלי".

במסיבה נכחו כ־200 איש. כל אחד שילם שמונה שקלים. ציונה ארנטרהוט מרברת על שכר־טירחה של 150 שקל בלבד, יצאה בזול.

יעקב צור, 35, הנדסאי־אלקטרוניקה, מבלה במסיבות האלה כבר שנה. „לאן אלך", הוא אומר. „היה לנו פעם מועדון „טנדו", והוא נסגר. אין לאן ללכת. ניסיתי להתקבל ל„קצת אחרת". הם עושים שם ועדות־קבלה כמו לאוניברסיטה. מצאו אותי לא מתאים. אז מה שנשאר זה המסיבות. אפילו אם זה עסק מיסחרי, וכולם משלמים כי אין ברירה, הבדידות מעיקה יותר".

שוש וגנר, 35, מורה תושבת קריון, מגיעה רק עם חברים. „לא הייתי הולכת לבד, כדי לא להרגיש בודדה", היא אומרת. „אפשר להכיר אבל לא במסיבות. הן בדרך־כלל כל־כך רועשות והמוניות, שאפילו שיחה אי־אפשר לנהל. לא הצלחתי להכיר מישהו במסיבות האלה, רק היכרויות שיטחיות".

עד לפני שנה, אירגן אילן אלוני, גרוש תושב פתח־תקווה מסיבות לבודדים. אצלו זה היה בסיגנון אחר. את המסיבות שלו אהבו. הדגש היה על בחירת האנשים והתאמתם זה לזה, על אווירה טובה. התשלום היה נמוך, לא עסק מיסחרי, לא רצון להרוויח. רק ניסיון להפגיש אנשים, שימצאו עניין זה בזה ואולי גם בני־זוג.

„מה שקורה במסיבות שונות, זה לא מה שהיה אצלי במסיבות", אומר אילן. „אנחנו עשינו סלקציה קפדנית. הכנסנו אומנם אנשים חדשים, אבל רק כאלה שנראו לנו מתאימים. לא היססתי להוציא אנשים שלא התאימו. כי מספיק בן־אדם אחד שאינו מתאים שיקלקל את האווירה. שמנו דגש על התנהגות. אנשים שלא ידעו להתנהג, נתבקשו לעזוב. כך היתה אווירה נוחה ואנשים הרגישו טוב. גם אם לא נוצרו זוגות, אנשים נהנו, לא סבלו מהעניין. המחיר לתשלום היה שווה־ערך לבקבוק יין, לא יותר. גביית התשלום נבעה מכך, שאנשים לא הביאו אתם כיבוד

בכניסה ישב גבר נאה וקיבל את הכסף. את העודף הוא נתן אפילו בלי להסתכל על הפנים. משהו בסיגנון תן וסע. אסור להיכנס להתרשם ואז להחליט. זה פוגע ברווחים. כל חרטה יכולה לעלות לו בשמונה שקלים פחות

למסיבות. זה פגע באווירה, ואז החלטנו על תשלום. נמוך יותר מ־7 – 8 שקלים, שזה סכום מוגזם".

מלבד המסיבות אירגן אילן לחברי הקבוצה גם ערבי שירה, ערבי תרבות ואפילו אמנים שבאו והופיעו. הכסף שולם מהקופה, ממה שנשאר מהמסיבות. שום אגורה לא שולשלה לכיס פרטי. הרצון היה רק להינות ואנשים אכן נהנו.

את המסיבות חדל לארגן אילן לפני שנה, מסיבות אישיות. „עד היום לוחצים עלי שאתחיל לעשות שוב משהו. הרבה פנויים ופנויות נותרו חסרי גג, ויש מי שתופס על זה טרמפ וגורף רווחים. מי שסובל מהעניין, הם כל אלה שמחפשים חברה ומוצאים עצמם מנוצלים על־ידי כל מיני אנשים בעלי חוש מיסחרי. 30 אחוז מהחומר שהגיע אל המסיבות האחרות, אני לא הייתי מקבל למסיבות שלי. אם הייתי מקבל אותם החוג שלי לא היה מחזיק מעמד שש שנים. אלה שבאו למסיבות שלי, שילמו וקיטרו – עכשיו בוכים".

א.י. שמסרבת להזדהות, מספרת על שתי מסיבות שערכה בביתה בצהלה. „אני נגעלת מהמסיבות האלה. גנבו לי דברים, פרצו לי הביתה. לא רק שלא היכרתי מישהו, גם יצאתי בנזק. אני הייתי בחוג של אילן, וחשבתי לעשות משהו דומה, אבל זה לא הצליח. צריך לדעת לארגן את המסיבות האלה ולאילן היה את הכישרון לכך. אחרי המסיבה השנייה החלטתי, שזהו זה. אני לא עושה יותר מסיבות. זה לא פשוט לארגן מסיבה טובה, שאנשים ייהנו. אני אישית ממש סבלתי מהמסיבות שאירגנתי וגם מהמסיבות שהלכתי אליהן. החומר האנושי פשוט על רמה נמוכה".

את הבעייה העיקרית בנושא הסבירה לי אחת הפנויות באחת המסיבות. הדרך שעושים הפו"פ מהעבודה הביתה לא רצופה באפשרויות של היכרות. המסיבות הן אירוע חברתי, אבל ההזדמנות להכיר כהן חבר נדירה. עד שמוצאים מישהו מתאים, אפשר לעבור עשרות מסיבות. כמו דברים אחרים בחיים, זה עניין של מזל. אלא שלפעמים דווקא כאשר רצים אחריו, הוא בורח".

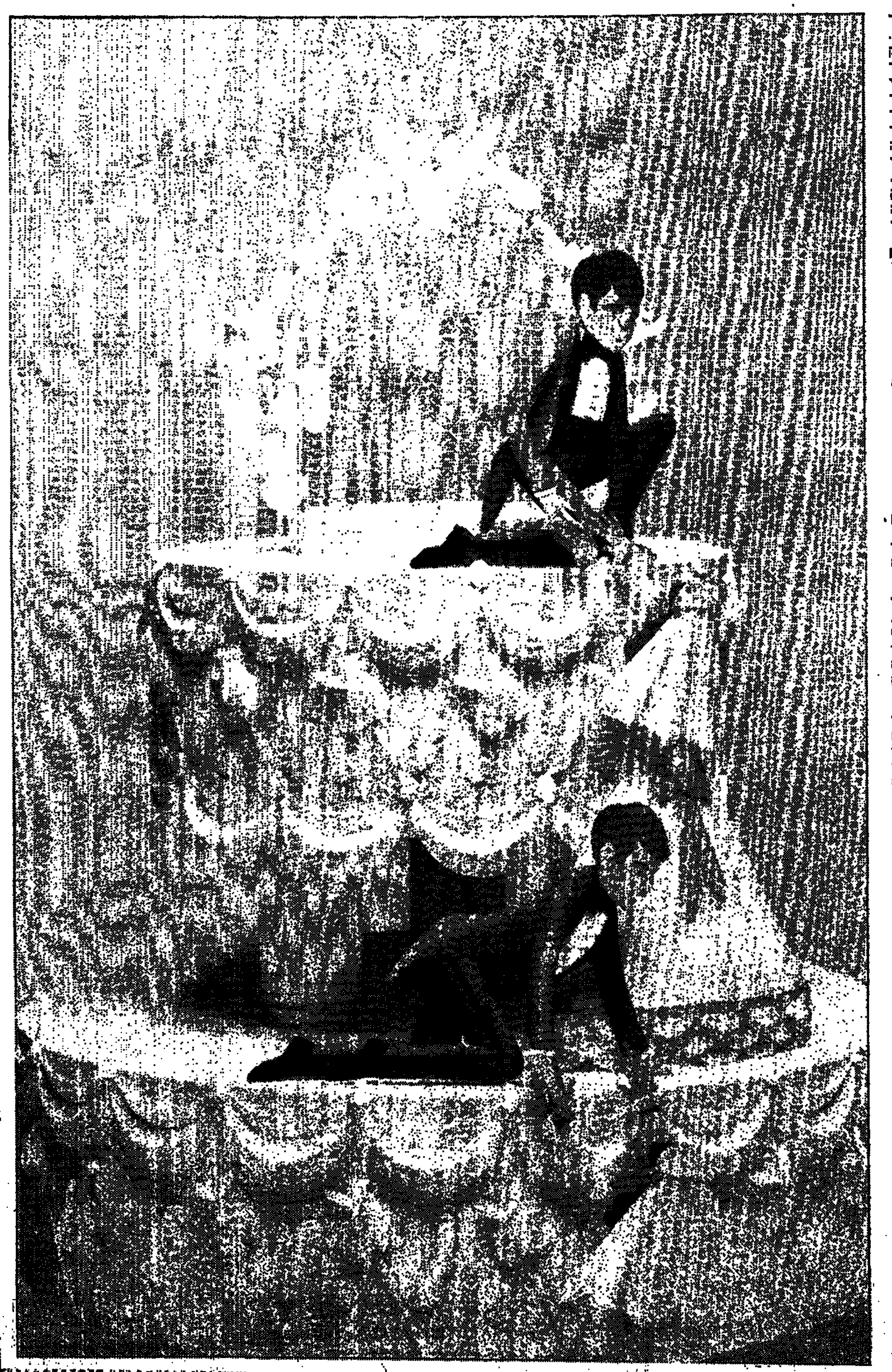

AEG לבמט בלה,
מכונת הכביסה שאין דומה לה

- ★ א.א.ג. בלה מופעלת בכרטיסים אלקטרוניים ויש בה ⅓ ממספר החלקים במכונות רגילות. לכן, היא אמינה יותר וקלה בהפעלה ובשרות.
- ★ 15 תכניות כביסה, בהן:
  - ★ תכנית מיוחדת לחסכון באנרגיה
  - ★ תכנית לכמויות כביסה קטנות
  - ★ תכנית לאריגים עדינים וצמר
  - ★ תכנית לשני מהירות סחיטה בין 850 ל-650 סבובים לדקה.
- ★ תוף (48 ליטר 5-6 ק"ג) דוד וגופי חימום מנירוסטה
- ★ גוף מצופה ב-3 שכבות של אבץ; צבע ואמאיל למניעת חלודה
- ★ בטחון לילדים, דלת בטחון כפולה, נעולה בעת הכביסה.

מיוצרת בגרמניה
MADE IN GERMANY

שרות ואחריות
אויס EVIS

AEG

מסורת של איכות!
להשיג רק ברשתות המובחרות.

שפים בצמרת:

[illegible]

שפים של מנהיגים מכל העולם התכנסו בהונג־קונג כדי להחליף מירשמים ● השף של ארמון האליזה מגלה שנשיא צרפת, פרנסואה מיטרן, אוהב ארוחות פשוטות: דגים ופירות־ים ● הנסיך רנייה נוהג לאכול מוצרי־מזון הגדלים בחווה הפרטית שלו, ונחשב גורמה אמיתי

מאת שירות „סיגמא"

גראהם ניובאולד, השף של צ'ארלס ודיאנה, מוקף מתלמדים סינים: סודות מהארמון

אירוע קולינארי ממדרגה ראשונה התרחש לאחרונה בהונג־קנג. שפים של מנהיגים מכל העולם התכנסו במלון „ריג'נט" כדי להחליף רשמים, ובעיקר מירשמים. הסודיות שאפפה פגישת־פיסגה זו נשברה, כאשר העתונאי ריימונד רויטר הלך בעיקבות האף, וגילה את מקום התכנסותם של הסופר־בשלנים.

השפים הללו, שהתאגדו למעין מועדון אקסקלוסיבי, מתכנסים מדי שנה במקום אחר. מאחר שיש להם השפעה רבה על צינורות העיכול של הבוסים שלהם, מובן מאליו שיש להם גם גישה לצינורות המקובלים, ומכאן גם השפעה של ממש על המהלכים הפוליטיים־הבינלאומיים.

השפים הכבודים, שנטשו את ארמונות המלכים והנשיאים, טרחו בהונג־קונג במשך שבוע ימים מסביב לתנוריהם, ורק מפעם לפעם הירשו לעצמם לעזוב את התיכנונים שלהם לבני־המעיים, ולטייל מעט כדי לספוג את מראות הונג־קונג וחמודותיה. וכך, באווירה חופשית ובאוויר הפתוח ניאותו השפים לשפיונים שלנו, וגילו לנו כמה סודות־מדינה, כלומר – סודות העולים על שולחן השועים והחורים.

ג'ואל נורמן, השף של ארמון האליזה בשנתיים האחרונות, מוכן לגלות שנשיא צרפת, פרנסואה מיטרן, אוהב ארוחות פשוטות, ושהוא אוהב מאוד דגים ופירות־ים. שף נורמן גאה מאוד בקוויזין של ארצו, והוא מגלה שהוא מתלווה אל נשיאו במסעותיו מעבר לים, יחד עם שאר בני הפמליה, כדי שהנשיא ישבע נחת בזמן המסע. אם לא מהפגישות והמו"מים שלו – לפחות מהמטעמים של השף. לפעמים דרוש מטוס מיוחד כדי להעביר מארץ לארץ את כל הכבודה המיטבחית של נשיא צרפת.

גם המלך חסן השני ממרוקו אוהב מיטבח צרפתי. לכן, נוסף לשף המרוקני שלו, הא מעסיק שף צרפתי למהדרין, ז'אן טרהאר. מדי יום ביומו, לאחר שהוא עורך התייעצות עם הדיאטנים של המלך, מציע השף למלך חסן ירום הודו שבעה סוגי מזונות שונים, והמלך נוהג להחליט במה יבחר... חמש דקות לפני שהוא מתיישב לשולחן. יש לו כושר־החלטה, למלך.

יין, כמובן, לא יוגש לשולחנו של המלך המוסלמי. הוא ואנשיו מרווים את גרונם בתה, מים וחלב. וגם חסן, כמו מיטרן, אוהב שהשף שלו מתלווה אליו במסעות. מסתבר שבענייני מזון המלך די צנוע: הוא מוכן שיגישו לו מטעמים שמכינים גם באליזה, ואפילו בבית הלבן...

אם להאמין לפול שארלו, המושל במיטבח של נסיכות מונאקו, הנסיך רנייה הוא בוס לא נוקשה במיוחד. הוא אוכל מעט מאוד, ומעדיף מיטבח ים־תיכוני. הרבה ביצים, סלט ניסואז, אספרגוס, פיטריות בסיגנון פרובנסאל, מעט מאוד בשר. הנסיך רנייה נוהג לאכול מוצרי־מזון הגדלים בחווה הפרטית שלו, ונחשב גורמה אמיתי.

השף של המלך חוסיין הירדני, איסמת טאבסון, הוא טורקי. לכן שולט בארמון המלכות הירדני, מיטבח טורקי. אבל המלך לא מוותר על עינוגי־חיך בנוסח צרפתי, רוסי, ערבי וסיני. מלך ספרד חואן קארלוס, לעומת זאת, מאוד פאטריוטי בטעמו, והוא דורש מהשף שלו, ריקארדו פרז, מזונות ספרדיים למהדרין, ויינות ספרדיים – מרקו דה מיקל.

לסיום, שיחרר למעננו הנרי הלר, השף של הנשיא האמריקני רונלד ריגן, תפריט טיפוסי לארוחת־ערב של הבוס שלו. הלר, אגב, היה שר־הטבחים גם של נשיאים קודמים של ג'ונסון, ניקסון, פורד וקארטר, והוא משמש בבית הלבן מאז שנת 1966. על זה אפשר לומר – נשיא הולך ונשיא בא, אבל השף לעולם נשאר...

התפריט, אם כן, מורכב מ:
סטריות שייטאקי (יפאניות).
אומצת עגל ביין מרסלה.
אספונה וגזר מאודים.
סלט סיני – נבטי אלפאלפה.
סלט עולש בתחמיץ.
שרבט אננס.
סטימורים.
קפה.

יהודית אוריין

יש דבר כזה, שוד יפה

בערבו של אותו יום, אמר מישהו בגלי צה"ל – אולי איש מישטרה – שהשוד היה מתוחכם ויפה.

בהפסקת הצהריים, תחת עיני הטלוויזיה הפנימית, כספת, מטילי־זהב מלבניים כמו עוגות־לקאח עם הרבה ביצים.

מה משמע לומר על שוד שהוא יפה? כלום אפשר לומר על דבר בלתי־מוסרי שהוא יפה? כן, יש אסכולות שסבורות, שאין כל קשר בין היפה לבין המוסרי: שאתיקה ואסתטיקה הן שני תחומים נפרדים: שהאמנות מדברת על היפה ולא על המוסרי, ורק התנהגות האדם נבחנת לפי קני־מידה מוסריים.

כמי שאינו חושב כך – יש לי כאן בעיה. אני חושבת שאתיקה, כמו צ'יפס, הולכת עם כל דבר. עם ספורט ועם מיסחר ועם אהבה – ואין תחום נקי ממנה. אני שטוענת, שלא זו בלבד שאסתטיקה אינה מנותקת מאתיקה, אלא שאנו לא מסוגלים ליהנות ממשהו לא אתי. שסרט שאינו מוסרי הוא מגעיל, ושיר שאינו מוסרי הוא מקומם, ולעולם אי־אפשר לומר על אמנות שהיא יפה, תוך התעלמות מהנוסחה הטוטאלית המוחלטת של הצדק.

אם כך, איך בכל זאת הרגשתי גם אני – מרינונות מסויימת – שהשוד הזה יפה, שהייתי חוצה לראותו בקולנוע, ושבעצם בא לי להכיר את השודדים האלה. איך זה מתיישב עם טענתי, שיפה שווה מוסרי.

ובכן עלינו להבחין תחילה בין מוסרי לבין חוקי. והם, כידוע לכל בר־בי־רב, אינם אותו דבר. החוקי הוא דבר מועיל, מוסכם, יחסי ומשתנה. המוסרי הוא המוחלט. אנו בהחלט מסוגלים להזדהות עם מפיר חוק (דו"ח תנועה; השתמטות ממס־ערך־מוסף.) אבל מי שמזדהה עם התנהגות לא מוסרית, הוא פסיכופאט.

●

הקולנוע הצרפתי ידע תמיד לבנות את הקרימינאל שלו, את המוח שמאחורי הפשע, כאישיות שאינה מסלידה. קודם כול – בלי שפיכות דמים. כך קרה בבנק בתל־אביב, וכך קרה גם בפשעונים: מי שיורה בשעת השוד – תמיד ייהרג (בקולנוע). מגיע לו. זה בהתאם לצדק. יש גם לזכור, שמדובר כאן על בנקים. לעולם לא ידובר בשוד זקנים או ילדים. כי הבנק באופן כללי הוא סמל לפער מעמדי, הוא סמל של עושר שבא ברמייה, הוא סמל הכוח הפיננסי. לגבינו אישית: הוא סוחט־גובה שיתנו, מחזיר צ'קים, מרוקן את חשבונותינו.

המיבצר הכלכלי המוסכם הזה מגדיל את הזרות והניכור והחשדנות והאגואיזם בינינו. ורכוש פרטי, זאת לדעת, אינו חלק ממוסר אבסולוטי, הוא חלק ממוסכמה, לנוחות החברה, שמנסה להיות צודקת. אבל לפי הצדק האבסולוטי, כל אדם נולד עירום, וכל אדם זכאי לאותה מנת עושר (ולכן כולנו קומוניסטים בילדותינו...). מסיבה זו, מי שפורץ בנק בלי לגרום כאב, בלי לפגוע באיש – מנסה בעצם לממש את השאיפה לשיוויון כלכלי, לא כן? זה עדיין בלתי־חוקי כי זה מפריע לסדר הטוב;

השודד חייב להיענש כי אחרת לא נוכל להגן על רכושנו הפרטי; אבל זה בהחלט אינו פוגע בעקרונות הצדק הבסיסי שלנו, והם שקובעים את התייחסותנו.

לכן אם ליקקתי את האצבעות למיקרא תיאור השוד, לא הפכתי עדיין לאדם בלתי מוסרי. זה „יפה" כי זה עשוי בשלמות ובפיקחות כמו שחמט מחושב ומתומרן.

פעם ישבתי בסרט אמריקני, שגיבורו היה רוצח אכזרי שנמלט מהמישטרה. השוטרים רדפו אחריו בנתיב ההרים, והוא חמק. מישהו שישב לפניי, שמח שימחה רבה כל אימת שהרוצח נמלט מרודפיו, וכל אימת שהופיע שוטר על הבד, הוא ירק וקילל.

אתם מבינים שזה בכלל דבר אחר.

ורדה רזיאל (ויזלטיר)

האמן היוצר, וכל האחרים

לא אחת אנו נהנים מיצירה רבגונית, מרתקת ומשעשעת, אשר מולידה חשק רב להכיר את האיש העומד מאחריה. והנה כאשר פוגשים את היוצר, מתגלה אדם חיוור ודל.

היחס בין ערכה של יצירה לבין ערכו של יוצרה הוא חידה מרתקת. ישנם יוצרים המשקיעים ביצירתם את הטוב שבאישיותם: ביצירה מתממשים הילד התמים והספונטאני, ההורה המצפוני, הבוגר הרואה את המציאות בעין מפוכחת, בעוד היוצר עצמו הוא אדם אינפנטילי, חסר ערכים, ואפילו די טיפש, מרגע שהוא מנותק מאביזורי היצירה ונגרש למגע ממשי עם המציאות.

●

יש סוג של יוצרים אחרים: כבני־אדם יש בהם עולם ומלואו. מחוכמה, עומק, כנות, ועד כושר נפלא להתפרקות והשתעשעות עם הזולת. כבני־אדם הם מתמקדים על־פני כל גווני הקשת וממצים את מלוא החיוניות של אישיות פורחת ובשלה, ואילו היצירה שהם מוציאים מתחת לידיהם לוקה בחסר: היא מהווה צל עלוב של עוצמתם האנושית.

ככל שיתאמצו להעביר את הזמני ובן־החלוף שבהם, אל ממלכת הנצח החלקי של היצירתיות – לא יצליחו למצות את מה שבאמת יש להם להציע. חייהם הופכים מאבק מר ומתסכל עם החלקיות הזאת, הבלתי מובנת להם עצמם ולסובביהם. שהרי בתור אנשים המוכנים לבקר את עצמם הם מודעים למיגבלות עשייתם וכואבים אותן, כמאבק להתגבר על המיגבלות הללו הם חווים את קללת הסיזיפיות האמיתית: ככל שהם משתפרים, עדיין הם נשארים מאחורי משהו הרבה יותר טוב שאינו מצליח להתממש.

●

במובן מסויים, היוצרים בני־המזל, הזוכים לחיות בגן־העדן של שלמותם היצירתית, הם ילדים שלא טעמו עד הסוף מפרי עץ הדעת: כבני־אדם הם אנשים מתסכלים ובלתי ראויים המצפים שהעולם ישלם את מחיר קלקלתם, ונכון יותר – הם לא טורחים להתענות עד כלות בבדיקת המחיר הזה. ואילו האחרים, הם אותם בני־אדם שהושלכו אל מעבר לגבולות החרב המתהפכת, בזיעת אפם אוכלים לחם ובעצב יולדים את עשייתם.

הבחנה קיצונית זו בין שני טיפוסים יוצרים, (שקיבלה ביטוי חלקי אך מבחן היטב בעיצוב דמותם של מוצרט וסאליירי בסרט „אמדיאוס" שהוקרן באחרונה לפני חודשים ספורים) היא הבחנה קוטבית, כמובן, ואינה משקפת את מיגוון הווריאציות האנושיות, אשר בדרך־כלל יש בו מנות משתנות משני הסוגים. יש לשער שבסופו של דבר, היא מיטשטשת כאשר מביאים בחשבון את גורם המאמץ לאורך זמן, אשר מאפשר, לפחות לחלק מן האנשים, להיחלץ מן הבינוניות היצירתית ולהתעלות מעל עצמם, ולאחרים – להתגבר ולהפוך לאנשים יותר טובים.

שולמית גלבוע

וגרה סיאמית עם זאב

כשהחתולה הסיאמית מתחילה ללקק את פרוותו של כלב הזאב אני משוכנעת שהחורף הגיע. שום תעתועי מזג־אוויר לא יוכלו לסימפטום הקבוע הזה. היצור המתפנק, האנוכי, ששקוע כל הימים בצרכיו וכמראיהו מתחיל להרגיש במציאותו של יצור אחר לצידו. ולא לחינם. כי מה עדיף בימי קרה על פני פרווה סמיכה של כלב שעיר?

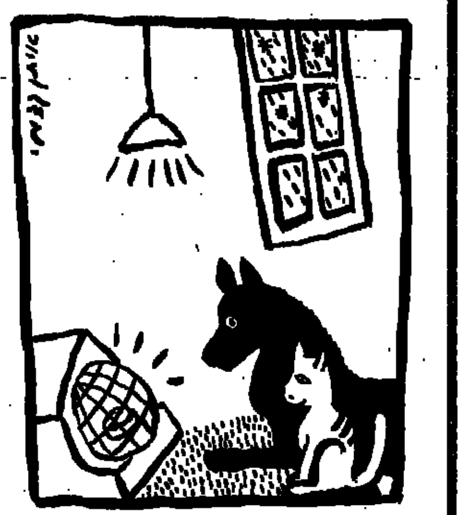

הבדלי הגבהים ביניהם מנעימים לעין האנושית. הנה, מול פנינו מתרחש אירוע אחרית־הימים כאילו היה הפנינג במרכול. וגר חתול עם כלב. אי־אפשר שלא לחשוב על ערכו של חינוך כמעצב אישיות או דחפים. הנה גור כלב שגדל לצידה של סיאמית והוא משחק עימה ובה בעדינות כזו: טלף אימתנית מורמת בזהירות ומושטת מעט לצד, כדי שלא תכאיב; פה עם שיני־ענק פעור במעין עווית, כדי שלא ייסגר בהיסח־הדעת ויפגע. הנה, זו התוצאה של גידול בצוותא, של סיפוק הצרכים הבסיסיים כמו מזון וחיבה. זהו, כנראה, הערך המוסף של תשומת־הלב, של יצירת ביטחון בסיסי בקיומם של גג ואדון.

●

ואתה מתבונן בהם בהשתאות, בהנאה. אם בעלי־חיים ניתנים לחינוך, אדם על אחת כמה וכמה. אם כל־כך קל להביא כלב זאב ענק לשחק בעדינות עם חתול. אם ללא אילוף, ללא שום התניה או הפחדה, חיים שני אוייבי־טבע שכאלה זה לצד זה בלי להזיק אהודדי – הרי אדם, שמודע לתוצאות של שינאתו ועויינותו, יוכל למתן את אלימותו אם יסופקו לו צרכיו – משהו כמו גג חם, אוכל ואולי גם אדון.

אשליה? מישאלה? איני יודעת. בינתיים מסיקים הנאה חושנית מעצם ההתבוננות בשני יצורים יפים, אוייבים במוצהר, המתחפרים זה לתוך זה. החתולה, שנוכחותה מורגשת רק אם יש לה צורך בכך, כלומר רק בעת ייחום, רעב או קור, מלקקת את שיפולי אוזניו של כלב הזאב, עוברת לבטנו, ומכינה לה את מישכבה שיהיה נקי מפרעושים. או מריחות־חוץ מאיימים. נהימות אי־שביעות־הרצון לא מרחיקות אותה ואינן מונעות את השתכנותה. לאחר דקות אחדות של ליקוק חוזר היא מתרפקת, מתקפלת ומשתרעת צמודה־מכורבלת על צווארו או בין רגליו, פרווה על פרווה, גוף צמוד לגוף, ולולא הבדלי הצבעים והגדלים קשה היה להבדיל ביניהם.

●

זהו. החורף הגיע. עכשיו ישב המשורר ויכתוב על אחרית הימים, הסוציולוג יגדיר את מרכיבי החינוך החברתי בעיצוב האישיות, האנתרופולוג יעיין מחדש בקורותיהם של שבטים נידחים ויגיע או לא יגיע למסקנה בדבר אופיה האלים או הלא־אלים של תרבות בראשיתית, והפסיכולוג יפיק נחת. סתם אנשים, כמוני וכמוך, ישתו מכוס מהבילה ויהרהרו, אולי בקול, כמה יפה יכול היה העולם להיות.

עד ליציאה לחוץ, כי הבית והגג והאוכל יש להם כנראה השפעה מקומית בלבד. בסביבה החיצונית, בעולם שבו יש כלבים וחתולים הרבה, נשכחת האהבה ומתנהלים מירדפים עד זוב דם. כאילו להיטות רודף הזאב המחונך אחר חתולים אחרים, זרים. מפליא כיצד לא למד עד עתה לטפס על עצים על מנת להוריד מצמרותיהם את גופי הפרווה המפוחדים שנמלטו אליהן. חורף או קיץ, אביב. וסתם יום של חול, בכל טיול הוא מרתח, נוטף ריר, מכשכש בזנבו בהתלהבות קנאית – מהיכן מגיע הריח המפתה, המגרה הזה, של חתול חוצות שמאפשר מירדף.

זהו. עכשיו יישב הפילוסוף ויכתוב על התוקפנות הטבועה בגנים, הפסיכולוג ינסה למלמל על רפלקסים מותנים ורק המשורר ימשיך לשיר על אחרית הימים. לצערנו, או למזלנו, החלונות סגורים בחורף ושירה אינה אבן. שום זכוכית לא תתנפץ. אפשר עדיין להתנחם על כוס מהבילה כיצד יכול היה העולם להיראות.

ורדה צ'צ'יק

המיבחן המוסרי של החברות

העיתונות מלאה את תמונותיהם ואת מעלליהם, בזמן האחרון. המועלים, מבריחי הכסף הגדול, אנו בולעים את הסיפורים על אודות עושרם המופלג, על קשריהם המסועפים והמוברגים הישר אל גג הצמרת.

וכמעט תמיד אנו מתבשרים מעל דפי העיתונות המסקרת את קורות עלייתם ונפילתם, שיש להם ידידים. המון ידידים. אנו למדים שהידידים מטלפנים, ושולחים פרחים, ומתעניינים. לא מזניחים, חלילה, ידיד בעת צרה. „רק עתה אני יודע מיהם החברים האמיתיים", אומר איל־ההון העצור למראיינו. מובן מאליו שהמקורבים לא מזניחים את אשתו. היא הרי לא בעסק (???). ויש הרי ילדים (שאבא שלהם לא בדיוק חשב עליהם, כשהיזהר או לא הזהר על האפשרות שייתפס בקלקלתו). שהרי כלנו למדנו, עוד בשנים הראשונות שגרסנו בין שינינו את האנגלית של בי"ס עממי: A Friend in Need is a Friend Indeed, ובשפתנו: ידיד ניכר בעת צרה.

●

וזוהי הזדמנות לעשות קצת חושבים על הידידות, סיבה ומהותה, וכיצד הערך ידידות עומד מול ערכים אחרים, לא פחות יפים.

מוסר, למשל. האם לא ייתכן שידיד, אשר מעל בכספים גדולים, הונה את מעבידיו, המרשים או את המדינה – [illegible]

האנוש האמיצים הם לעתים התומכים האחרונים שעדיין קושרים רבים מאיתנו לארצם. אבל בכל זאת – יש ידידים ויש ידידים.

לא כל מי ששולח פרחים למבריח שנעצר עושה זאת מרגשות חמים בלבד. יש לשער שפה ושם הידידות חנו לא תושלה דווקא ברגש, אלא בדמים. בכסף. שכפי לגמרי שהידיד שהיום שולח פרחים, קשור בעסקיו אל הידיד שיושב במעצר, ורק חסר לו שלא ישלח פרחים. כי ידיד־האמת הזה, חקרקע בוערת גם מתחת לרגליו. הוא חושש שמא יהדר העצור יפתח את פיו ויגרור גם אותו אל תוך התהום. והוא עושה את כל המאמצים שלא ימצא אותו באותה התקופה הסמוכה למעצרו, של ידידו, פרחים אפשר לשלוח, גם למחר לך מאמציות אינטנסיבליות.

●

[illegible]

מוסף ידיעות אחרונות

לבן בצבעים

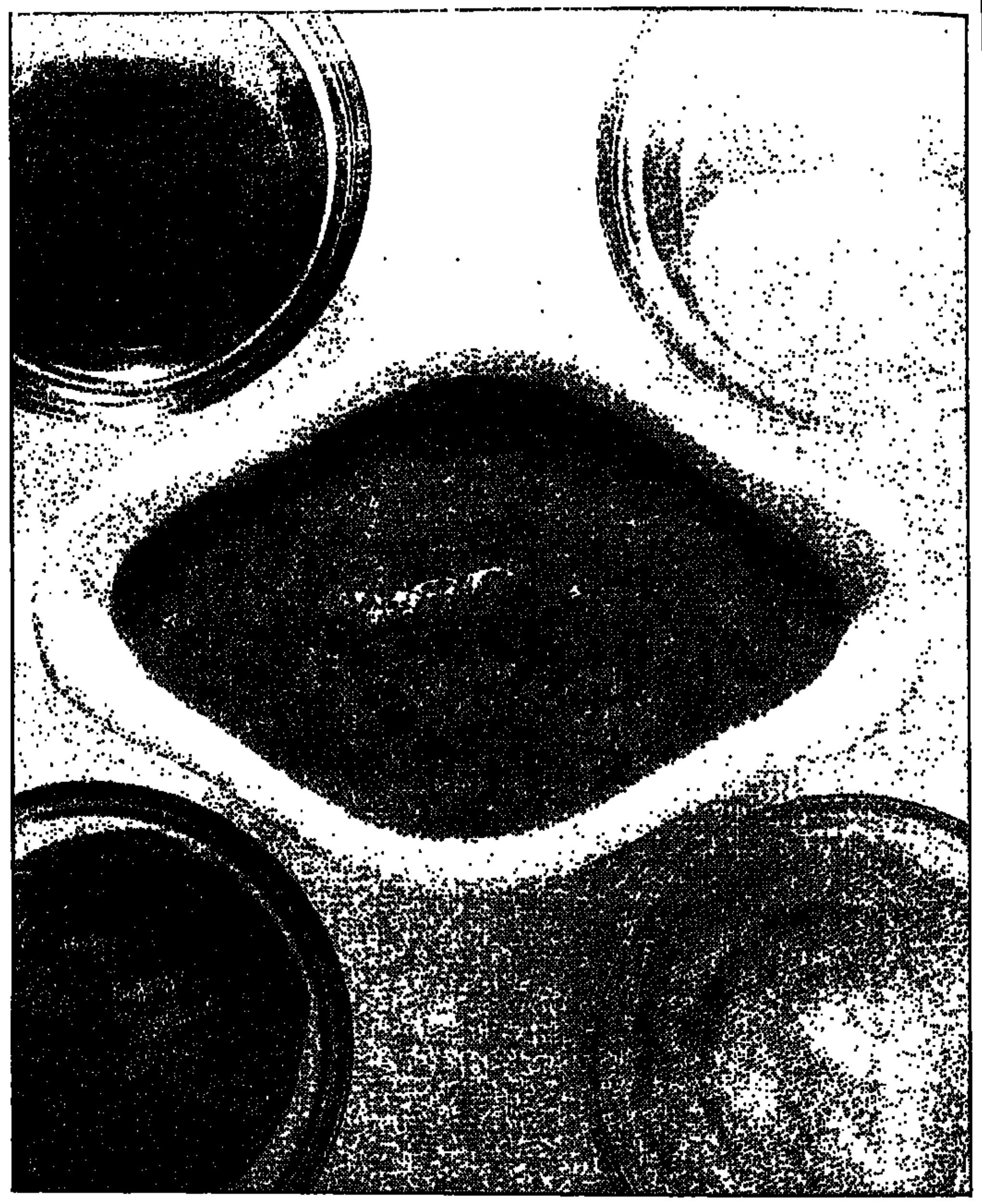

רוטב בשאמל (רוטב לבן)

רוטב בשאמל הוא רוטב בסיסי, שיש לו שימושים רבים במטבח: כרוטב נלווה, לציפוי תבשילים הדורשים בישול נוסף ולאיחוד חומרים שונים לתערובת אחת, כמו בקרוקטים.

לכל מטרה יש צורך ברוטב בדרגת סמיכות שונה. את הסמיכות השונה משיגים על ידי שינוי היחס בין המרכיבים השונים: ככל שכמות הקמח והשומן גדולה יותר ביחס למים הרוטב סמיך יותר.

במטבח הצרפתי הקלאסי מכינים את הרוטב עם חמאה וחלב מתובל, אנחנו, מטעמי כשרות, משתמשים גם ברוטב בשאמל העשוי עם מרגרינה ומרק צח, וכך אפשר להשתמש בו גם למאכלי בשר. בכל מקום במתכון שמצוין חלב או חמאה, אפשר להשתמש במרק צח ובמרגרינה. אופן ההכנה זהה.

שמים בסיר 3 כוסות חלב, ½ בצל קלוף ו־½ גזר קצוץ. מוסיפים ½ גבעול סלרי קצוץ ועלה דפנה. מביאים לרתיחה, מסירים מהאש, ומשהים 15 דקות. מסננים.

בסיר שני, ממיסים 40 גרם חמאה, בלי להניח לה להשחים. מוסיפים לחמאה 4 כפות קמח, ובוחשים במשך דקה. מוסיפים את החלב בהדרגה, ומבשלים תוך בחישה במשך 3 דקות. מתבלים במלח, פלפל ואגוז מוסקט.

בשאמל אורורה

מוסיפים לרוטב 50 גרם רסק עגבניות, כפית סוכר ו־25 גרם חמאה/מרגרינה.

מגישים עם ביצים או עם עוף.

אקוסאייז

קולפים 3 ביצים קשות, ושומרים חלמון אחד בצד. קוצצים את השאר, ומוסיפים לרוטב הבשאמל המוכן. מרעכים את החלמון הנותר דרך מסננת, ומערבבים עם כף פטרוסלינון קצוץ דק. זורים את התערובת על הרוטב ומגישים עם דגים, עם עוף, או עם ביצים.

רוטב הודי

קוצצים בצל קטן, ומטגנים ב־25 גרם חמאה/מרגרינה עד שיהפוך שקוף. מוסיפים כפית קרי, ומטגנים תוך בחישה 3 דקות. מוסיפים את התערובת לרוטב בשאמל מוכן, יחד עם 25 גרם חמאה/מרגרינה נוספים.

מגישים עם ירקות, עם עוף, או עם ביצים.

■ דנית סלומון

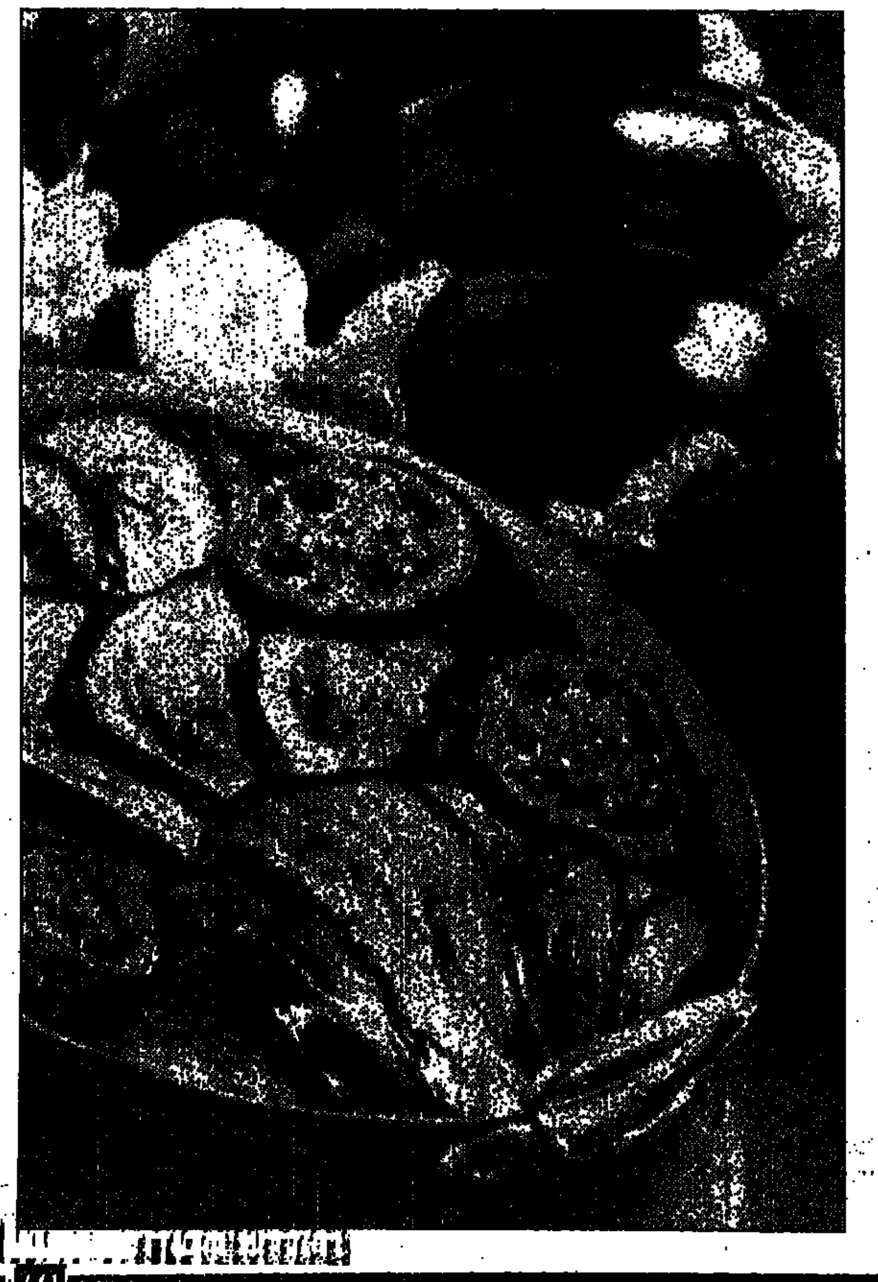

חצילים בשווארמה

המצרכים: 2 חצילים גדולים; ק"ג בשר שווארמה חתוך ומתובל; 3 פלפלים אדומים; מלח ופלפל שחור; שמן לטיגון.

אופן ההכנה: מחממים את השמן בסיר רחב. מטגנים את חתיכות הבשר תוך בחישה. מוציאים בכף מחוררת לתוך קערה.

שוטפים את החצילים, וחותכים לקוביות, עם הקליפה. מטגנים את קוביות החצילים בשמן, מוציאים בכף מחוררת, ומוסיפים לקערה.

חותכים את הפלפלים לרצועות, ומטגנים קלות. מחזירים לסיר את החצילים והבשר, מתבלים ומוסיפים מעט מאוד מים. מכסים ומבשלים במשך 20 דקות נוספות. מגישים חם, עם אורז או כוסמת חומה.

כריכי חציל ברוטב עגבניות

המצרכים: 3 חצילים גדולים; 500 גרם בשר טחון (הודו, כבש או בקר); ¼ כוס מים; 2 כפות קטשופ; קמח; קופסה גדולה של עגבניות משומרות במיץ; מלח, פלפל ואורגנו; שמן לטיגון.

שוטפים את החצילים ופורסים לפרוסות; טובלים את הפרוסות בקמח, ומטגנים עד שיזהיבו.

מערבבים את הבשר עם המים, הקטשופ והתבלינים, מוסיפים למחבת, ומטגנים תוך בחישה עד שהבשר משנה את צבעו.

ממלאים בין כל 2 פרוסות חציל במעט בשר, ושמים בתבנית אפיה. מערבלים את העגבניות המשומרות במטחנה, מתבלים במלח, פלפל ואורגנו, ויוצקים על כריכי החצילים. אופים בחום בינוני במשך 30 דקות. יוצקים מהרוטב על הכריכים מדי פעם.

חצילים בפתיתים וקבנוס

המצרכים: 2 חצילים גדולים; חבילה פתיתים מסולסלים; 200 גרם קבנוס; שמן לטיגון; מלח ופלפל.

שוטפים את החצילים, וחותכים לקוביות קטנות. מטגנים את הקוביות בשמן החם, ומוציאים לתוך מסננת לניקוז השמן.

מבשלים את הפתיתים במי מלח לפי ההוראות שעל האריזה. מסננים ושמים בקערה. חותכים את הקבנוס לפרוסות דקות, ומערבבים עם הפתיתים. מוסיפים קוביות חצילים, ומתבלים במלח ובפלפל. מגישים חם.

פשטידת חצילים ובשר

המצרכים: 3 חצילים גדולים; 300 גרם בשר טחון; 3 ביצים; כוס מרק צח; 3 כפות קמח; כף אבקת מרק בטעם עוף; מלח ופלפל; 3 שיני שום מעוכות.

קולים את החצילים במחבת יבשה עד שישחימו היטב. מסירים את הקליפה, וקוצצים את בשר החצילים בעודו חם. שמים במסננת, להגרת הנוזלים. מעבירים לקערה.

מוסיפים בשר, ביצים, אבקת מרק, מרק צח, תבלינים ושום, מערבבים היטב, ומוסיפים את הקמח.

משמנים תבנית בינונית, יוצקים לתוכה את התערובת, ואופים בחום בינוני 40 דקות, עד שהמאפה משחים. מצננים 10 דקות, וחותכים למנות.

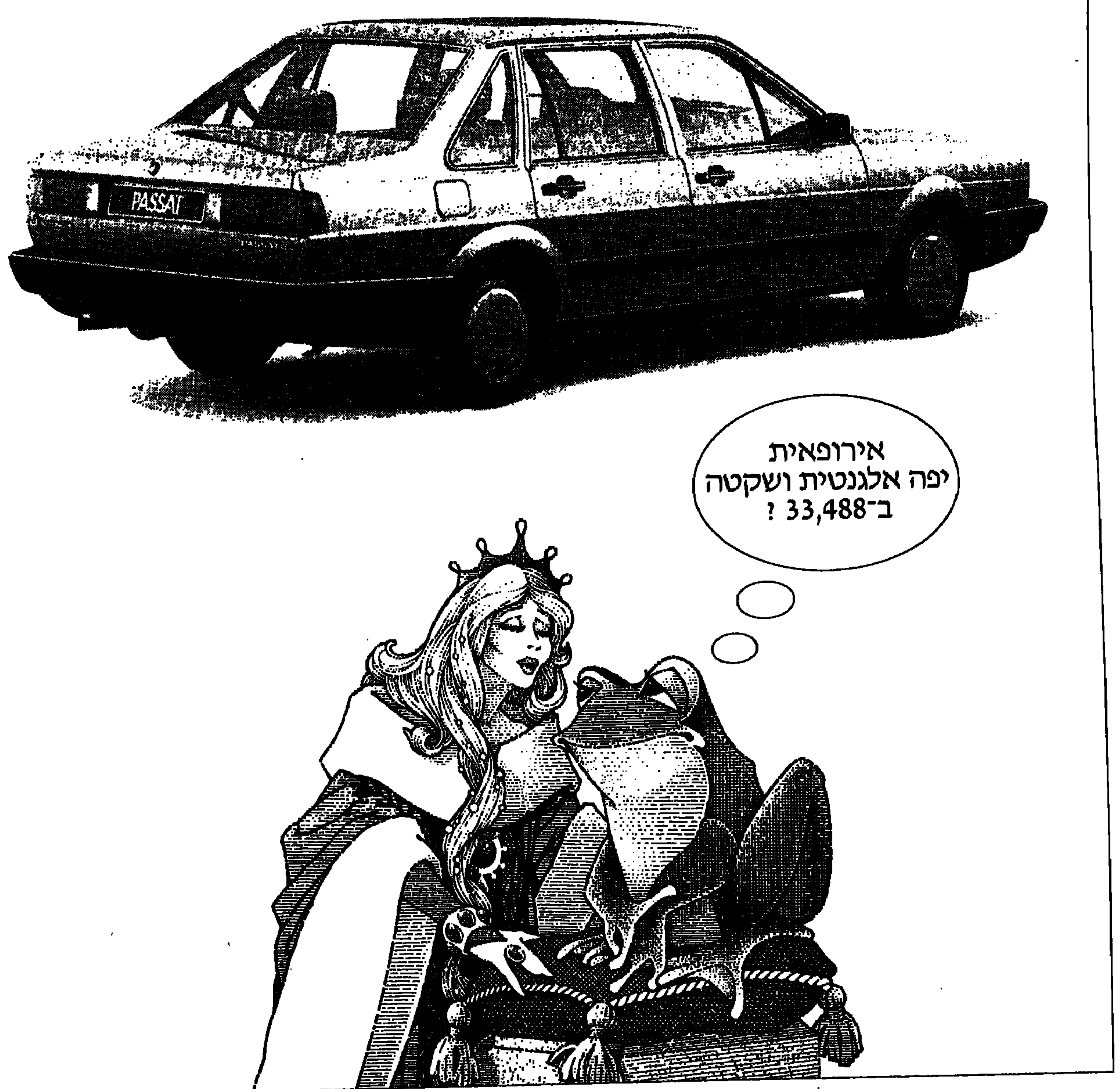

לא אגדה רעי, לא אגדה...

מכונית־הדגל־של־פולקסווגן — פאסאט 1.3 ליטר CL, עולה רק 33,488 ש"ח כולל מע"מ לא כולל הפקדה. זו לא אגדה ואם אינך מאמין לנו שאל כל סוכן של פולקסווגן.

מי שכבר נוסע באחת ממאות הפאסאטים שנמכרו בחודשים האחרונים יודע שזו המכונית הגדולה ביותר בסוגה: שטח המושבים, מרווח הנוחות, החלל הפנימי — כל אלה עושים אותה למרווחת ונוחה אפילו יותר מאחותה האודי 80 או במלים אחרות: אין עוד מכונית בגודל כזה ובמחיר שכזה.

גם באיכות ובאמינות אין לפאסאט מתחרים. עובדות: אין עוד מכונית שיש עליה 6 שנות אחריות נגד חלודה; 3 שנות אחריות לטיב הצבע; שנת אחריות ראשונה ללא הגבלת ק"מ ואחריות מורחבת למכללים שונים גם לאחר השנה הראשונה. אין עוד מכונית הצריכה שרות בקרה תקופתי רק אחת ל־30,000 ק"מ או שנה. רק מכונית באיכות עליונה יכולה לעמוד בתנאים כאלה. רק הפאסאט.

רק הפאסאט מוצעת לך במבחר דגמים כה גדול: פאסאט־סלון, ספורט וסטיישן. 3 מנועים חזקים ומאריכי ימים: 1.3 1.6 1.8 ליטר. 2 דרגות גימור עשירות CL, GL, צבעים מרהיבים ומבחר אופציות לוקסוס ממיזוג־אויר והילוכים אוטומטיים ועד לחלונות חשמליים ונעילת דלתות מרכזית.

בשנה שעברה תפסה מכונית היוקרה של פולקסווגן את המקום הרביעי במכירות רכב בארצה (במקום הראשון הגולף כמובן) ומספרי המכירות כבר מראים שגם אצלנו היא תהיה השנה הבסט־סלר של פולקסווגן. הפאסאט מוצגת אצל סוכני פולקסווגן בכל הארץ. בוא וראה אותה ומה שטוב יותר — דבר עם מי שיש לו פאסאט חדשה: אתה יכול להאמין לכל מה שהוא יספר לך אפילו אם זה נשמע כאגדה...

צ'מפיון מוטורס (ישראל) בע"מ, יבואנים כלליים של פולקסווגן אודי.
סוכנויות בכל הארץ ומוסכים מוסמכים מקרית שמונה ועד אילת.

קופר

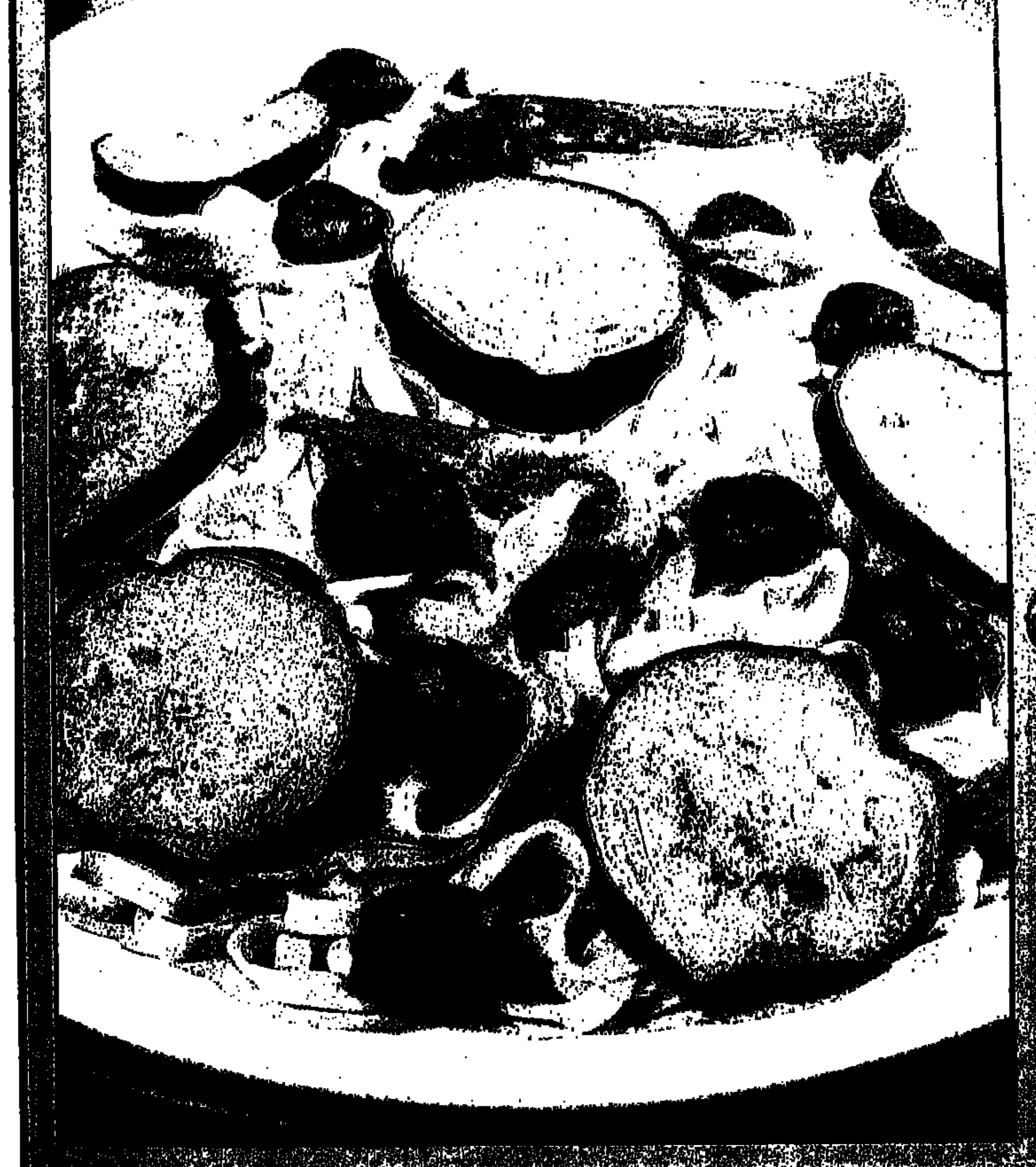

דליה ניר מגישה

אין צורך להרבות בשבחי החציל, הוא כשלעצמו ירק נהדר, ניתן להכין ממנו שפע מטעמים. הפעם נביא מטעמי חצילים משולבים בבשר.

מרק עגבניות ועשבי תיבול

המצרכים: כף שמן זית; בצל קטן, קלוף וקצוץ; תפוח־אדמה, קלוף וקצוץ; שן שום מעוכה; 500 גרם עגבניות, חלוטות, קלופות וקצוצות; ½ כפית אורגנו; כף עלי סלרי קצוצים; ½ כפית ריחן מיובש; קורט סוכר; מלח.

מחממים את השמן בסיר. מוסיפים בצל, תפוח־אדמה ושום, ומטגנים תוך בחישה במשך 5 דקות, עד שהבצל מתרכך.

מוסיפים עגבניות ועשבי תיבול. מתבלים ומביאים לידי רתיחה. מבשלים במשך 15 דקות. מעבירים לממחה, ומערבלים לתערובת חלקה. מחזירים לסיר, ומחממים היטב.

מגישים חם, עם קרוטונים.

מינסטרונה עם פסטו

המצרכים: כף שמן זית; שן שום מעוכה; חציל קטן, חתוך לקוביות; 250 גרם עגבניות, חלוטות, קלופות וקצוצות; קישוא פרוס; כף רסק עגבניות; ¼ כוס מים; מלח ופלפל.

המצרכים לפסטו: צרור ריחן טרי, קצוץ דק; 2 שיני שום מעוכות; כף צנוברים קצוצים דק; 25 גרם גבינת פרמזן מגוררת; 4 כפות שמן זית.

מחממים את השמן בסיר, מוסיפים את השום, ומטגנים כדקה. מוסיפים עגבניות, חצילים וקישוא ובוחשים. מכסים ומבשלים מעל להבה נמוכה במשך 5 דקות. מוסיפים רסק עגבניות, מים ותבלינים, ומביאים לרתיחה. מבשלים במשך 5 דקות נוספות, עד שהירקות מתרככים.

בינתיים, מכינים את הפסטו: שמים את הריחן, השום, הצנוברים והפרמזן בממחה, ומערבלים לתערובת חלקה. מוסיפים את השמן בהדרגה, תוך עירבול.

מחלקים את המרק בין קעריות הגשה אישיות ומצננים. בוחשים מעט פסטו לתוך כל מנה, ומגישים עם גבינת פרמזן מגוררת נוספת.

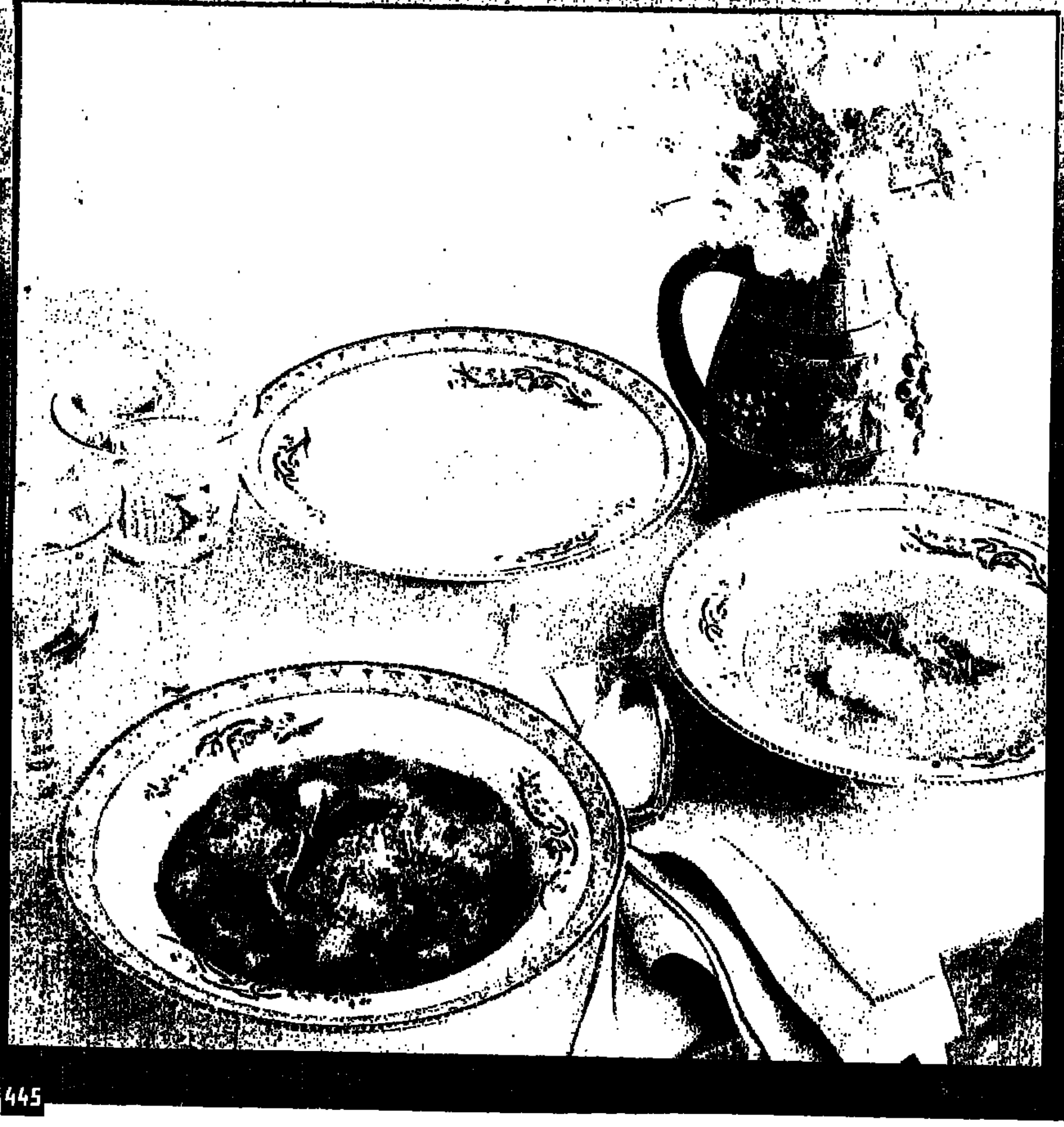

עוגות של בוקר

בצק שמרים דפוף

עם הקפה של הבוקר טוב לאכול עוגות משביעות יותר, שאינן מתוקות מדי. עוגות המבוססות על בצק שמרים דפוף (נקרא גם „בצק דני") עונות בדיוק על הדרישות: אפשר לעצב אותן בצורות שונות, למלא אותן בכל מיני מליות, ולהגיש אותן טריות מן התנור, או מופשרות ומחוממות.

המצרכים: 40 גרם שמרים; 1⅓ כוסות חלב פושר; ½ כוס סוכר; ק"ג קמח; 100 גרם מרגרינה רכה; קורט מלח; 4 חלמונים; קליפת לימון מגוררת; לקיפולים: 300 גרם מרגרינה רכה וכוס קמח.

ממיסים את השמרים עם הסוכר בחלב הפושר. מוסיפים את הקמח ואת השאר החומרים, ומערבבים לבצק חלק וגמיש. צרים מהבצק כיכר, מניחים בקערה מקומחת, מכסים במגבת נקייה, ומתפיחים במשך 30 דקות.

בינתיים, מעבדים את הקמח לתוך המרגרינה, וצרים מהתערובת מלבן. מרדדים את הבצק לעלה מלבני, ומניחים את מלבן המרגרינה במרכז. מרימים את הצד השמאלי של העלה מעל המרגרינה, ומכסים מעליו בצד הימני. הופכים את מעטפת הבצק כשהחיבור כלפי מטה.

מרדדים את הבצק לעלה מלבני, ומקפלים שוב לצורת מעטפה. מקררים במקרר 30 דקות, וחוזרים שוב על תהליך הרידוד והקיפול. שוב מקררים ושוב מרדדים ומקפלים. בשלב זה הבצק מוכן לרידוד הסופי ולאפייה.

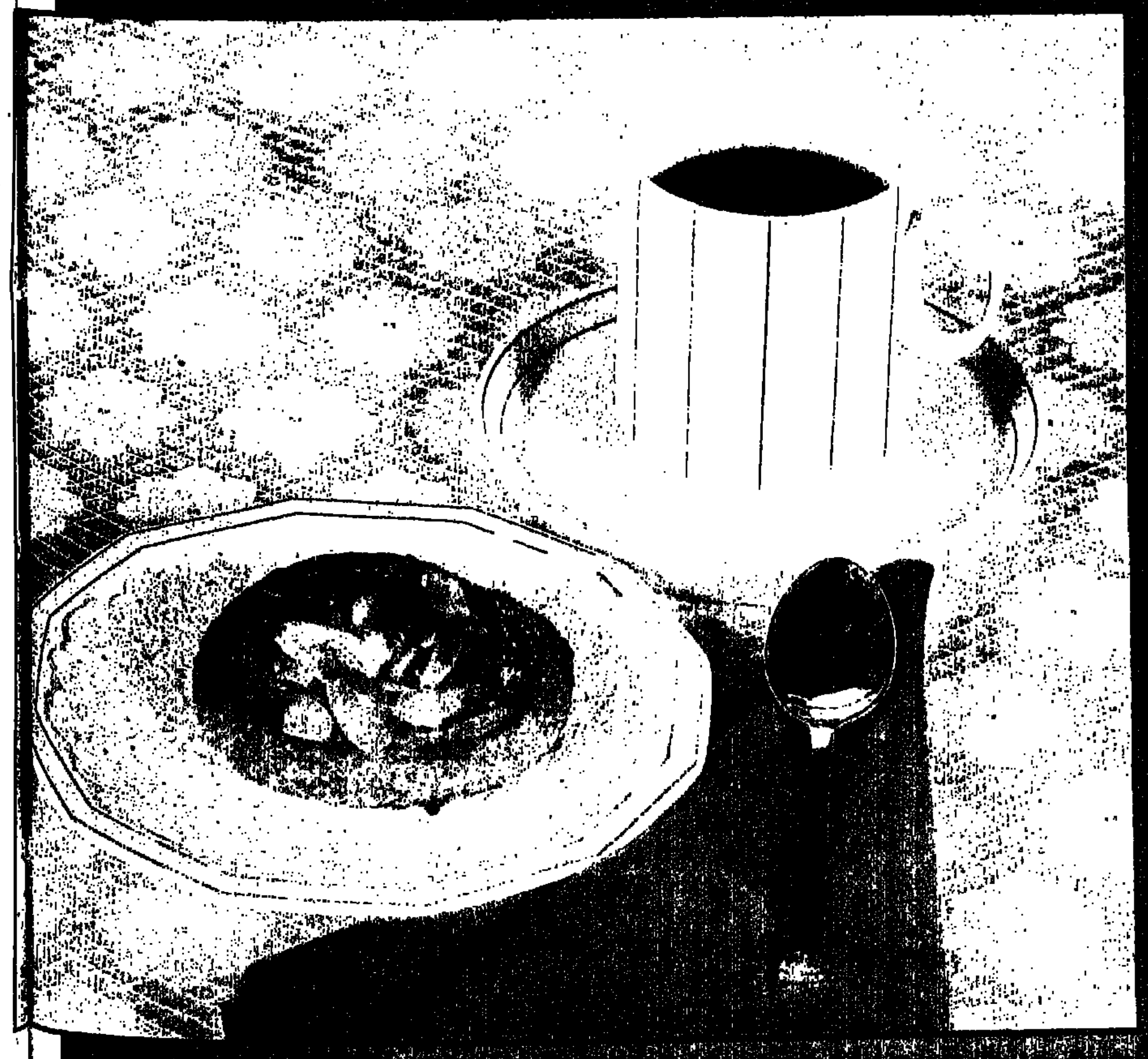

שבלולי שקדים

מרדדים את הבצק לעלה בעובי 5 מ"מ, ומברישים אותו במעט מרגרינה מומסת. זורים על העלה צימוקים, מעט סוכר מעורב בקינמון ובסוכר וניל ושקדים קצוצים.

מגלגלים לכרוכית הדוקה, ופורסים לפרוסות בעובי 2 ס"מ. מקפלים את קצה רצועת הבצק מתחת לשבלול, ומניחים על תבנית אפייה משומנת. בצורה כזו השבלול אינו נפתח.

מורחים את השבלולים בביצה טרופה, ומשהים להתפחה למשך 30 דקות. אופים בחום בינוני במשך 25 דקות. מגישים פושר.

מעטפות פרג

מרדדים וחותכים את העלה כמו למעטפות גבינה. מכינים מלית פרג:

מרתיחים כוס חלב עם ½ כוס סוכר וכף חמאה. מוסיפים 100 גרם פרג טחון, ומבשלים יחד מספר דקות. מצננים. מוסיפים חלמון ביצה ומעט קליפת תפוז מגוררת. ממלאים, מתפיחים ואופים כמו מעטפות גבינה.

מעטפות דובדבנים

מרדדים את הבצק וחותכים כמו במתכון מעטפות גבינה. מכינים מלית דובדבנים:

מסננים דובדבנים משומרים מהסירופ. מודדים כוס סירופ, ומביאים לרתיחה. בוחשים פנימה 2 כפות קורנפלור בלולות עם חלמון ומעט מים. מבשלים תוך בחישה, מעל להבה נמוכה, עד שהתערובת מתעבה. מוסיפים כוס דובדבנים מסוננים ומצננים לגמרי.

ממלאים, מקפלים, מתפיחים ואופים כמו מעטפות גבינה.

מעטפות גבינה

מרדדים את הבצק לעלה דק. חותכים את העלה לריבועים של 8 ס"מ. מכינים מלית מגביע גבינה כחושה, 2 כפות צימוקים, חלמון ביצה, כף סולת ו־2 שקיקים סוכר וניל.

מניחים מעט מלית במרכז כל ריבוע, ומקפלים מעל המלית 2 זוויות נגדיות של הריבוע. מהדקים. מברישים בביצה טרופה, ומתפיחים 30 דקות. אופים בחום בינוני, במשך 25 דקות.

דניאלה יקרה

התאהבתי במורה

שוב התאהבתי במורה שלי. כבר פעם הייתי מאוהבת במורה (אחר) והיו המון צרות. מה אעשה הפעם?

סיגלית.

ברגע שזה יתגלה בוודאי יהיו שוב צרות. אני מבינה שזה לא מרתיע אותך. מה דעתך להתאהב פעם, לשם שינוי במישהו בגילך?

כתובת חמה

קר לנו בחורף ואין לנו כסף לחמם את הדירה, לא בחשמל ואפילו לא בנפט.

אשה אחת

כתבי לי מיכתב נוסף וצייני בו את שמך ואת כתובתך המדוייקת, ואני אדאג לכך שיהיה לכם חם בחורף.
הזדרזי.

ריח פה

לפונים הרבים בעניין ריחות פה, כבר עניתי פעמים מספר על השאלה הזאת. בכל בית מרקחת ישנם תכשירים רבים נגד ריח פה, ואם הם לא עוזרים צריך לפנות לרופא.

זה לא אסון

אני בן 11, אנחנו גרים בתל־אביב בדירה קטנה וחמודה, ויש לי המון חברים וחברות. עכשיו הורי רוצים לעבור לדירה יותר גדולה מחוץ לעיר ואני אומלל. אולי את יכולה לכתוב להם ולשכנע אותם?

איתי

לא ניראה לי שאצליח לשכנע את הוריך לשנות את תוכניותיהם. אבל אולי אתה תישתכנע שזה לא אסון כזה גדול לעבור למקום חדש. בטח יהיו לך הרבה חברים חדשים, נוסף על הישנים שאיתם, כמובן, תמשיך לשמור על קשר.

סידרה טיפשית

אני מעוניין לדעת מדוע ממשיכים להכריז בטלוויזיה הממלכתית שלנו, סידרה טיפשית כמו „שושלת".

נחמן כהן.

מה איכפת לך, למהז לא מוצא־חן בעיניך, תכבה את הטלוויזיה. אגב, אני מכירה המון אנשים שמשמיצים את „שושלת" אבל לא מפסידים אפילו פרק אחד. גם אתה כזה?

נכדים עסוקים

יש לי 2 נכדים, נכדה בת 15 ונכד בן 17. פעם הם היו באים אלי, יושבים אצלי, משוחחים ונהנים. בזמן האחרון נידאה לי שהם מתחמקים. איך לקרב אותם שוב?

חסבתא.

ילדים בגיל של הנכדים שלך, מאוד עסוקים בעצמם. נסי לברר מה מעניין אותם במיוחד ולדבר על זה. אני מכירה אשה בת 75 שלפעמים הולכת למישחקי כדורסל כי הנכד שלה אוהב את זה. חוץ מזה אל תיעלבי, אם הם לא באים לבקר לעיתים תכופות, זה לא אומר שהם לא אוהבים אותך.

האיש שבא לסעוד

וגר בורגול עם כבש

עד עכשיו היה לגמרי ברור וגם מקובל עלי: אם אני רוצה לאכול כבש טוב בתנור, אני הולך לאיש שבא לסעוד ואוכל אצלו. הוא, כלומר אני, היחידי בארץ שיודע איך לקחת את הכבש (ורצוי שזה יהיה הירך שלו, הלא הוא הג'יגו בצרפתית) למרוח אותו בחרדל, להכניס בו, בכל מקומות התורפה שלו הרבה שום, לתבל אותו ברוזמרין ולעטוף אותו בחמאה. תאמינו לי, המערך שיוצא מהתנור אינו דומה אפילו בכהוא זה לכבש במיץ שאתה מקבל במיסעדות שלנו כשאתה מבקש מהן כבש בתנור. אף פעם לא הבנתי מדוע מתעקשות המיסעדות בארץ לתת את הגירסה הפחות מעניינת, פחות טעימה של הכבש הזה.

ובכן, אני מוותר עכשיו על השאלה שלי. לא מפני שמצאתי לה תשובה אלא מפני שמצאתי מיסעדה שמבטלת אותה: המיסעדה היא המיסעדה של המלון „אמריקן קולוני" בירושלים. בשבת אתה יכול לבוא לשם בצהריים, לאכול מכל המיגוון העצום המונח על השולחן, מנות ראשונות שניות ואחרונות ולשלם מחיר קבוע. אך אותי לא המיגוון מעניין (אם כי גם זה) ולא המחיר, אלא הכבש שניתן לי.

אילולא הייתי רואה במו עיני את הקימורים היפהפיים של המלון, את הגן הבשום הפורח שם ואת מיזרקת המים באמצעו, הייתי מרגיש עצמי פשוט בבית: כבש עסיסי, משובח, ספוג בשום ובתבלינים, ממש כאילו לוקולוס בכבודו ובעצמו הוציאו בזה הרגע מהתנור.

אבל למה להקדים את המאוחר את שפע המנות הראשונות שהערינו לצלחותינו ילאה הפה מלתאר: סלאט בורגול סמיך ביותר, עשיר ביותר בפטרוזיליה, מעין סלאט וולדורף עם פירות וירקות, אך ברוטב המזכיר רוטב הודי דווקא: קארי, ואולי גם יוגורט, לבבות ארטישוק ברוטב, אספרגוס בנ"ל, סלאט תפוחי אדמה עם עגבניות וסלרי, סלאט ירקות פשוט ועוד ועוד.

כמנות עיקריות בחרה הזכת הקטנה בנקניקייה והגדולים לא וויתרו כמובן על הכבש בתנור, והתוספות — כיד המלך: אורז בצימוקים וצנוברים, עגבנייה ממולאת וקישוא ממולא, לזניה עשירה ביותר, מכל המטעמים ומכל העמים.

סיימנו בעוגה, בתפוז מכוסה מקצפת ובג'לי עשוי בקצפת.

האווירה, היופי של המקום וטיב האוכל עושים ארוחה מסוג זה לחגיגה אמיתית. המחירו 67 שקלים לשתיים וחצי מנות.

לוקולוס

מחקר

גירושין נוסח הגדה

מאת יעקב למדן

מרצה בכיר באוניברסיטת בית־לחם שערך לאחרונה מחקר מקיף על ממדי הגירושין בין הערבים בשטחים, גילה מימצא מרהים: 45.5 אחוז מכלל המתגרשים עשו זאת בגלל נטישת הבית על־ידי הבעל. מעשה שתחילתו בצרכי פרנסה, והמשכו — ואולי סופו — במציאת בת־זוג אחרת במקום מושבו החדש.

המדובר בעיקר בגברים העוברים את הירדן כדי למצוא עבודה מכניסה בארץ ערבית כולשהי, מסתדרים בעבודה, יוצרים קשרים חברתיים חדשים, ושוכחים שיש להם בבית אישה או/ וילדים. אלמנות־הקש ממתינות בסבלנות מחוסר ברירה, חודשים ארוכים ולפעמים שנים לשובו של הבעל. כשהוא שב, מתברר להן, כי במיקרים רבים הוא יצר בינתיים קשר או אף התחתן, עם צעירה מקומית במקום מגורין החדש; וכי הדבר היחידי שנותר עוד לעשותו הוא גירושין.

ד"ר דיאב עיוש, מרצה לסוציולוגיה באוניברסיטת בית־לחם, השווה בין שיעורי הנישואין והגירושין בגדה לעומת הממוצע בעולם ומצא, ששיעורי הגירושין בגדה נמוכים יחסית. ע"י כך הוא גם סותר את הטענה המושמעת כלפי הערבים, שלפיה הם מרבים להתגרש מנשותיהם בגלל הקלות שבה יכול הגבר המוסלמי לגרש את אשתו כל אימת שירצה בכך, מבלי שהאשה תוכל להתנגד לגירושין.

עם זאת הוא מצא קשר ישיר בין שיעור הגירושין ומיספר הילדים במישפחה;כלומר, שככל שמיספר הילדים במישפחה גדול יותר, קטנים יותר סיכויי הגירושין. בתוך כך התברר כי 63 אחוזים ממיקרי הגירושין בגדה ב־5 השנים האחרונות התרחשו במישפחות ללא ילדים, 12 אחוז ממיקרי הגירושין היו אצל מישפחות שלהן ילד אחד בלבד, ורק 25 אחוז ממיקרי הגירושין בגדה היו אצל זוגות שלהם יותר מילד אחד.

אשר לעילות הגירושין, פרט לגורם הראשון במעלה שהוזכר לעיל, שהוא ייחודי לגדה, הן מתמצות בסיבות פרוזאיות ומקובלות יותר; כגון סיכסוך בין בני־הזוג, התערבות הורים בענייני ילדיהם הנשואים, אי־התאמה, עקרות וכו'.

ד"ר דיאב גם גילה כי שיעור הנישואין בגדה המערבית נמצא בירידה, והוא מתייחס לשלושה גורמים: מאסרם של גברים פלסטינים רבים מסיבות בטחוניות, יציאתם של גברים לעבודה בארצות ערב, ויוקר המוהר הנדרש ע"י הורי הכלה

יש עתיד

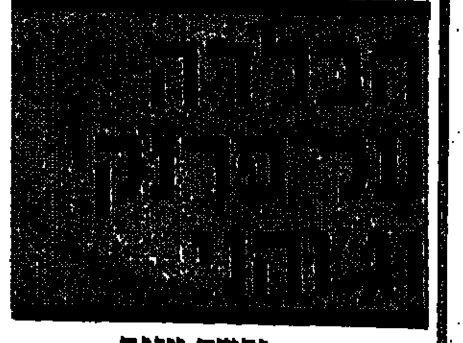

מאת יבשם עוזגד

פרנקי וג'והני היו נאהבים.

לא היה זוג נאה מהם בכל העיר.

ג'והני היה משוגע על פרנקי, והיא אהבה אותו כמו בשיר.

הוא היה אביר חלומותיה אבל...

יום אחד קיבלה פרנקי הצעה שאף אישה משוחררת אינה יכולה לסרב לה. מישרה של מפקחת־ייצור במיפעלי הבדיל של מוהאב־6. פרנקי השקיעה שבע שנים מחייה ללימוד באוניברסיטה. היא הוסמכה כמנהלת מערכות אדם־מכונה עד היקף של שלושת אלפים עובדים. אבל כאן, בכדור הארץ, לא היה לה שום סיכוי למצוא תעסוקה הולמת. המיפעלים כאן פעלו בהיקף גדול בהרבה. כמה עשרות אלפי עובדים בכל תישלובת. התפקידים שהוצעו לה גבלו בהשפלה. סגנית מנהל מחלקה, דברים כאלה.

ועכשיו, ההצעה הבלתי חוזרת הזו, לנסוע למוהאב־6. יהיה חבל, כמובן, לעזוב מאחור את ג'והני. אבל מעסיקיה החדשים לא יסכימו לממן את נסיעתו. המחיר יקר מדי והמקום בחלליות המיטען נמדד אף הוא בזהב. נסיעה למרחק מאה ארבעים ושש שנות אור אינה דומה לטיול של ערבית בפארק העירוני. אבל היא תחזור, ואז יהיה להם כסף והם יוכלו לבנות את ביתם ולחיות בסיגנון שלא חלמו עליו מעולם. ג'והני הבין את פרנקי ולא עמד בדרכה. אישה משוחררת, הרי, חייבת להגשים את עצמה. הם הלכו יחד לסטודיו של צלם הרקמות. ג'והני הושיט את ידו, נתן דגימת עור והתייצב בפני העדשה הסטריאוסקופית. שתיים־שלוש דקות והעניין הסתיים.

פרנקי המריאה למחרת כשתמונת הרקמות של ג'והני ארוזה היטב בין חפציה. מקץ שבעה שבועות, (זמן ספינה), הגיעו למחוז־חפצם. פרנקי השתכנה בדירת השרד הצמודה לבניין המינהלה, ועוד באותו יום יצאה לסקור את ממלכתה החדשה. העבודה כבשה אותה. היא שהתה במיפעל משעות הבוקר המוקדמות עד שעות הלילה המאוחרות.מדי לילה, לפני עלותה על מישכבה, הייתה מפריחה נשיקה כלפי תמונת הרקמות של ג'והני. והתמונה הייתה מהנהנת לעומתה, מכווצת את שפתיה בתנועת נשיקה ואומרת: „לילה טוב יקירתי".

כך חלפו ימים, שבועות, חודשים, שנים. פרנקי הלכה ושקעה בעבודתה. תוכניותיה ומיבצעיה הלכו ונעשו גדולים וסבוכים יותר ויותר. מיפעלי הבדיל הלכו והתפתחו. עתה עבדו בהם כששת אלפים פועלים. המאזנים ריווחו על רווחים נאים, ופרנקי המשיכה לנצח על התיזמורת הגדולה הזאת, ללא ליאות. מעולם לא נטלה חופשה, מעולם לא יצאה לבלות. רק מדי לילה הייתה ממשיכה להפריח נשיקות אל תמונת הרקמות של ג'והני.

לילה אחד, לאחר טקס הנשיקות הקבוע, פתחה תמונתו של ג'והני את פיה ואמרה אל פרנקי: „זה זמן רב שלא התראינו פנים אל פנים". —„כן", נאנחה פרנקי, „אבל אתה יודע, המיפעל נמצא עכשיו בתנופת התפתחות. אני לא יכולה לעזוב הכל ולנסוע הביתה". —„אני יודע", אמרה התמונה והשפילה את מבטה. „אבל אני כל־כך בודד כאן. זה כבר כמה שנים, את יודעת. ואני חשבתי, שלא יהיה לך איכפת כל־כך אם בינתיים, עד שתחזרי, אעשה אהבה עם לילי. את זוכרת את לילי? זו שלמדה יחד איתך? היא יודעת שזה לא רציני בינינו. אמרתי לה שזה רק עד שאת תחזרי, רק כדי לפרוק מעט

←

הנימוס מחייב

ספל מרק חם

• מרק בשר ומרקים אחרים המוגשים בספלים — שותים בכף, המוחזקת ביד ימין, בעוד שיד שמאל מחזיקה באוזן הספל. לקראת הסוף, מותר לשתות את המרק הנותר ישר מן הספל, אך רצוי לוותר על „הטיפה האחרונה".

• אם המארחת מגישה מרק במגש, היא מניחה ערימת צלוחות ליד המגש, ממלאת צלחת אחר צלחת במצקת שבידה, ומגישה לאורחים ביד ימין. אם השולחן גדול, מעבירים האורחים את הצלחת מיד ליד. האורח, משקיבל את צלחתו, אוחז אותה בשתי ידיו ומעמידה לפניו.

• את צלחת־המרק ממלאים עד לשוליים הפנימיים. צלחות החסרות שוליים פנימיים, יש למלא כדי שלושה־רבעים מקיבולן. לקראת הגמר מטה האורח את הצלחת, ביד שמאל, ממנו והלאה — אך גם בנוקרה זה רצוי להימנע מכך.

• **נכנסתי עם מכר למסעדה וישבנו לאכול. לחברי היה תיאבון בריא והוא הזמין יותר ממני. לבסוף הוגש לנו חשבון משותף, וחברי הציע לשלם יותר מחלקי.**

במקרים כאלה אין מדקדקים מי אכל מה ומתחלקים בחשבון חצי־חצי. יש רק מוצא אחד להמנע מהרגשת קיפוח, אם מתעוררת כזאת. והוא: לבקש מהמלצר בעוד מועד, שיגיש חשבונות נפרדים.

• **האם משאירים את פרוסת הלימון בכוס התה?**

לא. סוחטים את פרוסת הלימון בעזרת הכפית, מוציאים ומניחים אותה על גבי התחתית.

כשמגישים פרוסות לימון לדג מטוגן או לשניצל, מניחים את הפרוסה על המנה, לוחצים עליה במזלג, ומסלקים אותה לשולי הצלחת.

פלח לימון סוחטים ביד על גבי המנה. הוא הדין בפלח לימון, המוגש לפעמים עם כוס התה.

■ ב.א. ברקאי

הודו של הודיה

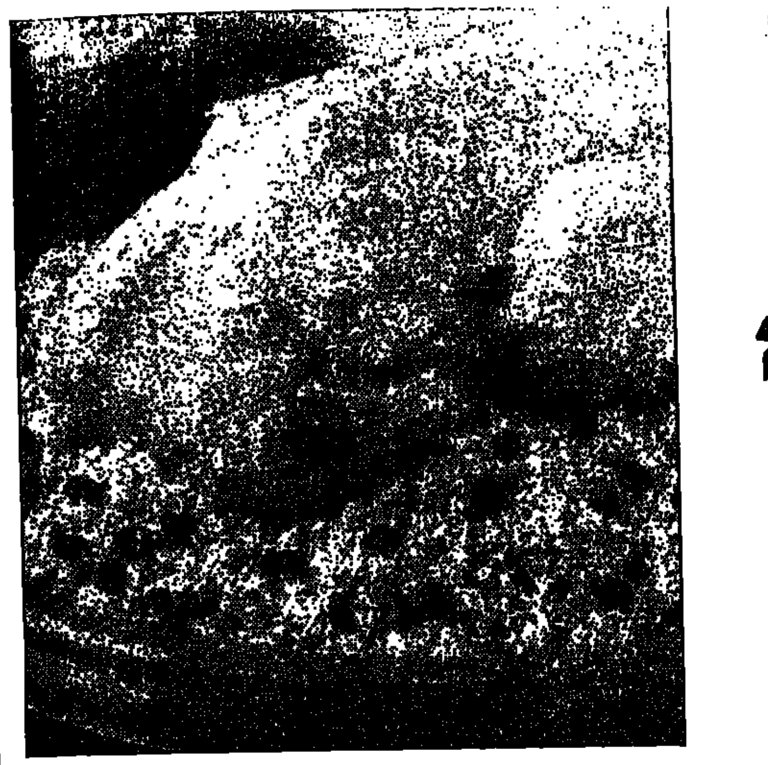

בכל שנה ביום חמישי האחרון לחודש נובמבר חוגגת ארצות הברית את חג־ההודייה. העולים מארצות־הברית ואלה ששהו שם לרגל תפקיד יודעים לספר כי תרנגול ההודו הממולא הוא מעדן אמיתי וצריך לדעת כיצד להכין אותו. למי שרוצה להכינו בבית — נביא את המתכון, ומי שירצה ליהנות מארוחת חג ההודייה בשלמותה, לרבות ההודו הממולא, יוכל לקבלה במסעדת „טקסידו" ביום חמישי 27.11.86 בצהרים.

את המתכון להודו הממולא קיבלנו מהשפים יעקב שווריש ושלי הנס פרלר ממסעדת „טקסידו"

המצרכים: תרנגול הודו במשקל 5 ק"ג בערך, 750 גרם כתף עגל, 200 גרם שומן עגל, 500 גרם כבדי עוף או הודו, 250 גרם חזה אווז מעושן, 100 גרם בצלצלים, 100 גרם סלרי, 150 גרם צימוקים, 250 גרם אגוזי מלך, 4 פרוסות לחם לבן קלוי, שן שום, 5 ביצים, מעט יין מתוק, מעט ברנדי, ליטר וחצי מיץ פירות, חצי ליטר שמן סויה, מלח, פילפל.

שורים את הצימוקים ביין. טוחנים את הבשר יחד עם השומן, חותכים את הכבד לקוביות ומטגנים קלות בשמן חם. מוציאים את הכבד ומטגנים באותה מחבת את הבצלצלים והסלרי. מוציאים מן השמן ומצננים מעט. מערבבים את הבשר הטחון יחד עם כבד, ירקות מטוגנים, יין, לחם, צימוקים, אגוזים קצוצים, תבלינים וביצים. ממלאים את פנים ההודו במלית וקושרים את הפתח בעזרת חוט תפירה. שמים בתבנית אפיה גדולה כשבתחתיתה מיץ הפירות. מדי פעם יוצקים מעט מן המיץ על ההודו.אופים בחום בינוני עד שההודו רך ושחום. אפשר לאפות בכלי מיוחד בעל מכסה מחורר המיועד לאפיית הודו.

■ דליה ניר

מרקים נוסח איטליה

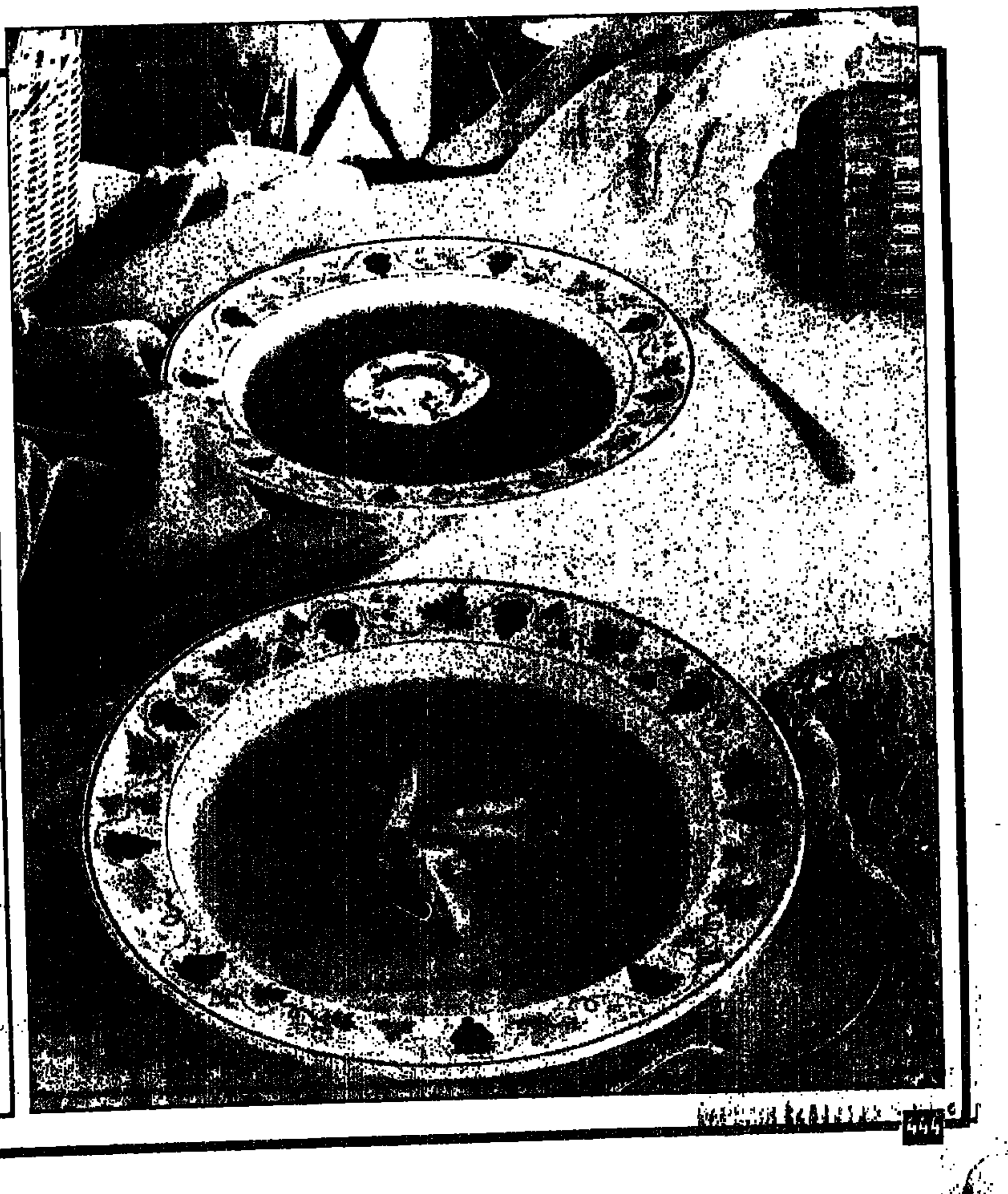

מרק עוף עם יין

המצרכים: ¼ עוף; גזר קלוף וקצוץ; גבעול סלרי, קלוף וקצוץ; 2 ראשי ציפורן; מקל קינמון; בצל בינוני, קלוף; 3 כוסות מים; צרור עשבי תיבול; 2 חלמונים; 4 כפות יין לבן חצי מתוק; 25 גרם מרגרינה; אגוז מוסקט מגורר.

שמים את העוף, הירקות, המים והתבלינים בסיר, ומביאים לרתיחה, מכסים ומבשלים במשך שעה.

מסננים את המרק, וחותכים את בשר העוף לרצועות.

שמים את החלמונים בקערה גדולה, וטורפים לתוכם את היין, ואחר כך את המרק. מחזירים לסיר, ומחממים תוך בחישה, בלי להרתיח, במשך 15 דקות.

מוסיפים את המרגרינה, חתיכה קטנה בכל פעם. מוסיפים את רצועות העוף, ובוחשים היטב.

מחלקים לצלחות, ובוזקים אגוז מוסקט.

מרק חמצמץ

המצרכים: 25 גרם חמאה; בצל בינוני, קלוף וקצוץ; 250 גרם תפוחי־אדמה, קלופים וקצוצים; פלפל שחור טחון טרי; 5 כוסות מרק צח; 100 גרם עלי חומעה (חמציץ), חתוכים לרצועות; 2 כפות שמנת מתוקה; 2 כפות עירית קצוצה.

ממיסים את החמאה בסיר. מוסיפים את הבצל ואת תפוחי־האדמה, ומטגנים מעל להבה נמוכה, בסיר מכוסה, במשך 10 דקות. בוחשים לעיתים תכופות.

מוסיפים תבלינים ומרק, ומביאים לרתיחה. מבשלים במשך 5 דקות, עד שתפוחי־האדמה מתרככים.

מוסיפים חומעה, ומבשלים במשך 5 דקות נוספות. מעבירים את המרק לממחה, ומערבלים לתערובת חלקה.

מחזירים לסיר, ומחממים היטב. מחלקים לצלחות, וזורים עירית קצוצה.

לחצים. אבל זה לא איכפת לה. אני מקווה שזה לא איכפת גם לך".

פרנקי התאבנה במקומה. סערת הרגשות איימה להטביעה אותה, אבל היא השתלטה על המצב. היא הייתה אמונה על קבלת החלטות מהירות בתנאי לחץ. היא שלחה את ידה אל חריטה, הוציאה משם נפצר זעיר, איזנה אותו כראוי וירתה יריה אחת בודדת ומדוייקת בין שתי עיניה של תמונתו של ג'והני. —"אתה טועה יקירי", אמרה חרש, "איכפת לי. איכפת לי ועוד איך".

הרחק משם, במורד מאה ארבעים ושש שנות אור, פסע ג'והני ברחובה של עיר הומה. לפתע, ללא כל סיבה נראית לעין, כרע והתמוטט על המדרכה. צוות העזרה הראשונה שהוזעק למקום קבע את מותו.

ג'והני הורד אל הקבר.
את פרנקי אסרה המשטרה.
הוא היה משוגע עליה.
היא אותו אהבה.

כלב מי שמדבר

הכיף הנסבל מאוד של החיים

כשאתם מסתכלים עלינו, הכלבים, אתם וודאי חושבים לעצמכם כי החיים שלנו די משעממים. אתם, בני־האדם, לא מתארים לעצמכם איזה עניין כבר אפשר למצוא כשגרים במלונה עם ארבע עצמות יבשות וטיול יומי בשכונה. ובכן רבותי, צר לי לאכזב אתכם ולאמר, כי החיים שלנו דווקא מלאים התרגשויות ואקשן לא פחות משלכם. נכון שלא לכל כלב יש אותן הנאות בהשוואה לכלב של השכן אבל בעיקרון, חיי־כלב מרגשים לא פחות.

למעשה, חיי־כלב יכולים להיות כיף אחר גדול או להבדיל שיעמום, בהתאם לאופיו ולעיסוקו של בעליו. קחו לדוגמה את פונזי, הכלב של ברקוביץ השכן שלנו. לדעתי פונזי פשוט עושה חיים משוגעים מבוקר עד ערב משום שבעליו עובד בקרן־הקיימת. מידי בוקר הוא נוסע עם הבעל'בית שלו בג'יפ לחרוש את יערות ירושלים ולהריח את הטבע, ורק בערב הם חוזרים. תאמינו לי שהלב שלי נשבר כל בוקר מחדש, כשאני רואה מהמירפסת את ברקוביץ' ופונזי נותנים גז ובורחים מהעיר לכיוון יער בן־שמן או חולדה. בערב כשהם חוזרים, אני פוגש את פונזי בגינה כשהוא מלוכלך מבוץ, ומריח את ריחה הטוב של ארץ־ישראל, ואני פשוט מת מקינאה.

פעם הוא אפילו הבטיח לי שייקח אותי לציד־ארנבות בשבת, אבל עד היום לא קיים. אבל כמו שאמרתי, לכל כלב ישנן ההנאות שלו. אני מבחינתי מעדיף לוותר על ריצות ביער ועל התפלשות בבוץ. זה לא מתאים לי ולכלב במעמדי. חוץ מזה, אני כבר לא צעיר וכמו שאומרים: "כבר הייתי בסרט הזה"... תנו לי להתעורר באחת־עשרה בבוקר ליד הבעלבית שלי, וזה כבר עושה לי את היום. אחר־כך, באופן רגוע ביותר, אני עושה את דרכי לקיוסק של נתן, כשאני מסמן את כל העמודים שבדרך. עד שעה אחת בצהריים אני מספיק להתחמם בשמש ולאגור כוח לקראת הבאות. ותאמינו לי שעם בעלבית כמו שלי יש הרבה מה לעשות.

אצלנו למשל יש כלל מאוד ברור בבית: אלון פשוט לוקח אותי לכל מקום שהוא הולך. זאת אומרת כמעט לכל מקום, משום שלא תמיד זה אפשרי. אבל בעיקרון, אני הולך איתו ברחוב, למיסעדה, לחברים, לעבודה ואפילו לקופת־חולים. בקיצור, למרות שאני כלב עירוני, אני לא חושב שאני מפסיד, ההיפך! נו בטח, פונזי של ברקוביץ אומנם מריח כל יום ארנבות ביערות ירושלים, אבל אני בטוח שהוא מעולם לא היה באולפן הקלטות, או בשירות־מילואים בנגב, או — להבדיל — במיסעדת "שה־רימון" בירושלים...

הוא יכול אומנם לצחוק עלי ולאמר שאני מפונק ומקולקל, אבל מצידי שיקפוץ! טוב לי ככה עם הבעלבית שלי, ולא הייתי מחליף אותו באף אחד. חוץ מזה, מי אמר שאנחנו לא יוצאים מהעיר? תמיד אנחנו עושים איזה טיול שבועי או חודשי לצפון בשביל להחליץ עצמותו

אצלנו בשכונה אני יכול לפגוש עשרות כלבים, אשר לכל אחד יש דרך־חיים משלו. בעיקרון אני יכול לאמר שכל כלב חי למעשה את חיי הבעלבית שלו. כלבתה של ג'ודי הדוגמנית מבלה את לילותיה בסטודיו של הצלם של הבעלבית שלה, כלבו של משה הקצב מריח כל היום סטייקים בפינת השופטים, וגם מגרש התולים וזבובים מהוויטרינה...

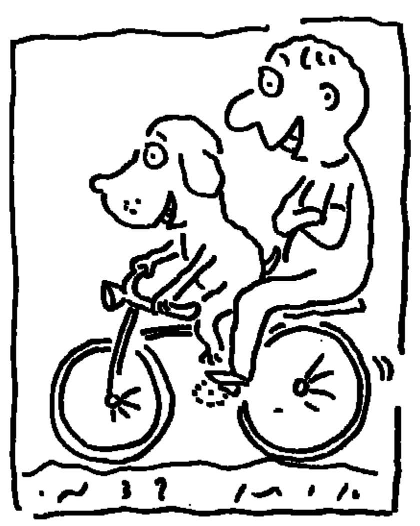

הכלב של שמלוק שעובד כשומר־לילה, מבלה את ימיו בשינה ורק בלילה הוא יוצא עם בעליו לעבודה, ואני? אני מחשיב עצמי כלב קצת בוהמי. יותר נכון, מעורב בחיי העיר והלילה. בכלל, כל החברים שלי הם הכלבים של המיומי... למשל, פפי — של גברי, סהרה — של יוני, פפה — של דורון, או רון — של יקולה, טוב לנו ככה משום שלבעלים שלנו יש על־ע־כיפק של חיים. אז אל תחשבו שמשעמם לנו בחיינו... אנחנו דווקא נהנים מכל רגע.

צ'אר־האו,
צ'יף של אלון

מועדון קורא
ידיעות אחרונות
חוג פר"פ — פנויים ופנויות
הרצאות ספורט
חופשה באשקלון
27-29.11
ה' עד שבת
פנסיון מלא
פעילויות
ריקודים
הכרויות
ועוד...
135 ש"ח
בן יהודה 68, ת"א
טל: 231626, 240869
הרוב קובע:
ידיעות אחרונות
העתון של המדינה

המוזיאון הפרטי של ציפורה: מאות פרטים שדורשים טיפול

אשה בונבוניירה

ציפורה שניידר, אשה ירושלמית, ילידת מארוקו, בת 79 • כמעט כל האנרגיה שלה מופנית לשמירה על המוזיאון הפרטי, בביתה הפיצפון • יש בו אוסף של כל [illegible]; לבושות תחרימים ומלמלה; בחורות עירומות על גבי לוחות־שנה ישנים; זוחלים קטנים מיובשים בקופסאות • אם הייתי יודעת לכתוב, הייתי כותבת ספר עבה, אומרת ציפורה. הייתה כותבת על החיים בעיר העתיקה, על אהבות ושנאות, על הילדים והבעלים

כתבו וצילמו: שי זכאי

איך שהדברים מסתדרים זה עם זה. בובות לבושות תחרימים ומלמלה; בחורות עירומות על גבי לוחות־שנה ישנים; זוחלים קטנים מיובשים בקופסאות; מיניאטורות נחושת נוצצות [illegible]; שקיפויות כלי הזכוכית על [illegible] התמונות של ציפורה שניידר ירושלמית (79), כשהיתה צעירה [illegible] עומס החפצים ושבריריותם אל בכורות גופה, מלא החיים.

אשה בונה לה מוזיאון קטן פרטי שלה, שבו היא עובדת מבוקר עד ערב. מנקה אבק, מסירה כיסוי, מזיזה סנטימטר לפה או לשם. ארבע שעות לוקח לה לנקות את החדר שצילמתי, עם אוסף של כל דבר. אנשי משפחה באים אל ציפורה, ומביאים לה איזו בובה, או צעצוע אחר. הנכד מאמריקה, אחד מתשעה נכדים, שהולידו לה 11 ילדים, שהגדול ביניהם בן 13 שנה והקטן בן 8 חודשים), הביא לה קוף מצפצף. ציפורה, תוך כדי שיחה, מיטיבה שמלה של אחת הבובות, מסדרת איזה כלי שלא במקומו. ביד אחת היא עושה תנועה של הסרת פירור בלתי נראה מתחת לקופסת גפרורים, המקושטת בתמונים יפות. היד השנייה מושטת לעבר פינת העציצים, היא מסבירה לי מדוע צריך לדבר איתם, ללטף אותם — וגם את צפרני הפלאסטיק הארומות שלה...

חדר וחצי צפופים של קישוטים. תחרימים ומלמלות, תמונות וזהבים. עומס של פרטים. 30 שנה של אוסף: של שמירה על הבונבונייריות של הנכדים, על מיקומם המדוייק בחדר הצפוף. בחצי חדר היא ציפורה עבדה כל חייה במשקיבית, ובכל פעם שהגברות שלה רצו להעניק לה מתנת־חג, אמרה להן: תנו לי איזה קישקוש. ככה צמחו ערימות של קישקושים. ישנה, ושם יש גם מקרר, ארון, תנור ושולחן עם ספה. כשהיא קמה, היא מסדרת את הכיסוי שעל המיטה, את הכריות הרקומות על הכיסוי, ומניחה עליו כמה בובות. החדר השני, המופרד על־ידי דלת, הוא החדר של הבובות.

לאדם יהיה קצת קשה למצוא שם מקום לשבת. בשתי הכורסות יושבות בובות, ואת הספה מאכלסת בובה גדולה בשימלת חתונה לבנה, עם נוצצים ומבריקים על המצח והצוואר. בדיוק מעליה, צילום של ציפורה בתקופת בחרותה. הילדות של השכנים באות לפעמים, ומבקשות להשכיב את הבובה לישון.

הטלוויזיה תפסה מקומה בין פינת הזכוכית לבין פינת החרסינה, הכוללת כלים קטנים על עגלות־תה ומרפים, מסודרים שורות־שורות. כך היא הפכה לעוד חפץ שמור, שיש לספחו.

כשאשה עושה מוזיאון תוך ביתה, גם הכניסה לבית־השימוש אדומה כו־[illegible] לה קישוטים, עם וילונות חגיגה. יש כרזה של של בחורה עירומה, המוכרת חלקי־חילוף כולשהם. ציפורה שניידר אומרת שזה יפה. ועושה תנועה של כמו ניקוי אבק מעל גוף הבחורה.

כדי להגיע למיטבח צריך לצאת מהחדר לחצר ולהיכנס לבור קטן מסודר להפליא, מלא מסמה עד ספות ב"קישקושים". כלים מברזים, מפיות רקומות, "ששה" נוצץ. יש מקום רק לאדם אחד, ובבור רוחצים כלים, וגם ידיים ופנים. את חדר־האמבטיה ציפורה מתרחצת [illegible] הגדולה שבחצר. בחורף היא מכניסה את הגיגית לתוך החדר [illegible] ומתרחצת ליד התנור. כשהיא נושאת [illegible], היא יכולה להתבונן [illegible] שלה — [illegible]

והפרחים הוורודים הקטנים, מסודרים באותו סדר מופתי כמו הצעצועים שבפנים.

ציפורה נולדה במרוקו בשנת 1908, אבל לא יכולה לאמר באיזו [illegible]

קרוא וכתוב. הבת [illegible] מבעל ראשון. ציפורה התגרשה [illegible] הוא לא עבד, לא עשה כלום [illegible] הבנים.

[illegible] 12 היתה מנקה בתים מבוקר עד ערב. במשך כל השבוע עבודה, ורק בסוף [illegible] לבקר בבית הוריה. ילדה בת 12, שקיבלה צביטות מבעלת הבית באשה לא ניקתה כמו שצריך. את מה שהיא מכנה "אמנות העבודה הקשה" היא ממשיכה עכשיו בביתה שלה. בתשוש שני חדרים הקטנים והחצר [illegible] נאותה.

לובן וניקיון שורפים אצלה בכל. [illegible] על האשה [illegible] אור למתבונן. כך גם [illegible] המלמלות המסודרות [illegible] נעוצות באימרה על [illegible]. "אם הייתי יודעת לכתוב, הייתי כותבת ספר עבה", אומרת ציפורה. "הייתי כותבת על החיים בעיר העתיקה, על אהבות ושנאות, על [illegible]"

בובות, תחרימים, ומכשיר טלוויזיה: הפריט החדיש היחיד

ציפורה ואוספיה: השכנים מביאים מציאות, גם הנכדים

סוד הקסם

היכולת להוציא שפנים מכובע, ומימחטות צבעוניות מהפה, היתה עד היום רק לקוסמים־להטוטנים מקצועיים ● את סודות האמנות־האומנות הזו שמרו הקוסמים לעצמם ● מעתה, כמעט כל אחד מאיתנו יכול להיות רב־מג, תמורת סכום פעוט של 50 ש"ח ● חלק מהקוסמים מתועדים על־גבי קלטת־וידיאו הנמכרת בשוק במחיר זה ● בין המקצועיים יש מי שסבורים, שגילוי הרזים עלול לגדוע את הענף שעליו הם יושבים

מאת עמליה ארגמן־ברנע

קליוסטרו מדגים את קסם העתון והמים: היום כל אחד יכול

זוכרים את צ'אן קנאסטה? זוכרים איך שיגע את המדינה לפני כשנתיים, בהופעות הטלוויזיה שלו? הופעה אחת, וזמן קצר מאוד לאחר מכן, הופעה נוספת, שהו־תירה את המנחה המום כמקודם? הקסם המדהים היה בערך כזה: קנאסטה, נתן למנחה לבחור עמוד מסויים בספר, שו־רה מסויימת באותו עמוד. קנאסטה – בלי לראות את הספר מראש, באופן טלפאטי מדהים ובלתי ניתן להסבר, ציטט ממרחק רב בדיוק אותה השורה.

מעתה תוכלו אתה או את, או הילד שלכם; כולכם תוכלו לעשות את הקסם הזה. ספק רב אם קנאסטה היה קונה כרטיס־טיסה לארץ, לו ידע שהקסם

העובדה שאשליות הילדות שלנו מתנפצות בעבור חופן שקלים, היא חלק ממהפיכה־זוטא שמתרחשת בשנים האחרונות. מהפיכה שאי־אפשר לעצור, כמו המחשבים

שלו עתיד להסתובב חופשי, מתועד ומפורש על־גבי קלטת־וידיאו הנמכרת בשוק הפתוח, תמורת כ־50 שקל חדש. קלטת־הווידיאו הנקראת „איך להיות קוסם פנטאסטי בשישים דקות", היא חלק מערכה (קיט) שלמה, הארוזה בתיק פלאסטיק ומכילה אבזרי קסמים לשימוש ביתי.

הקוסם קליוסטרו, המכנה עצמו „הקוסם הפנטסטי", חושף בקלטת את הסוד של קנאסטה וסודות אחרים. מי־טפחות, קלפים, חבל שנחתך וחוזר. יש אומרים שבגילוי רזי הקסמים הללו, הוא גודע כמה ענפים שעליהם יושבים הקוסמים המיקצועיים.

העובדה שאשליות הילדות שלנו מתנפצות בעבור חופן שקלים, היא חלק ממהפיכה־זוטא שמתרחשת בש־נים האחרונות. מהפיכה שאותה אי־אפ־שר לעצור. הקוסמות הביתית. היום יו־תר אנשים יודעים יותר סודות מאשר פעם. זה מתחיל בילדים בני שלוש, שעושים קסמים בתיבת־הקסמים של פישר־פרייס. הם מעלימים מיטפחות ושולפים שפן קטן ממגירה נסתרת. כל זה מתאפשר תמורת שישים שקל ואפ־שר גם בשלושה תשלומים. בגיל יותר מאוחר הם עושים קסמים יותר מתוחכ־מים, ואלה שיש בהם גם קצת נשמה של איש־במה, נוהים אחרי הקסם של הקסם, באמצעות ספרים המצויים בשוק, קופסות־קסם ומה לא. הנגישות שלהם לאבזרי קונדס ולציור קסמים, מאפשרת לצרכנים הקטנים לטפח מיקצועיות. אי־אפשר, מסתבר, להש־איר את הציוד ואת הקוסמות מאחורי דלת נעולה. אולי בקסמים, כמו במחשבים, הילדים הם דור העתיד.

פעם, אומר ירון סברין, 27, המשווק הגדול בארץ לאבזרי קסמים, היה ענף הקסמים בארץ כמו ענף מגדיי־עתי־דות. ערטילאי. סודי. מי שרצה לראות קסמים, אפילו אלמנטריים, היה צריך לשלם הון כסף. מגיל צעיר עבדתי בח־נות של מכון־הקסמים ברחוב אלנבי בתל־אביב. אני קוסם בעצמי, אבל תמיד היה לי ויכוח עם הקולגות על כך, שצריך לפתוח את השוק לקהל הרחב. לקח להם הרבה זמן לקבל את דעתי. ישנם כאלה שלא קיבלו אותה עד היום. ניסיתי להסביר שדווקא המודעות הגוברת והביקוש המיסחרי, יתרמו לביקוש מופעים של קוסמים, ולא להיפך. העובדה שהשוק נפתח באיזשהו מקום לקהל הרחב, נותנת פוש אדיר לעניין ולא גורעת ממנו.

מלבד זאת, יש דברים שאי־אפשר לעצור. לכל מישחק אנחנו מצרפים שאלון שבו שואלים את הילדים האם היו רוצים לעבור קורס קוסמים. יותר מ־70 אחוז טורחים לשלוח בדואר חוזר את תשובתם. תשובה חיובית כמובן. עובדה היא", מסכם ירון בעל הוקנקו. „שאמנות הקסמים התעוררה לחיים בשנים האחרונות. הרבה בגלל הטלוו־ויה. כל זה ידרבן, אני מקווה, גם את המיקצוענים לאתגרים. אי־אפשר יהיה

הקוסמות הביתית תבניס את המיקצוענים לאתגרים. אי־אפשר יהיה יותר לבוא ליומולדת עם זה קסם עם מטבע. יהיה ביקוש לדברים יותר מתוחכמים

קוסמים בני שלוש ו־7: מתיבת־הקסמים של „פישרפרייס" ועד קלטת וידיאו

משיח יעקבי, דובר אגודת הקוסמים, מוציא שפן מהכובע: לחתוך אשה – דרישת מינימום

יותר לבוא ליומולדת עם איזה קסם עם מטבע. יהיה ביקוש לדברים יותר מתו־חכמים וזה טוב, כי משתדלים יותר. מעתה כל מנהל מתנ"ס, שמזמין קוסם ישאל: אתה חותך בחורה? היום זה כבר המינימום".

את כל הדברים הללו אומר ירון סברין בפתח אולם האירועים של מלון „רמאדה" בירושלים, כשבתוך האולם נערכים המופעים של כינוס הקוסמים השישי של האגודה לקידום אמנות־הקסמים בישראל. גם הכינוס הזה, היה הפעם יותר פתוח לקהל הרחב, אנשים יצאו ונכנסו וגם עיתונאים היו מוזמ־נים להאזין להרצאות מיקצועיות.

וככל זאת – איך חותכים אותה? זוהי גם השאלה ששואלים כל הזמן את משיח יעקובי, דובר אגודת הקוסמים והגיזבר שלה. התשובה שלו משקפת את הפרינציפ של האגף המימסדי של ענף הקוסמות. „כשאתה רואה איך חותכים אותה – אתה נהנה? אתה מתפעל? אתה מסתקרן? או למה שנקל־קל לך את ההנאה?"

על הקלטת של קליוסטרו, חבר באגודה אבל לא פעיל במיוחד, אומר משיח: „חבל שלא התייעץ איתנו קו־דם. חבר שרוצה לחשוף קסמים, פונה להנהלה, מתייעץ עם ההנהלה ומקבל אישור מיוחד. יש לנו הנהלה מאוד פעילה, מאוד גמישה, שמעמידה עצמה לרשות החברים. חבר שחותם על תק־נות האגודה, חייב לשמור על הסודיות. כשהוא רוצה להפר אותה הוא חייב לעשות את זה בתיאום. לחברים יש בית ויש גג. בשביל זה אנחנו קיימים".

משיח יעקובי, כך אומרים, נלחם בקנאות להשיב למיקצוע הקוסמים את כבודו האבוד. הקוסמות, הביתית, והר־צון לעשות כסף ממכירת הסודות, לא עוזרים לו במילחמה הזו.

יחד עם זאת, ערים גם באגודה לדור המהפיכה ולראשים המתוחכמים של הדור הצעיר. לפחות לא מתעל־מים. הראיה: החטיבה הצעירה שהוקמה באגודה, המונה כעשרים נערים מגיל 14 ואילך. בכינוס הקוסמים השישי, הם אכן הראו מה ילדים יכולים לעשות, בתנאי כניסה קשים ועמדו גם בקריטר־יונים אחרים.

עכשיו מתכוונים גם לטפח אותם, ולא לתת להם לצמוח כגידולי־פרא. מסביר יוקי נטקוביץ קוסם מקצועי, ממייסדי האגודה, שהוא גם מורה לסט־רות ולתנ"ך בתיכון („כדי לחיות ממשכורת של מורה צריך להיות קו־

וגנבו את ההצגה. כל הנערים הללו התקבלו לאגודה לא לפני שעברו מי־סם"): „בהרצאותי בפני הצעירים, אני מסביר שלא רק הקסמים הם העיקר. צריך להעביר את האישיות של הקוסם, את הנעימות, אסור לצעוק על ילדים בהופעה, אסור להוציא ילד מהיומול־דת, ומעל לכל – שגם אם הקהל רוצה לראות דם, זה לא חיוני לבלוע סכיני־גילוח או להוציא אש מהכובע. או לע־כור על אסוסיאציות של אכזריות. (ושוב חזרנו לבחורה החתוכה). אני מנ־סה להסביר שאפשר לעבוד גם עם פר־חים. הילדים חתומים על תקנון האגו־דה. מטפחים אותם ומצפים שלא יחשפו סודות ברבים, שלא יהפכו את מיקצוע הקוסם ללעג".

קליוסטרו, באמצעות חברת „עידן הפקות", פונה אל הילדים בדרך שלו: „אברא קדברא! אין לגלות לאף אחד איך עושים את הקסמים, זכור, קוסם טוב אינו מגלה את סודותיו לאחרים. אחרת הם מאבדים מכוחם! זה הכלל החשוב מכולם. דאג גם לצדדים הדר־מאטיים של הצגת הקסמים שלך, השתמש לשם כך בתאורה עמומה, בתילבושת מרהיבה, ואפילו בתפאורה, מוסיקת רקע המושמעת מעל גבי טי־יפ, תתרום להצלחת המופע... והעיקר – אל תשכח שהינך קוסם: התרכז לפני ביצוע כל קסם, לחש מילות כישוף, תן

איך חותכים אשה? שואלים את משיח יעקובי. התשובה שלו משקפת את המימסד הקוסמי. „כשאתה רואה איך חותכים אותה. אתה נהנה? או למה שנקלקל את ההנאה?"

לקהל שלך את התחושה שניחונת בכו־חות על־טיבעיים".

„סביר להניח", כתוב בדף המצורף לערכה של קליוסטרו, „שהרעיון יעורר רוגז רב בין הקוסמים בארץ, אפילו שבקלטת אין סודות מיקצועיים של ממש". קליוסטרו סבור שהדבר לא יפ־גע בפרנסת הקוסמים, להיפך. הוא יעו־רר בוודאי עניין בילדים ובמבוגרים, היכולים בעצם היותם קוסמים־חובבים לתרום רבות לקידום המיקצוע והתוד־עה בציבור, לקיום עולם עשיר ומגוון הנקרא עולם הקסמים. לפי המתוכנן, אומר קליוסטרו, אם הרעיון יתפוס, תצא לשוק קלטת נוספת מיספר 2, לקראת פסח.

ואז אולי, הוא עוד עלול לעשות לנו את זה. לגלות איך באמת חותכים אותה.

בלון עם שפוד

תמונה: פארק הירקון בתל־אביב. בוקר של שבת. על הדשא מתאספים כמה עשרות ילדים והו־רים למסיבת יומולדת פרטית של גיא בן החמש. אבא של גיא הוא עורך בכיר בעיתונות הישראלית הכתובה. הוא כבר לא ילד. חוץ מגיא יש לו גם נכדים. עכשיו בפארק, הוא עומד עם כובע של קוסם, ועושה קסמים. הוא משפר בלון על שיפוד חד כתער והבלון לא מתפוצץ. מעלים מיטפחות צבע־וניות, מוזג לכוסות מים צלולים ומחזיר אותם חזרה אחרי שהפכו לירוקים, אדומים וכחולים. את קופסת ניירות־הקונפטי הוא הופך בציק וקופסה מתמלאת מסטיקים עגולים. בתנועה נונשלאנטית מיק־צועית הוא משליך אותם לעבר הקהל היושב פעור־פה.

טועמים. באמת מסטיקים. הילדים חוגגים. המבוגרים המומים. „אתה לא במיקצוע הנכון", צועק לו עיתונאי בכיר, קולגה, „לך להו־פיע". מישהו מתלוצץ, מציע כובע לכמה סקרנים שנאספים להתבונן, שישלמו... לעבור כמה שבועות כבר מופיע אבא של גיא ביומולדת של חבר של גיא, הוא זוכה למחי־אות הכפיים שלו. בבית הוא העביר שעות רבות באימונים.

הכל התחיל מזה, שהאבא המ־סור רצה בסך־הכל לחזמן קוסם ליומולדת. הוא הגיע לרחוב אלנבי בתל־אביב, החנות הגדולה בארץ המוכרת אבזרי קוסמות, והמכונה מכון־הקוסמים. מישהו במכון־הקס־מים אמר, „למה שלא תקנה כמה פריטים ותעשה בעצמך?". את השיעור הקצר הוא קיבל מאברהם אינגלשטיין, שנושא בתואר קוסם כבוד או קוסם נכבד. אין־נשיא (ותארים רבים מאוד אצל הקוס־מים).

את ציוד הקוסמות הוא הכש־מכספו, 20־30 שקל פחות מהופעה של קוסם, שתעריף המינימום שלה הוא כ־80 דולאר. חלק ממנו ציוד מתכלה וחלק עמיד, שיעזור לו להמשיך רוכב במעלה הקאריירה הקוסמית. ועכשיו, מי שחשב שעל סמך ידידות בת שנים עם העורך הבכיר, יאות הקוסם הטובב, לחשוף את הסודות שלו – טעה. אבא של גיא עבר לצד השני, חצה את הקוו־ים. הוא לא יגלה.

אחוות קוסמים החיים מן הסוד־בק הזה של קריאות התלהבות, רג־קה בו גם בלי שהוא נשבע אמונים לאף אחר. מה שמפליא, זה שהוא קיבל נשמה של קוסם, והוא כנראה לא מוחיר שזה קרה לו, עכשיו הוא מתכוון ללכת לקורס מתקדם.

בין הקסמים שהפליא אבא של גיא לעשות, אחרי שעות ארוכות של אימונים, היה קסם שבו נעל־מים מים בתוך דפי עיתון, אחר־כך הם חוזרים וזורמים מן העיתון חזור צח. בקלטת הווידיאו חושף קליו־סטרו גם את סוד קסם חזה. הראי־נו לאבא של גיא את הקלטת. הוא התבונן, קם ממקומו, ואמר בקול רם, שניכרת הפעם שבו עלתה על הומור: „אני מוחה מכל תוקף, חל־כת לגו הפרנסה!"

Bill Blass
ביל בלאס מגיע לישראל

מטפס על השמלה

מאת נורית בת־יער

אם את אחת כזאת שחורף אינו סוף־פסוק בשבילה: שחייבת לשאת על כתפיה את שרידי הקיץ הישר לתוך הכפור – שימלת הגאלה שבתצלום הומצאה ממש בשבילך.

הצמחייה האביבית, בצהוב מעולף, שמטפסת על כתפי השימלה השחורה – היא לא משהו שקוטפים מן המוכן, בגינה. לא בגן־מאיר, שם צולמה, ואפילו לא בגן־עדן.

תולעי המשי עבדו שעות נוספות עד שיצרו את אריג האורגנזה שממנו תפור האביב הזה. והסחלבים, הניצנים, העלים, והגבעולים עוצבו אחר אחר, במשך שעות ארוכות, עד שיצא מהמשי – הסיפור המהודר כולו.

שימלת הסחלב המטפס: רונן רז
צילם: מנחם עוז
דוגמנית: נילי פלד

מושב רך

מאת רות יולס

במקום להיפרד מכורסת־עץ ישנה ואהובה, החליטה בעלת הכורסה לקבוע חור במרכזה ולהלבישה מעל... אסלת השירותים. במקום הריפוד המקורי, הותקן מיכסה מרופד קטיפה, שאפשר להרימו ולהורידו. כשלא משתמשים באסלה, סוגרים את המיכסה, יושבים וקוראים ספר על כורסה נוחה בחדר־הרחצה...

צילם: אסף פוקר

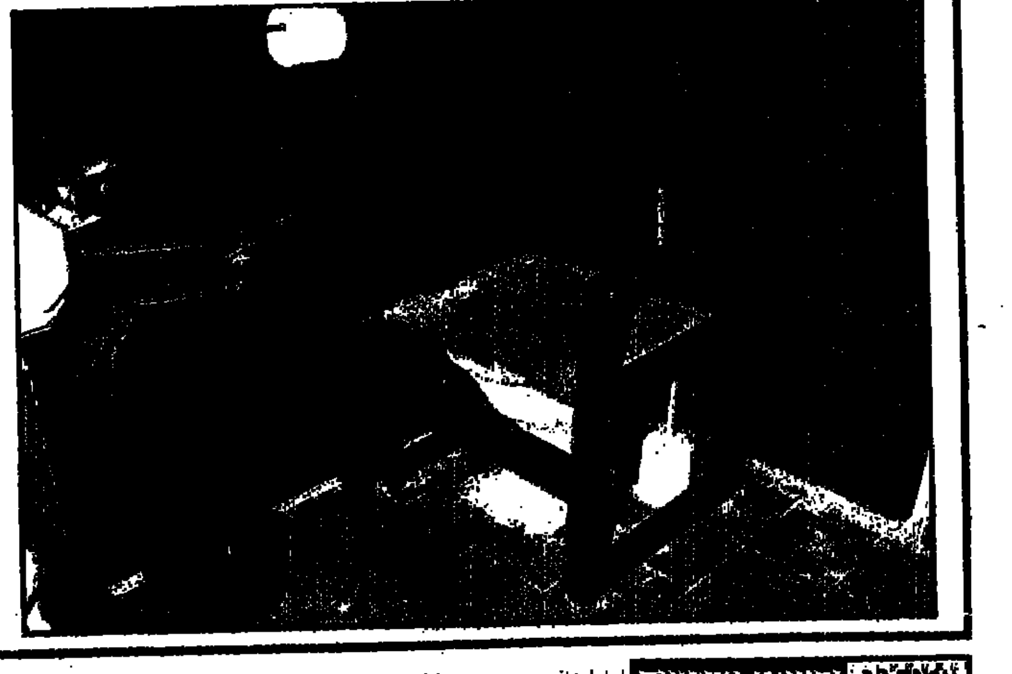

חמד של איש

מישהו מדליק

מאת נורית צוריאנו

חמד שולברג הוא כזה חמד, שכשהוא ביים פעם הצגה עבור אסירי כלא־מעשייהו – אסיר שעמד להשתחרר העדיף להישאר בכלא ובלבד שיוכל להשתתף בהצגה שלו.

ההצגה היתה „המרד על הקיין", ושולברג עבד עליה יחד עם יהורם גאון. נכון לעכשיו הוא עובד עם תיאטרון חרשים. מגדיר עצמו כ„שחקן של תיאטרון־תנועה כז'אנר מיוחד". את הז'אנר הזה למד אצל רות זיו־אייל בבית צבי. אחר־כך עבד עם זיו־אייל בהצגות „מחזור", „בלאי", ו„החלון".

חוץ מלהתנועע למען התנועה, הוא גם מפסל, מצייר, ומטפח גינה, כלבה, ושיירה של חתולים. מה שמסביר את חיבתו לאנשים וליצורים. עד כאן מה שהוא אוהב. הוא שונא, לעומת זאת, שרלטנות ובגדים לוחצים. על בגדים ורודים, נינוחים, כולל בצבע סגול, וכן על כובעים, מיגבעות, וקסקטים, הוא דווקא דלוק.

החלום שלו – לביים יותר, כי בדרך־כלל הוא בצד של המישחק. מה הוא מעריך בבת־זוג? מצטערת, בתחום הזה אין לכן מה לחפש אצלו. בת־זוג כבר יש לו, ובקרוב אף יהיה לו מאשת חיקו הנצחית גם פרי־אהבה. היא מצפה לחסידה.

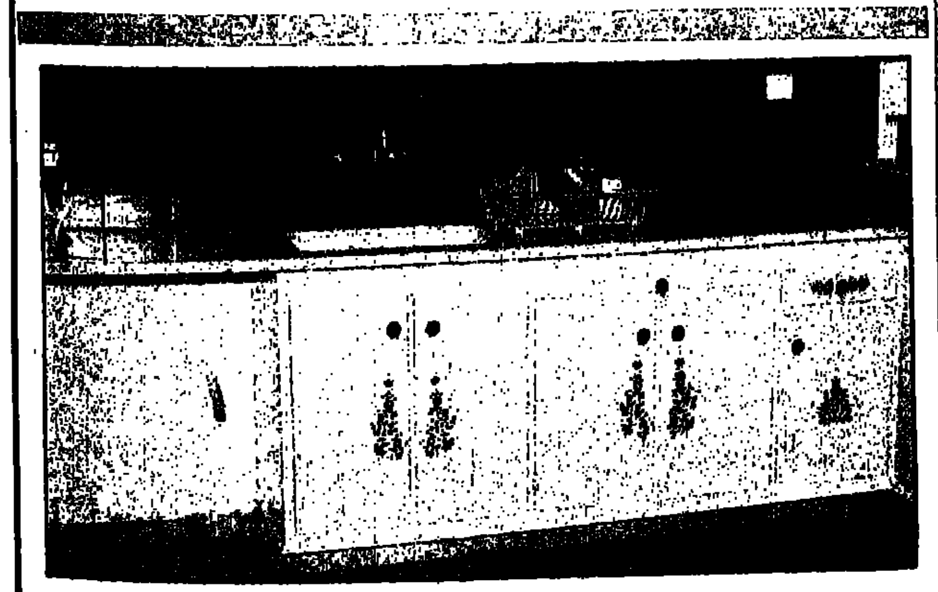

סיבובים

מיטבח מצוייר

מאת רות יולס

יום לפני שמירה מלקוב התכוננה להזמין מיטבח חדש, לביתה שבגבעת־חן, בשרון, היא שמעה על רינה מנדלסון המתמחה בציור אמנותי על עץ. מירה החליטה שהמיטבח הישן שלה, הממוקם בבית קטן וציורי בכפר, עדיין במצב טוב; ושבעזרת עזרה קטנה מצד רינה, הוא אפילו יוכל להיראות נפלא. ארונות המיטבח כללו 20 דלתות ו־7 מגירות.

הם נצבעו בצבע פוליאור מט־משי לבן, שעליהם ציירה רינה פרחי בר, שיבלים ודגניות. לא כל דלת צויירה בצורה שווה, אבל הוקפד על סיגנון אחיד. בסיום המלאכה, הועבר ציפוי לאכה מיוחד לארונות המיטבח. המחיר היה סביר מאוד, שלא לדבר על כך שבני הזוג מלקוב חסכו ממון רב בהימנעם מלהזמין מיטבח חדש.

רינה תצייר לכם על כל רהיט ישן, קרניזים, דלתות ופאנלים של קירות. היא גם נותנת קורסים בנושא.

צילם: ישמח יצחק

אבא מתתיהו ליפסון, שלושת בניו אברהם צחי ומוטי והנכד עמית, הם המשפחה שמאחורי חוות הרהיטים מכפר אז"ר • פעם קנינו רהיטים ברחוב בן־יהודה והרצל, בשעות המקובלות. החווה יצרה אופנה חדשה, של קנייה במחסנים, הרחק ממרכז העיר, בשבתות • בעבר היה להם משק: פרדסים ולולי־תרנגולות • לפני 13 שנה היה משבר בענף, וכך – בית האימון של האפרוחים בחצר המשק הפך מישרד, וחוות הרהיטים יצאה לדרך בתוך הלולים

מאת עדנה איס

צילם: אמנון פרי

בני מישפחת ליפסון במיפעל: הכל מושקע בעסק

חוות הליפסונים

כפר אז"ר התיישב בתודעה הישראלית הקיבוצית בזכות „המפוזר". לרבים לא היה ברור האם יש כזה מין כפר, או שמא הומצא לצורך החרוז. עד שבאו הליפסונים. אבא מתתיהו, שלושת בניו אברהם צחי ומוטי, והנכד עמית. המשפחה שמאחורי חוות הרהיטים מכפר אז"ר.

אי־אפשר היה להתעלם מהמיתקפה הפירסומית שלהם. לפני עשר שנים הם הזמינו את הציבור לקנות רהיטים בביתם שבכפר, ליד ביה"ח שיבא – ועוד בשבתות. המסר המשתמע שלהם היה מקורי. ריהוט כפרי אמיתי קונים בכפר, בשעות הפנאי.

רבים נדו אז לבני משפחת ליפסון. לענף השמרני היו חוקים משלו. רהיטים, ולו כפריים, קנו ברחוב בן־יהודה והרצל, בשעות המקובלות. מי זה יטריח עצמו לאיזה מחסן מרוחק, בכפר לא מוכר?

אך הציבור חשב אחרת. החלה עלייה לרגל אל חוות הרהיטים. יחד עם חדר־שינה, אנשים חזרו הביתה עם כמה ק"ג תפוזים והרבה ניחוחות חציר. החווה יצרה אופנה חדשה, של קנייה במחסנים, הרחק ממרכז העיר, בימי שבת. היום זו כבר שיגרה.

במבט לאחור, יכול היה היום מישהו במשפחת ליפסון לזקוף לזכותו גימיק פירסומי אדיר. רעיון שהוליד שיטת מיסחר חדשה. אך בני המשפחה אינם מסתירים: הכל אירע במיקרה. הנסיבות אשמות. הכיוון שלהם היה חקלאות. בשנות ה־40' יצאו אבי המשפחה מתתיהו, היום בן 74, ואשתו שושנה, אחת הנשים היפות של ת"א באותם ימים, לכפר אז"ר, מעבר להרי החושך אז. הם הקימו משק גדול, עם פרדסים ולולי תרנגולות. אברהם, הבכור, נולד לפני 46 שנים. אחריו, מדי שלוש שנים, נוספו למשפחת ליפסון צחי (היום בן 43), הבת איילה, ולבסוף מוטי.

זרעי קינאת בני כפר אז"ר במשפחת ליפסון, כך משערים היום האחים, נזרעו עוד כשילדי המשפחה היו קטנים. במשק חקלאי משפחה מאוחדת היא לפעמים ההבדל שבין הצלחה לכישלון, והליפסונים היו דוגמה לאחרות. אבא מתתיהו רק צריך היה לבקש, וארבעה ילדים מיד נתנו לו יד. הם היו תמיד יחד, וכך הם גם כעת. 12 שעות ביום מבלים אברהם, צחי ומוטי עם אביהם במיפעל הרהיטים, ובערב – הם יוצאים בצוותא לבלות, או מתכנסים אצל ההורים, בכפר.

התפנית בקורות המשפחה אירעה לפני כ־13 שנים. ענף הלול עבר משבר כלל־ארצי, ומתתיהו נותר עם הפרדסים בלבד. הבנים המודאגים החליטו להשכיר את הלולים. מי שגילה בהם עניין היה דווקא יבואן רהיטים גרמני, שחיפש מקום איחסון והסכים להעסיק את מתתיהו כשכיר. אלא שהגרמני הספיק לשפץ קצת את הריצפה והקירות בלולים, ולקה בהתקף־לב, בגרמניה.

פרוספקטים עזובים בגרמנית נותרו מתגלגלים בחצר המשק בכפר אז"ר, ולאברהם ליפסון, רואה־חשבון בהשכלתו ואז גיזבר בחברת בנייה, צץ רעיון. הוא רשם במהירות חברה לרהיטים, והזמין את היצרנים הגרמנים לפגישה עיסקית, בכפר. גם כיום, כשהם יושבים במישרדם הסמוך לתצוגת רהיטים המשתרעת על־פני כ־1000 מ"ר, פורצים אברהם, מוטי וצחי בצחוק כשעולה זכר אותה פגישה.

„נציגי החברה הגדולה הגיעו לכפר, ולא היה לנו שום עסק להראות להם", מספר אברהם. „אבל מה, אמא קטפה כמה אשכוליות מהעץ, והכינה מיץ טבעי. ריחות הכפר שיכרו אותם, והם מכרו לנו שלוש מכולות מלאות רהיטים".

כשהגיע הריהוט, שכר מתתיהו חנות ברחוב בוגרשוב בת"א, כך היה מקובל אז. הבן הצעיר, מוטי, בוגר מגמת נגרות ב„אורט", השתלב בעסק, שהחל לרוץ. חדרי השינה והמיזנונים העממיים והזולים שהגיעו מגרמניה היו בגדר חידוש, אם היה יבוא רהיטים באותן שנים, שנות ה־70' המוקדמות, הוא כלל בעיקר ריהוט יוקרה. אך במלאת שנה אחת בדיוק לעסק, פרצה בו דליקה גדולה, וכילתה הכל. עד היום ניצבים בחצר המשק בכפר כמה אודים מוצלים, למזכרת.

זה היה השלב שבו צץ הרעיון המבריק. למה לא לשפץ את הלולים העזובים, ולהביא את הלקוחות לכפר? התגובות בסביבה הקרובה נעו בין צחוק לבין רחמים. צחי, הבן האמצעי, בדיוק הגיע לביקור מולדת מארה"ב. הוא ואשתו יעל, שהתפרסמו בארץ כצמד צחי ויעל בין השאר עם הלהיט „יכול להיות", ניהלו אותם ימים מועדון־לילה גדול סמוך לניו־יורק. שער האריות שמו. „אמרתי להם שזהו

[illegible]

מעשה מטורף, סוף הדרך", הוא מספר. „מי ישתגע לבוא עד כפר אז"ר לקנות מיטה זוגית? אבל לא היה עם מי לדבר."

וכך הפך בית האימון של האפרוחים בחצר המשק למישרד, וחוות הרהיטים יצאה לדרך בתוך הלולים. בקיץ, ברגע שהגיעו לקוחות, היה מתתיהו רץ לפתוח את הממטרות שעל גגות הפח, כדי לקרר אותם. בחורף היו הקונים צריכים לדלג מלול ללול בין השלוליות, עם מטרייה. לא פעם ולא פעמיים הזעיק מתתיהו את אברהם ואת מוטי באמצע הלילה, במגפיים, לשאוב מים מהתצוגה. „כשירד גשם חזק לא שמענו בפנים מילה", צוחק אברהם. „סידרנו את הריהוט לפי נקודות טפטוף המים מהתיקרה".

לקונים כל זה לא הפריע. בשבתות המתה חוות הרהיטים אדם. בכל עונה התבסמו הבאים מריח כפרי אחר. הלולים שופצו. מוטי הקים נגרייה קטנה בחצר, ותוך שנתיים הייתה מחצית המכירות מתוצרת עצמית. מחסני רהיטים נוספים החלו צצים בסביבה, והליפסונים עברו לריהוט כפרי יוקרתי, ממיגוון אירופה וסקנדינביה, למעמד הבינוני ומעלה.

אבל היה מי שההצלחה הזו כן הפריעה לו. כפר, אומרים האחים ליפסון, רק נראה מקום אידילי. מתחת לפני השטח רוחשים לפעמים יצרים אפלים. קינאה חסרת היגיון, כך הם מסבירים את החלטת ועד כפר אז"ר לסלק אותם מהמקום.

„הבאנו פרוספריטי לכפר", אומר מוטי בכעס. „אנשים מכרו תוצרת חקלאית למבקרים, והקימו משתלות משגשגות. שילמנו להם הרבה מיסים. אילו פירגנו לנו, היינו מעלים את הכפר על המפה. היינו מציעים תעסוקה לפנסיונרים הרבים. אבל הם בחרו לנהל נגדנו מאבקים משפטיים, שעה שעסקים תעשייתיים אחרים נותרו בכפר".

במשך שנה תמימה חיפשו בני המשפחה אתר חלופי. הם לא רצו להתרחק מהכפר, וגם לא להיבלע באיזורי ריהוט מובהקים. הם התקשו למצוא מבנה, כי המקום החדש היה גם צריך להיות גדול מספיק כדי להכיל... מועדון־לילה. זו הדרך היחידה, כך האמינו, להחזיר ארצה את צחי ויעל, שישבו כבר 12 שנים בארה"ב. לבסוף איתרו מיבנה מתאים, באיזור התעשייה של פ"ת, סמוך לצומת גהה. קומה תחתונה לייצור, ועליונה לתצוגה. 2,500 מ"ר. האסטרטגיה החדשה שלהם היתה לשבת על אם הדרך. גם הסניף שפתחו לפני כשנה בחיפה, בניהולו של עמית (23) בנו של אברהם, ממוקם, לא במיקרה, בצומת הצ'קפוסט.

מועדון־הלילה, התברר מאוחר יותר, אי־אפשר לפתוח באיזור. אך צחי חזר בכל זאת. בגלל הילדים, טל בן ה־11 ושירי בת שמונה. עכשיו מבלה צחי את שעות היום במיפעל, ובשעות הערב הוא יוצא להופעות שירה, עם יעל.

ג'וק כפרי, כך מכנים בני משפחת ליפסון את מה שיש להם בראש. במקום ריחות הכפר, החסרים להם במקום החדש, הם בנו לעצמם סמוך לתצוגת הרהיטים משרד שנראה כמו צריף. כולו עץ, מלמעלה הוא מכוסה רעפים אדומים. הריהוט שלהם נשאר ברובו כפרי, אם כי יוקרתי יותר מזה שמכרו בכפר. מרבית העיצובים הם חיקויים לריהוט סקנדינבי יקר, אך יש גם חידושים בלעדיים. אחד מהם הוא ריפוד טלאים מעור, פיתוח של מוטי אשר על הייצור. הסט הסלוני הפופולארי ביותר של המיפעל מרופד בטלאים של זמש – פיסות עור קטנות תפורות זו לזו באופן דקורטיבי. שישה יצרנים מתחרים כבר העתיקו אותו. באחרונה תיכננו האחים יחדיו את דגם סימפוניה, סלון ספורטיבי אלגנטי עשוי עץ מכופף וריפוד עור. השם ניתן לו בגלל תקופת התיכנון הממושכת...

אברהם, הסמכותי והמבוגר באחים, מתפקד כמנכ"ל העסק. מוטי, שהקים במו ידיו את המיפעל, מולך בייצור. צחי אחראי על קישרי החוץ, ואבא מתתיהו על השיווק. כל הארבעה עוסקים בפועל במכירות בתצוגה. מי שמחוץ לעסק, כעיקרון, הן הנשים: מירי של מוטי, אירית של אברהם ויעל של צחי. גם אמא שושנה. היא מסתפקת בכינוסים המשפחתיים שאחרי שעות העבודה.

חרף הגירוש העיסקי מתגוררים הבנים בכפר וסמוך לו. קרוב להורים, וזה לזה. האחים מגלגלים סכומים גדולים, גם בעיתות אלה של שפל בענף, אך הדבר אינו ניכר בהם. נוסעים במכוניות ישנות, גרים בבתים צנועים, נעדרי גינונים זרים. חבר'ה מהכפר. „בינתיים הכל מושקע חזרה בעסק", אומר אברהם. „אולי יותר מדי. זו הסיבה שאנו מעכבים עתה את התחלת היצוא, המצריך השקעה נוספת".

עדיין מחפשים את החומר שממנו ייצרו גלולה לגבר • הבעיה היא למצוא חומר שלא ירפא את הפוריות לגמרי, ולא ימנע מהתשוקה • בסין מצאו לאחרונה חומר המופק מזרעי כותנה, „גוסיפל", שממנו מקווים להיוושע • האמריקנים שותפים במימון המחקר. גם בישראל מנסים את החומר. בינתיים על חולדות

מאת דבורה נמיר
איור: דני קרמן

תשוקה בצל הגלולה

עשר שנות מחקר בכל העולם למציאת „גלולה" למניעת הריון לגבר, הסתיימו עד כה באכזבות.

המחקר הראשון, שפורסם בינואר 1977, עורר גיחוך, משום שנשים טענו כי אי־אפשר יהיה לסמוך על הגבר שיבלע כל לילה גלולה. כיום, עשר שנים לאחר מכן התברר, שעשרות מיליוני דולר בוזבזו, ללא תוצאות. התקווה נשארה עדיין בגדר חלום.

בשלב מסויים גם ישראל עלתה על המפה, בניסוי קטן שנסתיים בקול דממה דקה. היה זה לפני כארבע שנים, בבית־החולים „הקריה". הרופאים גילו במיקרה, בעת טיפול בגברים צעירים שסבלו מגודש בבלוטת הערמונית, שמתן התרופה „דיבינילין" שהיתה אז בשימוש, גרמה גם הפסקת יצירת זרע, מבלי לפגוע בתשוקה המינית.

„חשבנו שגילינו פאטנט עולמי, שהתרופה הזו יכולה להיות יעילה גם לגברים בריאים, שאינם מעוניינים, זמנית, בפוריות", אמר אז ד"ר צבי הומונאי, מנהל המכון לפוריות הגבר, בכנס שנערך בחיפה, כאשר הוצג הניסוי הקטן והמוצלח. אלא שהשימחה היתה מוקדמת מדי.

השימוש בתרופה „דיבינילין" הוגבל בינתיים, בכל העולם וגם בישראל. על סמך דיווחים שהגיעו למינהל המזון והתרופות בארה"ב, התעוררו חששות כבדים, שהיא גורמת סרטן בלוטת הערמונית. כיום מותר להתמש בה בצורה מוגבלת בביה"ח בלבד, ורק לגברים מעל גיל 60 שאינם מגיבים לטיפול בתרופות אחרות. החלום הישראלי על פאטנט לפיתוח „גלולה לגבר" נגנז, לפי שעה.

בימים אלה הסתיים בסינגפור הקונגרס הבינלאומי ה־12 לבעיות עקרות, פוריות, אמצעי־מניעה ותיפקודים מיניים, הן של הגבר והן של האשה. כמה רופאים ישראלים נטלו חלק בקונגרס זה, ומשם הביאו עמם חמש חוברות, שכהן נכללו תקצירי ההרצאות המעניינות.

בחוברת אחת שהוקדשה לפוריות הגבר, מצאנו את העידכון למחקר הרציני ביותר, שעדיין נמשך, שבביצועו משתתפים מדענים סיניים ואמריקניים. אולי מהם תצא הבשורה לגברים, בעוד שנים אחרות.

קצת היסטוריה.

באמצע שנות ה־70' היו האמריקנים הראשונים שחיפשו גלולה בטוחה ויעילה לגבר, כתשובה לגלולה למניעת הריון לנשים, שכבשה את העולם. שפני הנסיון הראשונים היו דווקא 1000 אסירים בכלא ניו־יורק, שהתנדבו לקחת את הגלולות במשך שנה, תוך שהם עוברים בדיקות פוריות ותיפקוד מיני.

את הניסוי ביצעה אחת החברות הגדולות לתרופות, שטענה שיש לה את המפתח להצלחה: דיכוי יצירת הזרעונים, ובמקביל תוספת של הורמון גברי, לחיזוק החשק והתיפקוד המיני הגברי. עד כאן הכל התנהל כשורה. אולם בתום שנה התברר לחוקרים, שצבע עיניהם של האסירים שהפכו עקרים־זמניים – הפך להיות ורוד. מינהל המזון והתרופות הפסיק מיד את הניסוי בגלולה.

עד היום לא מצאו החוקרים הגרמנים את האיזון הנכון בין החומרים המרכיבים את הגלולה. כן דווח על מיקרים שבהם נפגע התיפקוד המיני של הגברים, שהפכו לא פוריים לתמיד, וגם לא שטופים

כל הנסיונות של הרופאים לגלות מה גרם את שינוי צבע עיניהם של האסירים, עלו בתוהו. גם הפסקה מיידית של הניסוי בגלולה לגבר, לא החזירה לאסירים את צבע העיניים הכחול, החום או השחור שלהם. עתה, עשר שנים לאחר הניסוי, פורסם בעתון אמריקני, שמנסים לאתר את האסירים שהשתחררו בינתיים, כדי לבקשם לעבור בדיקות רפואיות, תמורת תשלום, במטרה לספק חומר לחוקרים, אם להמשיך בניסוי; אך עיקבותיהם אבדו.

בינואר 1977 דיווח השבועון „טיים" על תיקוות חדשות, שהכול תולים במחקרו של המדען ד"ר ס.אלבין פאולסן, מאוניברסיטת וושינגטון. „גלולה לגבר כבר אינה בגדר חלום. בקרוב היא תהיה מציאות" – נכתב במאמר שפירסם שבועון זה. הוא הסתמך על המחקר שממנו עלה, שאם גבר נוטל כל יום גלולה ששמה המיסחרי יהיה „ראנאוול", כל הזרעונים שהוא מייצר מתים, ובהדרגה נפסקת יצירת זרעונים.

כן הורגש במחקר זה, שאחת הבעיות עם גלולה לגבר היא, שבמקביל להפסקת הפוריות קורה משהו לחשק המיני ולכושרו של הגבר להגיע לזיקפה. לכן קבע החוקר האמריקני, שכל מי שישתמש בגלולה שלו, זקוק לזריקת „טסטוסטרון", (ההורמון הגברי), אחת בחודש, כדי להבטיח את קיומו של חשק מיני. כתב החוקר: „85 אחוז מהגברים שנטלו חלק בניסוי, לא היו פוריים לאחר נטילת הגלולה כל יום, ויצריהם המינים היו פרועים. לאחר שנפתור כמה בעיות קטנות – נצא לדרך המלך", אמר החוקר.

אלא שהתעוררו בעיות של תופעות־לוואי. מינהל המזון והתרופות לא אישר את הניסוי ודרש הוכחות נוספות. מאז לא שמענו דבר על המחקר בוושינגטון, ולא על מחקרים אחרים בארה"ב.

בתחילת שנות ה־80' נכנסו למירוץ אחר הגלולה לגבר חוקרים מגרמניה, שניסו דרך אחרת, מעניינת, ולכאורה מבטיחה.

בכנס הבינלאומי לאנדרולוגיה (תורת הגבר) שנערך בחודש יולי השנה בישראל, היו הוויכוחים חמים יותר. הם הודו שיש להם בעיה, המושיאה אחד שיעכב את יצירת הזרעונים, האשמון, או את תנועתם וכושר חדירתם, מבלי להשפיע על תשוקת הגבר והזיקפה. הם קיוו למצוא פיתרונות.

הם חיפשו דרך כיצד לחסן את הגבר בחומר המונע בעד בלוטת יותרת־המוח, מלהפריש את ההורמון „גונאדוטרופין", שבלעדיו לא נוצרים זרעונים באשכים. החיסון הזה ניתן אז בהצלחה לקופים מסוג „רזוס". בכנס נמסר, שהשלב הבא יהיה על קופי־אדם, ולאחר מכן על גברים.

היו שהציעו דרך שנייה: הזרקת חומרים סינתטיים, דומים להורמונים שמופרשים על־ידי בלוטת ההיפותלמוס שבמוח, המעכבים יצירת זרעונים. לדעת הרוב, שאותה אימצו חוקרים גרמנים שנהנו ממענק של אירגון הבריאות העולמי שיש לשלב כמה שיטות.

הקבוצה הגרמנית התקדמה, ולפני שנתיים בישרה בקול תרועה, שפיתחה שיטה ובטוחה לייצור אמצעי־מניעה לגבר – בינתיים הזריקה שבועית – שיהיו בה כמה מרכיבים: חומר המעכב את פעילותם של הורמוני המין הזכריים, יחד עם חומר המגביר את התשוקה המינית, שיהיה אמצעי־נגד לחומר הראשון המרכא את התשוקה. זוהי רק התחלה, בדרך לייצור חומר שממנו תופק הגלולה לגבר.

לאירגון הבריאות העולמי היה ויש עניין רב במציאת גלולה לגבר, בגלל התפוצצות האוכלוסין במדינות „העולם השלישי". לכן הוא סייע במיליוני דולארים לחוקרים הגרמנים. אולם אחרי

הנסיונות של הרופאים לגלות מה גרם שינוי צבע עיניהם של האסירים עלו בתוהו. הפסקה מיידית של הניסוי בגלולה לגבר, לא החזירה לאסירים את צבע עיניהם הכחול, החום או השחור

שורה של נסיונות בגרמניה, נתקע המשך המחקר. לא כל מה שהבטיחו בזריקה חד־חודשית או שבועית, הצליח בניסויים עם גלולה. קשה היה להגיע למינון יעיל ובטוח, ותופעות הלוואי היו רבות מדי.

עד היום לא נמצא האיזון במינון בין שני החומרים המרכיבים את הגלולה, לעומת היעילות של הזריקות. כן דווח על מיקרים שבהם נפגע התיפקוד המיני של הגברים, שהפכו לאי־פוריים ולא־גברים. אולם הגרמנים לא התייאשו עדיין והמחקר נמשך.

ההתקדמות הגדולה ביותר מסתמנת במחקרים המכוונים לייצור גלולה, על בסיס החומר הנקרא „גוסיפל", המופק מזרעי כותנה, הגדלה בסין. הסינים היו הראשונים שדיווחו בתחילת שנות ה־80', שגילו איזורים שלמים שבהם לא היתה ילודה. התברר שגברים שנשמו אוויר שהיה מעורב באבקה מאבקי־כותנה, נתקפו אי־פוריות זמנית. המחקרים שבהם דובר, שהשתתפו בהם 9000 גברים, לא עוררו אמון במערב. הסינים הזמינו את האמריקנים לבוא ולבדוק בעצמם. בתנאי שהמימון יהיה אמריקני, מאחר שלסינים אין כסף.

הסינים מעוניינים בהפיכת ה„גוסיפל" להמצאת המאה ומדעניהם, הגיעו לארה"ב עם נתונים ומיספרים. קרן רוקפלר הניו־יורקית נכנסה לשותפות רצינית, בהשקעה של מיליוני דולרים. אנשי הקרן לא התייאשו ולא הרימו ידיים, למרות שעדיין לא התגברו על תופעות־הלוואי לחומר זה, שהוא יעיל אך רעיל. כיום מנסים במעבדות לנטרל את ה„גוסיפל" מרעילותו, ואז יש אפשרות שיהיה מתאים לשימוש מיסחרי המוני.

בניסוי הראשון שערכו הסינים והאמריקנים בשנים 1983־1981, הפעם בצורה מבוקרת ועל־ידי צוות משותף, ניתן ה„גוסיפל" הטבעי ל־152 גברים. המטרה היתה להוכיח שחומר זה, המופק מזרעוני הכותנה, אכן מביא להפסקה ביצירת הזרעונים, אפילו מבלי לדעת איך זה קורה.

אחרי שנה של ניסויים התברר, שפעולת ה„גוסיפל" היא כלל־תי־הפיכה, וכי בחלק מן המיקרים פוריות הגבר אינה חוזרת לתקינותה, גם לאחר הפסקת נטילת הגלולה. שלא כמו לאחר הפסקת נטילת הגלולה למניעת הריון אצל הנשים.

תופעת־לוואי חמורה ביותר שנמצאה אצל הגברים: נזק לכליות ולכבד, ושינוי מאזן האשלגן בדם. אחרי שהחוקרים שינו והקטינו את המינון, והגיעו למצב שבו הגברים חזרו לפוריותם, אחרי הפסקת השימוש בגלולה – ביצעו את המחקר השני בשנים 1985־1983, על 120 מתנדבים שקיבלו „גוסיפל".

מדיווח משותף של האמריקנים והסינים בקונגרס הבינלאומי האחרון בסינגפור, לפני שבועיים, טענו החוקרים, שהגברים איבדו את פוריותם לאחר שנטלו גלולה שהכילה מינון יומי של 20 מיליגרם „גוסיפל", במשך 75־60 יום, כדי לרכא כל יצירת זרעונים. לאחר מכן הסתפקו במינון לשמירה על הקיים, של גלולת „גוסיפל" במינון 50 מיליגרם, אחת לשבוע. כן קיבלו כל הגברים תוספת של אשלגן, כדי למנוע נזק לכליות.

הפעם, במינון מוקטן, הופיעו תופעות של נזק לכליות, רק אצל 40 אחוז מהגברים שנכללו במחקר השני. כן השיגו דיכוי יצירת הזרעונים, ללא פגיעה בתיפקוד המיני. בתום שנה, לאחר גמר הניסוי, הפסיקו כל הגברים לקחת „גוסיפל", ומרבית תופעות הלוואי של הרעילות נעלמו, וגם הפוריות שלהם חזרה.

החוקרים הודיעו בסינגפור, שלאור ההתקדמות בניסויים הם מתחילים במחקר שלישי, שבו יתולו שינויים נוספים במינון של ה„גוסיפל", שנמצא רעיל רק במינון גבוה, כדי לנטרל כל תופעות־לוואי או נזק לכליות. יחד עם זאת ינסו להשיג הפסקת יצירת זרעונים בתקופת נטילת הגלולה, עם אפשרות של חזרה לתיפקוד נורמאלי, לאחר הפסקת השימוש בגלולה.

כל החוקרים טוענים, שדרושות עוד 8־5 שנים, ותקציב נוסף של 10 מיליון דולר, עד שהמחקר להפיכת ה„גוסיפל" לגלולה בטוחה לגבר יישא פירות. מכל מקום, אירגון הבריאות העולמי יתמוך עתה בהמשך מחקר זה שכאמור, מתנהל בשיתוף של חוקרים סיניים וקרן רוקפלר בארה"ב.

אגב, גם ישראל עלתה על המפה. לדברי ד"ר צבי הומונאי, מנהל המכון לפוריות בביה"ח „סרלין" בקריה, תל־אביב, הוא ואנשיו קיבלו „גוסיפל" וערכו ניסוי על חולדות. „יצירת הזרעונים נפסקה, אבל החומר מאוד רעיל, גורם נזק לכליות, ואנו היינו קטנים מדי כדי לערוך מחקר מקיף בארץ. אבל לפחות היכרנו את החומר שבו מדובר", אמר לנו. גם הוא מאמין, שמה„גוסיפל" הנקי, הסינתטי והבטוח – תופק בעוד שנים אחרות הגלולה לגבר.

חדש
אל תתחילי לסרוג
לפני שתראי את החוברת החדשה של צמר החתול לחורף 87.
בחוברת 57 דגמים מיוחדים בעיצובים בלעדיים, מחוטי סריגה באיכות מעולה, יבוא ממיטב היצרנים באירופה, שמהאוור – שוויץ, לסגו – ספרד, שולר – גרמניה, ארולן – שוויץ, שניתן להשיג עכשיו בחנויות הצמר ברחבי הארץ.
החוברת למכירה בחנויות הצמר, בחנויות הספרים ובדוכני העיתונים.
„צמר החתול"
מרכז שווק ומכירות
טל. 03-653896
הפצה: סוכנות ברונפמן בע"מ

של מי הבת הזאת?

סוגיית נוהלי שמירת זרע של בעל בבנק זרע, וקביעת זכויות הזכאות לזרע זה, טרם התבררה בישראל, אבל בארה"ב, כבר יש עניינים בנושא. גבר תבע פיצויים לאחר שנודע לו, שלאחר גירושיו, השתמשה גרושתו בזרע שלו, שהיה קפוא בבנק זרע, להפרייה מלאכותית.

הבעל רני הלר, תובע מאשתו ומהנהלת ביה"ח שבו היה מאוחסן זרעו, פיצוים בסך 20 אלף דולאר.

לדבריו, התרשלה הנהלת ביה"ח בכך, שכאשר הגיעה אשתו־לשעבר לבית־החולים, לא בדקו אם בני הזוג עדיין נשואים ולא שאלו את פיו, אם הוא מסכים שאשתו תהרה מזרעו אחרי גירושיהם.

הבעל ביקש גם מבית־המישפט בפנסילבניה לפטור אותו מתשלום מזונות של 50 דולאר לשבוע עבור בתו, תינוקת בת שנתיים, שנפסקו לטובת אשתו־לשעבר, שהוכיחה שהתינוקת שנולדה לה, היא מזרעו של הבעל.

האיש טוען: „בזמן ההפריה היינו גרושים. אני לא אחראי לתינוקת ולא לדרך שבה נולדה". בית־המישפט מתעמק בסוגיית האחריות של הבעל־לשעבר־האב.

צום מזרז לידה

מחקר שנערך על־ידי פרופ' ארתור איידלמן והד"ר מיכאל קפלן, מבית־החולים „שערי צדק" עולה, שצום יום־הכיפורים מגביר את מיספר הלידות.

מנתוניו סטאטיסטיים שאספו שני הרופאים עולה, שב־24 השעות שלאחר הצום, מגיעות לבית־החולים, שבו רוב היולדות הן דתיות, פי שניים יולדות, מהמיספר המקובל בימים רגילים.

הרופאים אומרים, שהימנעות ממאכל ומשתייה ביום־הכיפורים, גורמת לצמיגות הדם, ולכן יורדת רמת זרימת הדם לרחם, דבר שמגביר את ההתכווצויות המזרזות לידה.

לידה מוקדמת בעיקבות צום ממושך עלולה להיות מסוכנת. לפיכך נקבע בהלכה, שנשים הרות אינן חייבות לצום ביום־הכיפורים, בהיתר של רב.

קאלי־אן, בתה של ילדת התאלידומיד הראשונה

האסון הנורא שנגרם לאלפי תינוקות בעיקבות תרופת ה„תאלידומיד", ממשיך לתת את אותותיו. התינוקות שנולדו חסרי גפיים, כבר גדולים, בשנות העשרים והשלושים שלהם.

ז'נט קוקס, בת ה־24, מאנגליה, היתה התינוקת הראשונה שנולדה חסרת גפיים. למרות נכותה, ולמרות העוברה שנישאה לבעל חולה בטרשת־נפוצה, החליטה לעשות את מה שלא המליצו לה – ללדת תינוק.

קאלי־אן נולדה בניתוח־קיסרי. אמה המאושרת, החליטה לטפל בה עד כמה שרק תוכל בכוחות עצמה.

בתצלום: בקבוק מיוחד להאכלת תינוק, שלו ידית מיוחדת המאפשרת להורים חסרי ידיים להאכיל תינוק.

סבון מינראלי

בימים אלה הופיע בשוק סבון חדש, עשוי מצמחים טיבעיים. הוא אינו סבון סינטטי, כמו הרבה סבונים נפוצים, אינו עשוי משומן בעלי חיים עם בושם חזק, או משאריות שמן סלטים. יש בו תכונות מרפא מעניינות, בגלל ההרכב שלו.

הסבון החדש (תוצרת מלכי) עשוי משמנים מובחרים כמו שמני דקלים, קוקוס, זית, ואליהם הוסיפו תרכיזי צמחים כמו: אלוורה, חוחובה, פאפאייה, סירפד, וקמומיל. על כל אלה, הוסיפו לסבון טבעי זה מינראלים וגופרית מים־המלח, שגם להם תכונות מרפא. ניתן להשיג סבון זה בפרפומריות, בתי־המרקחת וחנויות־טבע.

סוד רפואי רוסי

במירוץ למציאת פיתרון לבעיות של דמנסיה שיכלית, המתבטאת בסניליות מוקדמת, הפוגעת באנשים צעירים יחסית, בשנים 40־50 לחייהם, משתתפת גם ברית־המועצות.

הסוכנות הרוסית הרישמית „טאס" דיווחה, שמדעני ברית־המועצות השיגו פריצת־דרך בתחום הטיפול הניסיוני במיקרים כאלה.

הנוירולוג והחוקר פרופ' ולאדימיר קארלוב, מומחה במכון־הסובייטי למחלות־עצבים במוסקווה, טוען, שהמחלה נפוצה יותר במערב מאשר באסיה. המדענים הסובייטים דיווחו כי מצאו תרופה חדשה, שמסייעת לעכב את הסניליות המוקדמת ומצבי דמנסיה שיכלית אצל אנשים שמצבם קל עד בינוני, בשלב מוקדם. הם לא גילו מהי.

לדברי פרופ' קארלוב היתה הטבה, אחרי 3 שנות טיפול ומעקב, אצל 80 אחוז מהחולים.

דמעות של אושר

כל הדמעות מלוחות. אבל ישנם כמה סוגים של בכי. יש בכי שהוא מזיק לבריאות, ויש בכי שהוא דווקא מחזק את הנפש. קשה להאמין, אבל לאחרונה התכנסו בדאלאס, טקסס, מומחים ומדענים בקונגרס הבינלאומי הראשון על „השפעת הדמעות". הם ניתחו ודנו באיכות ובמשמעות של כל סוגי הדמעות.

בין השאר מסתבר, שתלוי מה גרם לבכי. אם גוף זר חודר לעין והיא דומעת, או כשמקלפים בצל זולגות הדמעות, אין להן ערך בריאותי בכלל. לעומת זאת, דמעות של כאב, צער והתרגזות, מזיקות לבריאות, משום שבכי כזה מלווה בדרך־כלל בשינויי לחץ־דם ודופק־לב.

אם הדמעות זולגות משימחה ומהתרגשות, אלו דמעות טובות, משום שרק במצב־בכי זה מכילות הדמעות חומר כימי טבעי (אנקפלינים), שידוע כמרגיע וכמדכא־כאב.

מחליפים דלת

כשהמיטבח מתיישן ורוצים לחדש את מראה הארונות, לא חייבים להיכנס להוצאות גדולות כדי לשוות לו מראה חדש. אפשר פשוט להחליף רק את דלתות הארונות.

מי שמציע לעשות זאת בזול יחסית הוא רפי ליאור, מחברת „המחסן לנגר החובב". המחיר למטר־רץ של דלתות ללא חריטה, 48 מ"ר ולדלת עם חריטה־אמנותית, 82־101 ש"ח. אורכו של מיטבח ממוצע כ־8 מטרים. מחיר ההחלפה כולה נע איפוא בין 256 ל־808 ש"ח.

ספה רב־תכליתית

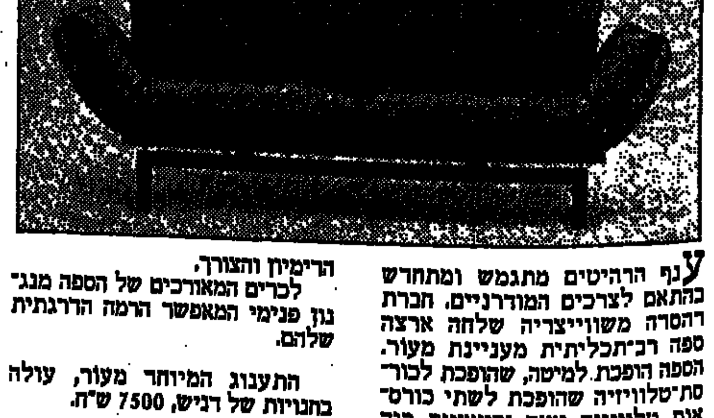

ענף הרהיטים מתגמש ומתחדש בהתאם לצרכים המודרניים. חברת דהסרה משווייצריה שלחה ארצה ספה רב־תכליתית מעניינת מעור. הספה הופכת למיטה, שהופכת לכורסת־טלוויזיה שהופכת לשתי כורסאות טלוויזיה ועוד וריאציות כיד הדימיון והצורך.

לכרים המאורכים של הספה מנגנון פנימי המאפשר הרמה הדרגתית שלהם.

התענוג המיוחד מעור, עולה בחנויות של דניש, 7500 ש"ח.

כרטיס בילויים

להנחות יש אצלנו ביקוש רב. באחרונה שמענו על שתי חוברות חדשות להנחות.

הראשונה, מדריך הטבות והנחות לבני 60 ויותר, „דפי גיל הזהב", שייצא לאור במהלך שנת 1987 על־ידי חברת „דפי זהב".

ספר ההנחות השני הוא „אנטרטיינמנט ישראל 87", שכבר יצא לאור. הספר מכיל 500 שוברי־הנחה עד 50 אחוז, או „שניים במחיר אחד" לשורה של מיסעדות, הצגות, בתי־מלון וכדומה. את ספר ההנחות אפשר לקנות תמורת 86 ש"ח ובקנייה מרוכזת של ועדי־עובדים ב־69 ש"ח.

חברת „אנטרטיינמנט" (בילוי, בידור, בלע"ז), היא בבעלות של רוני לוריא ומיכאל ריינר, הקשורים בזיכיון עם חברה אמריקנית, המפיקה תוכניות הנחות מאז 1962.

בישראל יוצא המדריך זו הפעם השניה. לדברי המפיקים קנו אותו בשנה שעברה 10,000 איש.

תיק־מיזרון לתינוק

לצאת לטיול עם תינוק זו בעיה מגושמת. צריך חיתולים להחלפה, בקבוק מים, בקבוק אוכל, צעצועים, מוצצים ועוד ועוד.

בחברת שילב מצאנו תיק דו שימושי. מצד אחד, הוא מכיל את כל מה שהתינוק זקוק לו, ומצד שני, בשעה שצריך להשכיב את התינוק לצורך החלפת חיתולים או למנוחה, הופך התיק למישטח־טיפולים.

התיק עשוי מבד ויש בו תאים מיוחדים לבקבוקים, למוצצים ולמישחה. הרופן החיצונית שלו היא מיזרן דק המחובר לתיק ברוכסן.

את התיק אפשר לשאת על הכתף או לחבר לעגלת התינוק בשרוכים מיוחדים. המחיר, 48 ש"ח.

סופט אנד איזי — קרם

את המכשיר החשמלי החדש להורדת שיער מהרגליים, „סופט אנד איזי", כבר הצלחתם להשיג? וכבר, יש המשך. חברת הלנה רובינשטיין, המפיצה ומשווקת אותו, פיתחה והוציאה למרפים קרם מיוחד לשימוש לאחר הסרת השיער. הקרם עשוי מתמצית אלוורה, יש בו חומרי הרגעה, האריזה דומה בעיצובה לאריזת המכשיר החשמלי. המחיר, 13.20 ש"ח.